

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Trithemij, Spanheimensis, Et Postea Divi Jacobi apud Herbipolim Abbatis, Viri suo aevo doctissimi. Tomus ... Annalivm Hirsavgiensivm

Opus nunquam hactenus editum, & ab Eruditis semper desideratum.
Complectens Historiam Franciae Et Germaniae, Gesta Imperatorum,
Regum ...

Trithemius, Johannes

S. Galli, 1690

Fridericus II. Abbas XXXVII. electus est Anno Domini MCCCC. & præfuit
annis XXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38573

Hoc ipso anno in medio quadragesimæ Cometes magnus in occidentali parte cæli apparuit, per plures manè & serò dies cunctis manifestè visibilis, cum longa cauda in metum & terrorem plurimorum, cujus notatio sequetur.

Cometes apparuit.

Eodem anno in die S. Martini Præfulis Argentinensium Episcopus contractis pugnatoribus multis auxilio nobilium de Liechtenberg, Vinstingen, Ochlenstein, & aliorum, obsedit Gerner prope Colmariam, expugnauit, & cepit, & quidquid substantiæ temporalis inventum fuerat, in prædam diuisit: Vice Dominum de Hochstein cum alijs spoliatos abire permisit.

Gerner ab Episcopo Argentinensi capitur.

His quoque temporibus morbi & ægrotudines variæ genus humanum per totam Europam miserabiliter afflixerunt, quam calamitatem nonnulli præsignatam fuisse per Cometem, qui in medio quadragesimæ apparuerat, existimabant. Oriebantur subito in corporibus humanis pustulæ turgentes, & ulcera nimis horrenda, quibus infecti homines & iumenta passiones præferebant incredibiles. Nam quicumque homines hæc ægrotudine fuissent infecti, doloribus torquebantur assiduis, & neque die requiem habere poterant neque nocte. Erat autem iste morbus nimium contagiosus, & in tantum formidabilis omnibus, ut leprosi quoque illo infectos homines detestarentur, & fugerent; multos contagione suâ infecit, consumpsit, debilitavit & occidit, Principes, Nobiles & Ignobiles, Rusticos & Cives, Religiosos & seculares. Hujus mali causa simul & cura medicos latebat omnes, nec quicumquam desuper in libris suis poterant inuenire, imò neque nomen illius constabat alicui medicorum. Duravit annis 12. & à Calabria incipiens totam Europam serpens occupavit. Nostris etiam temporibus hic morbus à Gallia & Neapoli ortus, atque propterea malum Gallicum nuncupatus, totam Germaniam simul & Europam omnem in vicesimum jam durans annum miserabiliter sæuens affligit.

Anno prænotato, Wichardus ejus nominis tertius hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbas, in numero præcedentium, sextus atque tricessimus, jam senio gravatus, & noxiâ ægrotudine memoratâ per plures dies miserabiliter cruciatus anno Regiminis sui undecimo ad Dominum migravit.

Wichardus tertius Abbas Hirsaugiensis xxxvi. moritur.

De Friderico ejus nominis secundo, hujus Monasterij Hirsaugiensis XXXVII. Abbate: qui præfuit annis xxviii.

Fridericus secundus fit Abbas Hirsaugiæ xxxviii.

In No Dominicæ Natiuitatis prænotato videlicet MCCCC. Indictione Romanorum octauâ, vacante Monasterio Hirsaugiensi per mortem Domini Wichardi quondam Abbatis, ne viduitatis suæ diutius deploraret incommoda, Prior & Fratres de Conuentu certum diem pro electione novi Pastoris absentibus statuerunt, quo adueniente, orationibus de consuetudine præmitti solitis, cum deuotione ritè completis, Fratres, qui electioni tunc interfuerunt, Fridericum cognomento Wifflinger Monachum de gremio capituli unanimi Consensu in Abbatem elegerunt: virum bonum providum & circumspectum,

Hirsaug
II
25

ſpectum, qui confirmatus per Rabanum Helmſtat Episcopum Spirenſem, & ex more ſolemniter ordinatus, præfuit certis diebus & annis viginti octo: Patriâ fuit Allemannus ſeu Suevus honeſtis Parentibus ortus, qui puer ad ordinem veniens, ut illo tempore conſuetudo fuit, monaſtica diſciplinâ, & moribus utebatur inventis. Factus autem Abbas conſeſſim in alium virum mutatus eſt, & non ſolum temporalia prudenter, ſed etiam ſpiritualia religioſius ordinariâ poteſtate correxit. Quantum potuit opere, & ſermone, utilem curavit exhibere paſtorem, & inordinatam ſubditorum vitam libenter ad regularis obſervantiâ tramitem reduxiſſet; ejus namque diebus reformatio illa Caſtellenſis in Bavaria ſumpſit exordium, quam ipſe charam habens Monachis ſuis perſuadere non potuit; Ordo etenim totus ubique jacebat deformatus. Staturâ corporis fuit mediocris, & pinguis, ventre ſimul & capite magnus, conſilio cautus, prudentiâ inſignis, Principibus & nobilibus gratus. Tota corporis viri diſpoſitio fuit pulchra, & quandam præſeferebat animi gravitatem. Eloquio ſatis fuit diſſertus, non tamen multi ſermonis, ſed tardus ad loquendum, niſi quoties juſta ratio expoſtularet ſermonem. Vitam in ſe duxit religioſam, ſperans, quòd ſubditos exemplo ſuo poſſet inducere ad meliora, quamquam nihil aut parum profecerit; corruperant etenim vias ſuas illo in tempore Monachi noſtri ordinis penè omnes, & pauciſſimi reperebantur in tota Germania, qui ad puritatem Regulæ ſancti Legislatoris noſtri Benediſti ambularent. Unde Abbas Fridericus neceſſario deſerens tempori, mores ſuorum patienter tollerabat.

MCCCCI.

Friderici
Abbatis
mores & in
genium.

Rupertus
Comes Pa-
latinus in
Regem Co-
loniæ co-
ronatur.

Anno Friderici Abbatis primo indiſtione Romanorum ſtonâ in feſto Epiphaniæ Domini, Rupertus Comes Palatinus Rheni Bavarizque Dux, anno priore, ſicut diximus, apud Landſtein juxta Rhenum ſub nucibus electus in majori Eccleſia Coloniienſi ab Archiepiſcopo Friderico in Regem unctus, & ordinatus eſt. Qui mox in oppidanos Aquentes Wenceslai partes ratione jurisjurandi, quo illi fuerant adſtricti ſequentes, animadvertit, & eos banno regali ſubmiſit. Cujus occasione ſpoliationes & multa damna per annos quinque continuos ſuſtinuerunt, quouſque tandem neceſſitate compulſi deſerto Wenceslao in verba Ruperti Regis anno tribulationis eorum ſexto juraverunt.

Cives Her-
bipolenſes
excommuni-
cati à Pa-
pa abſol-
vuntur.

Eodem anno Joannes de Egloſſtein Herbipolenſis Eccleſiæ majoris Prepoſitus, & Coadjutor Domini Gerhardi Pontificis, auctoritate, & commiſſione Bonifacij Papæ noni, perſecutores, ſpoliatores & captivatores Cleri, Cives videlicet Herbipolenſis urbis à cenſuris Eccleſiaſticis, quas inciderant, abſolvit. Deinde ſublato interdiſto Clerus divina cepit denovo celebrare in Dominica proxima ante Aſcenſionem Domini, quæ jam per triennium fuerant intermiſſa.

Sigifmundus
Rex
Ungariæ à
ſuis Nobili-
bus incar-
ceratur.

Anno prænotato Sigifmundus Ungariæ Rex à ſuis capitur, & cuſtodie mancipatur; conſpiraverant enim contra eum nobiles terræ, quorum vel Patres occiderat, vel amicos, & captum interficere cogitabant. Captus à duobus Adoleſcentibus, Comitis Stephani, quem occiderat, filijs cuſtodendus traditur, quorum Mater alleſta promiſſionibus multis, cum abire liberè permiffit: liberatus à carcere Rex, omnia quæ mulieri promiffit, implevit, filios ejus ſuper cunctos Regni proceres exaltravit, Bar-
baram

baram Ciliæ Comitis filiam uxorem duxit, & in hos, à quibus fuerat captus, durè vindicavit.

Eodem quoque anno Judæus quidam nomine Michaël apud Helvetios in Dieffenhoffen residens cuidam Christiano tres obtulit florenos rogans enim, ut sibi alicuius pueruli Christiani sanguinem procuraret, qui acceptâ pecuniâ quatuor annorum puerulum furtivè parentibus subtractum in locum secretiorem abduxit, occidit, & sanguinem ejus collegit. Verum divinâ permittente justitiâ in ipso crudelitatis opere deprehensus, & in partes quatuor divisus mercedem impietatis suæ, quam meruerat, accepit. Judæus etiam ex Confessione Christiani detectus & captus, posteaquam horrenda, quæ commiserat scelera, patefecisset, igne crematus est; ex cujus confessatis crimina Judæorum multa venerunt in lucem. Hâc occasione in oppido Schaffhauslen triginta, in Winterthur septem atque viginti, & in multis alijs locis Sueviæ plures Judæi capti fuerunt, & ignibus combusti.

Judæorum pro suis sceleribus persequutio.

Claruit his fermè temporibus Gerhardus de Zutfania Patriâ Geldrensis Canonicus Regulæ sancti Augustini Præsulis in Cœnobio Windesheim, Trajectensis Diœcesis, vir multæ lectionis, & devotæ conversationis, qui inter alia eruditionis suæ opuscula scripsit viris Monasticis, valde necessarium, & utilem tractatum, quem de spiritualibus Ascensionibus prænotavit. Alium non spernendâ lectionis edidit libellum de reformatione interioris hominis. De cæteris quæ scripsit nihil in manus nostras meminisse.

Gerhardus Zutfania Regularis scriptor insignis.

Joannes de Witlich oppido Trevirensis Diœcesis Compatriota meus vir in omni varietate scripturarum eruditus, qui Parisijs & Colonia Theologiam pluribus annis docuit gloriosè, hæc tempora cum eruditione tum scriptis, & lucubrationibus reddidit clariora; multa enim feruntur scripsisse, quorum ad manus nostras paucissima pervenerunt; vidi enim duntaxat lectionem ejus, quam Parisijs legit, super quatuor sententiarum libros opus profectò multæ eruditionis & utilitatis: enucleationem quoque super omnes Epistolas Pauli, quam Colonia discipulis publicè recitavit excipientibus.

Joannes de Witlich Doctor Theologus.

Henricus de Hassia ex quodam vico Langenstein nuncupato oriundus Ecclesiæ Wormatiensis Canonicus, vir suâ tempestate in Theologia Doctissimus, qui multo tempore in scribendo Parisiorum docendi Cathedram possedit, plura his etiam temporibus lucubravit opuscula, è quibus numerantur subscripta. In sententias Petri Lombardi libros quatuor, in Prologum Bibliæ librum scripsit unum. In Genesim libros quatuor. Ad Frisingensem Episcopum, de Antichristo, & Schismate librum unum. De contemplatione librum unum. De anima contemplativa librum unum. Speculum animæ peccatricis librum unum. De horis septem Canonicis librum unum. Contra Astrologos librum unum. Contra Prognostica Thelesphori Presbyteri librum unum: super oratione Dominica, Ave Maria, & Symbolo Apostolorum, libros tres. De contemptu mundi notabile opus, librum unum. Contra Joannem Wickleff, & errores ejus librum. Ad Canonicos Regulares librum unum. Contra proprietatem claustralium librum unum. Super Cantica Canticorum Salomonis

Henricus de Hassia Doctor, qui multa volumina scripsit.

R r

librum

librum unum. Sermones etiam varios scripsit, & Epistolas plures ad diversos, & alia adhuc nobis incognita.

MCCCCII.

Ludovicus Comes Palatinus filius Regis ducit uxorem.

Anno Friderici Abbatis secundo, Indictione Romanorum decima in mense Majo, Rupertus Germanorum Rex nuptias filio suo solemnes, & splendas in Colonia celebravit, conjungens illi uxorem Blancam Mariam Henrici Anglorum Regis filiam, de qua genuit filium nomine Rupertum, qui vigesimo ætatis suæ anno sine liberis obiit. Post mortem verò Blancæ Mariæ uxoris, Ludovicus aliam duxit uxorem Mechalden videlicet, Magni Ducis Sabaudia Amedei, postea Papæ Felicis filiam, de cujus liberis congruo loco & tempore latius dicemus.

Rupertus Rex cum exercitu proficiscitur in Italiam.

Eodem anno Rupertus Rex pro magna pecuniarum summa à Florentinis vocatus in auxilium contra Joannem Galeatium Mediolani Ducem, contracto pugnatorum copioso exercitu, in Italiam profectus est, duplicem professionis suæ habens occasionem, alteram, ut conductus mercede amicis ferret subsidium; alteram ut victor urbem ingressus Romanorum, Imperij suscipere dignitatem: sed aliter quàm animo delibaverat, res accidit. Non enim solum Galeatium vincere non potuit, sed etiam progredi ulterius ab eo prohibitus fuit. Reversus est ergo in Germaniam sine benedictione Imperiali, & Florentinos nihil, aut parum relevavit.

Rupertus Rex superavit Marchionem Badensem.

Anno prænotato Rupertus Rex de Italia in Germaniam reversus contra Marchionem Badensem sibi inobedientem, atque rebellem, produxit exercitum, & in primis Mulberg Castellum ejus obsidione vallavit. Cernens Marchio, quod tantæ multitudini nullatenus posset resistere, humiliatus petivit veniam, & præstitit Regi omnimodam subjectionem. Fuerunt & alij Principes nonnulli simul, & cives, quibus Wenceslai destitutio non placuit, quorum aliquos armis Rupertus Rex sibi subiecit, cum alijs verò ad tempus dissimulans tandem omnes patientiâ superavit.

Universitas Herbipolensis transferatur in Erfordiam.

Anno etiam præscripto universitas litteraria sive Gymnasium universale studentium, quod fuit in Civitate Herbipolensi apud Francos Orientales ad Thuringos in Civitatem Erford auctoritate Apostolicâ translatum est. Quæ fuerit hujus causa translationis, & ante annos decem supra diximus, & in hoc distico iterum explicamus:

*Balnea, census, amor, lis, alea, crapula, clamor,
Impediunt multum Herbipolense studium.*

Per annos duraverat hoc universale Gymnasium apud Francos ferme quatuordecim, & propter contentiones, ac lites inter Episcopum & Cives continuas, necessariò inde fuit translatum. Aliam verò translationis causam dedit Hæresis Bohemorum, quæ illo tempore, sicut dicemus. Prægens nobile Gymnasium dissipavit.

Tamburlanus Tartarorum magnus Princeps moritur.

Eodem anno moritur Tamburlanus Imperator Tartarorum hominum formidabilis potentia: qui gentis suæ Imperium valdè dilatavit. Humili quidem loco natus apud Tartaros, ingenio & viribus tantum crevit supra omnes, ut plures quàm duodecies centena hominum millia haberet in castris. Quâ multitudine superatis Turcis eorum Regem catenis vincit aureis, curru, quo vehebatur, quasi triumphans adjunxit. Armenos præterea prostravit, Persas destruxit, Ægyptios vicit, Damascum evertit.

vertit. & omnes in circuitu nationes superavit. Cum Christianis pugnans uno die quadraginta millia occidit, & non paucos numero captivos abduxit. Joannes Galeatius Mediolani Dux contra Florentinos duccens hoc anno moritur.

Anno prænotato, Wenceslao, sicut diximus à Regno Germaniæ simul & jure Imperij deposito, atque in Regno Bohemorum residente paterno. Hussitarum perfida hæresis tali occasione sumpsit exordium. Cum Doctores atque Magistri nationis Theutonicæ. scholam suo nutu regerent Pragensem, idque Bohemis haud mediocriter displiceret, Regem accedunt, rogant, & exorant, ut Theutonicis Magistratu scholarum privatis, hunc solis Bohemis permittat honorem. Annuit Rex, Theutonicis propter sui ab Imperio depositionem alioquin infensus, & concessit, quem postulerant Magistratum Bohemis.

Erat inter Bohemos homo quidam obscurè natus, ingenio tamen, & diacitate non ultimus, nomine Joannes Hufs, qui novis & peregrinis quaestionibus assiduè intentus, dogmata cujusdam Joannis Wicleff erronea primò secretè, postea manifestè docebat. Hunc Bohemi Magistrum, scholarum constituunt, quem Theutonicis inimicissimum esse noverant. Quà indignitate Magistri & studentes Theutonicæ nationis commoti simul in unum conveniunt, & de relinquenda Bohemia & schola Bohemis invicem mutuò cohortantur, & omnes jurejurando constringunt.

Deinde post dies paucos omnes Magistri, atque studentes Theutonicæ nationis plures numero quam duo millia, rebus suis ordinatis, atque dispositis, uno die simul & semel, Pragâ exeuntes venerunt in Lipsig oppidum Misnensium, & ibi auctoritate Apostolicâ universale & novum erexere Gymnasium. De quorum numero Erpsurdiana schola noviter, ut paulò ante diximus à Wirzburg translata non modicum sumpsit incrementum.

Joannes autem Magister, & rector scholæ factus, vitam in magna simulatione humilitatis fictæ continuans brevi tempore fidem in populo non minus quam inter sæculares non modicam sibi comparavit. Fuit enim versutus ingenio, sermone facundus, & in logicis disputator acutus. Eo tempore fuit in Praga studiosus quidam de domo & familia putridipiscis nuncupatus, qui apud Anglos in Oxoniensi Gymnasio litteris navans operam pleraque volumina sibi comparaverat cujusdam Joannis Wicleff novitatibus & erroribus plena, qui Pragam cum attigisset, Joanni Hufs memorato communicavit.

Qui cum novitatum esset amator, & veluti sepulchrum foris dealbatum, intus verò putredine, & omni spurcitiâ plenum, oblatum sibi gaudens hausit venenum, suum mox fecit errorem alienum, quem non solum in scholis propinavit suis discipulis, sed etiam publicè in Ambone populis. In Ecclesia siquidem, quæ Bethleemica Pragæ nuncupatur, constitutus Prædicator publicus. cum sibi favorem simplicis populi comparasset, ac placidè ab eis audiretur. paulatim errores auditoribus multos persuasit, & venenum, quod ex libris perversi dogmatis secretò hauserat, publicè jam cunctis infundebat. Concionator pulpitem quoties ascenderet, Joannem Wicleff, ut virum sanctissimum, & veritatis Doctorem magnis laudibus æternæque foelicitate dignissimum hæreticum hæreticum prædicabat;

R r 2

fuerunt

Universi-
tas Pragen-
sis macula-
ri cepit
Hæresibus.

Joannes
Hufs scho-
lae Pragensi
prædicatur
Hæresiar-
cha pessi-
mus.

Universi-
tas Lipsi-
censis sum-
psit exor-
dium à Pra-
ga.

Joannes
Hufs erro-
rum Wi-
cleffitarū
prædicator.

Hæresiar-
cha Joan-
Hufs om-
nium pessi-
mus.

fuerunt enim libri memorati Joannis Wicleff Anglici multis & varijs erroribus pleni quibus gens Bohemica, & maximè Pragenſes, per Joannem Hulſ Hæreſiarcham imbuta, ab Eccleſia Romana ſe dividens pro magna parte Schiſmaticam ſeſe conſtituit, & manet obſtinata uſque in præſentem diem. Sed libet jam nunc errores Bohemorum, qui tam ex libris ipſius Joannis Wicleff Anglici, quam ex damnatis ab Eccleſia dudum factis Hæreticorum ſumpſit initium, per articulos ſingulatim ſecundum ordinem exprimere.

- Articulus 1. *Primus error Bohemorum ſeu articulus erroneus eſt, quia Romanam Eccleſiam deſpiciunt, ejus Pontificem, & Cardinales contemnunt, ſtatuta, Conſtitutiones, & ejus decreta ſpernunt, auctoritatem Pape vilipendunt, & nec Romanæ Eccleſiæ nec ejus Pontifici aliquam majoritatem concedunt, ſed Episcopos omnes unius atque ejuſdem aſſerunt auctoritatis & poteſtatis.*
- Articulus 2. *Articulus ſecundus erroris eſt, quòd Sacramentum confirmationis, & extreme unctionis nihili pendunt irrident & contemnunt, ſimiliter aquam, candelas, cineres, palmas, panes, herbas, ſed & quidquid aliud in facie Eccleſiæ benedicitur, per Sacerdotes, & Diaconos, ut vanum ſpernunt irridentes.*
- Articulus 3. *Articulus tertius erroris eſt, quòd ſtructuras Eccleſiarum Monafteriorum quoque & Altarium, conſecrationes eorundem & cæmeteriorum, benedictiones Calicium & veſtimentorum ſacerdotalium, credunt ſentiri, & dicunt, eſſe ſuperſtitioſas vanas & inutiles, eò quòd ſs. Apoſtoli uſi non fuerint.*
- Articulus 4. *Articulus quartus erroris eſt, ex præcedente naſcens, quòd dicunt corpora mortuorum in quolibet loco ſepelienda, cæmeteria & alia conſecrata loca nil plus eſſe, quam non conſecrata, & propterea nihil prodeſſe animabus, ſi corpora eorum ſepeliantur in Eccleſia, nihilve obeſſe ſi extra tumulentur.*
- Articulus 5. *Articulus quintus erroris eſt, ex tertio ſimiliter deſcendens, quòd conſecrationes Altarium & Eccleſiarum irridentes, dicunt quemlibet Sacerdotem in quolibet loco & qualibet horâ ſine aliquo ornatu in veſtibus ſuis, & non jejunium Miſſam poſſe celebrare, & Corpus Chriſti conſecrare, ac ſumere, vel etiam alijs miniſtrare, ſicut JESUS fecit in cena, & poſt eum Apoſtoli, nec opus eſſe, ut præter verba Conſecrationis præmittat, vel dicat aliquid aliud.*
- Articulus 6. *Articulus ſextus eſt, quòd horas Canonicas ab Eccleſia inſtitutas dicunt inutiles, & Sacerdotum occupationes, per quas tempus ſtudio ſcripturarum, contemplationi Doctrinæ, vel prædicationi deputandum infructuoſè expendatur, cum Apoſolorum more fuerit potius oratio Dominica peroranda.*
- Articulus 7. *Articulus ſeptimus Hæreſis & erroris eſt, quòd more Judæorum conſiſſionem delictorum ad minimum ſemel in anno juxta conſtitutionem Eccleſiæ Sacerdos verbaliter faciendam negant, deſpiciunt, recuſant & contemnunt, dicentes cuiuslibet ſufficere ad ſalutem, ſi peccata ſua in corde tantum conſciantur Deo.*
- Articulus 8. *Articulus octavus erroris eſt, quia purgatorium animarum poſt hanc vitam penitus negant, dicentes, inter Regnum Dei & infernum nullum eſſe medium, ſed quamlibet animam mox, ut egreſſa fuerit de corpore, pro meritis viam tranſire aut Beatitudinem conſequi bonam, aut infernum malum.*
- Articulus 9. *Articulus nonus erroris ex præcedente ortus eſt, quòd dicunt orationes & Eleemoſynas, jejunia, Miſſarum celebrationes & alia quæcunque opera bona venturum, animabus nihil prodeſſe mortuorum, cum ſublato purgatorio hi, qui damnati ſunt, non conveniant, Beati verò ſuffragijs non egeant.*
- Articulus 10. *Articulus decimus erroris eſt, quòd dicunt Litaniaſ & orationes quas faci-*

mus ad sanctos Dei, cum Christo in Regno Cælorum felices, Missas quoque & invocationes, preces, & peregrinationes, omnino inutiles esse & vanas, nec illos quantumlibet Beatos nobis quidquam boni conferre, & impetrare posse, aut mali avertere, & sic error similiter est Judæorum communis.

Articulus undecimus erroris est, quod omnes Imagines Sanctorum dicunt esse destruendas, & præter solam Imaginem Crucifixi, reliquas omnes ab Ecclesia pellendas & exterminandas. Hunc antiquum errorem Græcorum simul & Judæorum, dudum S. Romana condemnavit Ecclesia.

Articulus duodecimus erroris est, quod dicunt, nullo unquam die à mane ab operatione cessandum, & propterea omnes totius anni dies festos & celebritates Sanctorum, præter solum Dominicum diem penitus rejiciendas, nullum omnino festum neque Domini neque Matris ejus S. Mariae relinquentes.

Articulus decimus tertius erroris est, quod omnia jejunia ab Ecclesia dudum instituta, dicunt nullius esse meriti, quod non solum sancto contrariatur Evangelio, sed etiam institutis Judæorum & Saracenorum adversatur.

Articulus decimus quartus erroris est, quod ritum & consuetudinem Baptismi Ecclesia contemnentes, dicunt infantes & quoslibet homines in sola aqua fluviali esse baptizandos. Benedictionem Baptismi, sacri unctionem olei, & catechumenorum introductionem, esse vanitatem & superstitionem.

Articulus decimus quintus est, quia dicunt unicuique sive presbyter sive Laicus, libere in omni loco & tempore licere Verbum Dei prædicare, & à nullo posse prohiberi, insuper dignitatem Episcopalem nihil conferre, sed meritum, & ob id omnes Pontifices esse pares & nullum altero superiorem vel inferiorem.

Articulus decimus sextus erroris est, quod FF. mendicantium omnes damnant, & persequuntur, dicentes non à Deo, sed à malo demone institutos, eorumque primos inceptores esse in inferno damnatos, & eorum animas in celo Luciferi sine fine torqueri, propterea, quod suâ novitate Christianam vitam, & institutionem depravarint.

Articulus decimus septimus erroris, ex primo procedens, est, quod vilipendunt omnem auctoritatem Ecclesie, claves simul, & Jurisdictionem, & neque censuras Pontificum curant, neque indulgentias, neque statuta aliqua.

Articulus decimus octavus est, quod dicunt Ecclesias beneficijs non esse dotandas, atque ministros & Sacerdotes ejus debere omnino esse pauperes, & nihil habere penitus, neque in proprio neque in Communi, sed imitari discipulos Christi & vivere de Eleemosynis, & sponte oblati de commiseratione Laicorum.

Articulus decimus nonus erroris est, quod prædicant Laicis de necessitate salutis convenire, ut communicent corpore & Sanguinem Domini, sub utraque specie, quemadmodum communicant Sacerdotes, quod Ecclesia non sine causa prohibuit ante multos annos ob reverentiam Sacramenti, & periculum effusionis.

Articulus vigesimus erroris est, quod non solum homines legitime ætatis, sed & pueros & infantes suos non tantum semel in anno, sed quotiens parentes eorum voluerint, sub utraque specie communicant, Corpore & Sanguine Domini, in vilipensionem & irreverentiam tantum venerabilis Sacramenti.

Hos errorum articulos cum alijs multis quos causa brevitatis omittimus, Joannes ille cognomento Hufi Hæresiarcha scelestissimus ex libris, ut supra diximus, Joannis Wicleff Anglici seductus, in populum & Clerum prædicando paulatim effudit. Sequebatur cum magna multitudo

Articulus
11.Articulus
12.Articulus
13.Articulus
14.Articulus
15.Articulus
16.Articulus
17.Articulus
18.Articulus
19.Articulus
20.Joannes
Hufi Hære-
siarcha Bo-
hemos in
multis se-
duxit.

Cleri simul atque studentium aere gravata alieno, variisque immerfa sceleribus, verbis atque verberibus parata dimicare pro magistro.

Invidia Clericorum, quid non præsumit.

Concitante namque invidia contra potentiores, & ditiores de Clero pauperes ignobilisque consurgentes eos beneficijs Ecclesiasticis clamabant indignos, dicentes, quòd scripturarum essent ignari, nec beneficia conferenda nobilibus, nisi essent docti. Et quia ipsi cum essent pauperes, nec possent nobilibus & divitibus paria obtinere beneficia, publicè prædicabant, Sacerdotes, & ministros Ecclesiæ omnes debere esse pauperes, & imitatione Apostolorum nihil omnino possidere, neque in privato neque in communi, sed contentos esse oportere in elemosynis, quæ darentur eis à Laicis. Decimas, census & redditus undecunque provenientes dicebant non esse Clericorum, sed Regum Principum atque nobilium. Et per hunc articulum solum Joannes Hufs nobiles sibi conciliavit Bohemia, qui ut bona & divitias Ecclesiæ ac Sacerdotum sibi usurparent licenter, etiam reliquos libenter admiserunt errores, unde Clerus bonis omnibus fuit spoliatus. Hos & plures alios errores cum Joannes Hufs paulatim, & successivè in vulgus disseminaret, & multis sibi ex Clero faventibus, quos inopia pressit, res tandem ad noticiam Pragensis Archiepiscopi devenit, qui cum esset vir optimis natalibus ortus, moribus & eruditione clarus, se murum pro Domo Dei contra Impiorum traditiones opposuit. Convocatis itaque ex Clero viris prudentibus, & in scripturis non mediocriter doctis & eruditis, Joannem Hufs fecit adesse, quem super novitatibus erroribus diligenter examinavit. Cumque intellexisset errores præscriptos ex libris Joannis Wicleff Anglici sumpsisse principium, ut quoties apportarentur omnes præcepit. Allatis igitur voluminibus errorum non minus ducentis, auro & argento curiosè ornatis, consilio DD. omnes in ignem projecti sunt, & in cinerem concremati, adstante Hæresiarcha Joanne Hufs, & inspectante, qui majorem partem propriâ manu conscripserat, & quosdam ex ingenio suo composuerat; deinde Joannes Hufs, seminator errorum per Archiepiscopum fuit prohibitus, ne amplius in Civitate Pragensi prædicaret, neque in publico, neque in privato, & in scholis deinceps nec legeret nec doceret. Quâ humiliatione confusus Pragam exivit cum paucis discipulis, & in vicum nativitatis suæ discedens, ibidem permittente Domino loci per multum tempus prædicando, indoctum vulgus deceptit, loquens rusticis placentia, similiter & avaris nobilibus. Dicebat enim decimas nihil aliud esse, quam elemosynas, & in donantis stare arbitrio, si dare eas velit, aut in usus proprios reservare. Hæc rusticis placuerunt omnibus, & seducentem libenter satis auscultabant: pro nobilibus autem fuit, quòd odio Episcoporum & Cleri prædicabat, Pontifices Sacerdotes, & Monachos omnes debere esse omnino pauperes, & de elemosynis tantum vivere Laicorum, & ut in paupertate Apostolica permaneant, omnes divitias, possessiones, census, Dominia & proventus ab eis penitus debere aufferri, & in usus Principum ac nobilium terræ, unde provenerant, converti. Omnia hæc invidia pauperum Clericorum in divites excogitavit; hujus occasione perverfi dogmatis magna Bohemiæ pars in avaritiam præcipitata, ut bona & possessiones Clericorum posset acquirere, consentire in hæses multas, & sese ab unitate sacrosanctæ Ecclesiæ Catholicæ non timuit dimembrare. Mox

Archiepisc. Pragensis inquisitionem facit contra Joh. Hufs.

Ducentorum Hæreticorum volumina traduntur Pragæ ignibus.

Joannes Hufs contra Clerum incitat nobiles Regni Bohemiæ.

Clerus Bohemiæ bonis Ecclesiæ spoliatur.

et enim

etenim, ut vox ista per Bohemiæ regnum insonuit, quod ministri Ecclesiæ deberent esse pauperes, & nihil omnino possidere, nobiles terræ, unusquisque in loco suo bona Clericorum diripientes, suis usurpavit usibus, decimationes, census, proventus ac dominia violenter auferentes, & decimationes usque in præsentem diem: unde ab illo die omnes Hæreticorum Bohemiæ Sacerdotes, in Praga maximè, ut mendici sunt pauperes, & vivunt de elemosyna.

Cum tempore autem Bohemica gens in diversis locis, & alios multos atque diversos admisit errores, ut juxta scripturam, quæ in sordibus erat, sordesceret adhuc, & cortinâ trahente cortinam, ex prima errorum scaturigine infiniti sequerentur errores; nam ut breviter & summatim concludam. Bohemia tot est erroribus maculata, ut credi posset cunctas ab origine nascentis Ecclesiæ Christianorum hæreses esse in eam transfusas. Nec hæresis fuit aliquando, cujus Bohemia venenum non potaverit, sunt tamen adhuc hodie plures in ea Christi fideles, qui Romanæ Ecclesiæ sequuntur Doctrinam. Est miranda in hominibus animorum confusio, ut non solum in una domo, sed etiam in uno matrimonij thoro tanta religionis inveniatur diversitas, quâ corpore juncti in uno, fidei tamen opinione dividantur: Patris opinionem mares sequuntur, & fidem genitricis femellæ.

Est aliud in Regno Bohemiæ genus Hæreticorum spurcissimum, qui nuncupantur fossarij, propter eâ quod in fossis, atque speluncis conveniunt nocturno tempore, in simul sine discretione conditionis vel gradus coeuntes, luxuriantes alter in uxorem alterius, in matrem quoque propriam, in filiam & sororem, secundum quod fortuito casu verbum prædicantis audiri confederint. Et si vera sunt, quæ nuper à quodam fidei milite Bohemico audivimus, horum nefandorum hominum maxima est multitudo in Bohemia; dixerat enim, & juramento firmavit, fossariorum plus quam decem & octo millia posse in Bohemia reperiri. Sunt & alij diversarum opinionum hæretici, quorum errores in medium reponere omnes, nimium videretur tædiosum.

Horum occasione dogmatum infinita mala fuerunt subsequuta, spoliationes & incendia, destructiones Monasteriorum, & plurium Ecclesiarum in Praga, & extra per totum Regnum, multorum quoque Sacerdotum ac Monachorum neces, trucidationes vel exilia, bella, seditiones, depredationes, desolationes urbium simul atque villarum. Omnium malorum causa Joannes Hufs fuit memoratus hæresiarcha, qui tandem in Concilio Constantiensi temeritatis suæ poenas sustinuit, quas meruit, ut anno Friderici Abbatis quinto decimo dicemus.

MCCCCIII.

Anno Friderici Abbatis tertio, Indictione Romanorum undecimâ, Rudolphus Wilhelmi Ducis Montensis filius dominandi libidine inflammatus Patrem cepit, & in Castello Neuenburg, custodiæ mancipavit. Detestabile filij crimen in Patrem, & non minus humanis quam divinis legibus contrarium. Precabatur filium captivus Pater, & continuis lachrymis rogabat, ut licenter omnino liberèque retineret Ducatum, tantum ne carceris perire inediâ pateretur: sed durior adamante filius, & lachrymas Genitoris & preces contempsit, ejusque Dominium usurpavit.

Eodem

Non uno sed multis erroribus gens maculatur Bohemica.

Fossariorum genus est spurcissimum quorum multitudo maxima.

Hæresis Bohemica multorum causa malorum exitit.

Wilhelmus Dux Montensis à proprio filio in carceratur.

Eodem tamen anno Henricus quidam de Spir miles Friderico Archiepiscopo Coloniensium favente, atque consilium præstante, cum adjutorio captivum Ducem cum magna cautela & astutia, celerrimè de custodia eripuit, ac liberatum jam liberum abduxit; verumtamen redire ad Ducatum Pater illo anno metu filij non potuit. Insuper versus in Tyrannidem filius, postquam Patrem audivit de captivitate abductum, etiam expulit matrem à Ducatu, quæ soror fuit Ruperti Regis, de qua anno sequenti latius dicemus.

Bingen oppidum Cis-Rhenanum crematur.

Anno prænotato, tertio decimo die mensis Augusti, maximum incendium ex casu in oppido Bingen fuit exortum, ex quo multa Civibus damna provenerunt; vix enim quarta pars oppidi permansit illæsa, omnia vorax incendium apprehendit, omnia vastavit, Ecclesiâque parochialem & Capellas S. Spiritus, Divorûmque Christophori, Nicolai & Ægidij, penitus consumpsit, atque in hora ex divitibus cives multos repente fecit pauperrimos.

Gerhardus Episcopus Herbipolensis obiit.

Eodem anno circa principium mensis Novembris, obiit Gerhardus de Schwvarzenburg Episcopus Herbipolensis, & Dux Orientalium Francorum, qui Cives Wirzburgenses à pluribus annis rebelles & inobedientes primus per arma potenter ad subjectionem perpetuam compulit, & revocavit, rebus & pecuniâ Ecclesiam tenuem, & propter bella continua exhaustam reliquit.

Joannes de Egloffstein fit Episcopus Herbipolensis.

Post mortem Gerhardi memorati Pontificis concorditer in Episcopum fuit electus per capitulum Joannes de Egloffstein majoris Ecclesie Præpositus, qui per annos ferme quinque prædecessoris sui Coadjutor extiterat, vir prudens, expertus & magnificus, mitis & benignus ad Cives, Cleri amator, atque defensor præcipuus, præfuit utiliter annis novem.

Abbacellenses Domino suo Abbati S. Galli rebellant.

Anno etiam præsignato Abbacellenses apud Helvetios insuper Suitensium exemplo non minus quàm auxilio seducti, denuo contra Canonem Abbatem Monasterij S. Galli ordinis nostri rebelles & inobedientes confurgunt, census & proventus annuos debitòsque dare Domino suo memorato contumaciter recusantes; Abbas etenim memoratus Cænobij S. Galli Abbacellensium verus & proprius est Dominus, à cujus subjectione ipsi se rustici subtrahere & in libertatem vindicare Suitensium consilio tentaverunt. Necessitate igitur compulsus prædictus Abbas Canonem cum Civibus Regni urbis Constantiæ ac socijs eorum foedus amicitie contraxit, quorum consilio bellum rebellibus indicit. Constantienses itaque adjunctis sibi socijs & nobilibus multis, exercitum ferme quinque millium contra multitudinem rebellium Rusticorum pro Abbate duxerunt. Commissum est prælium, & ab utraque parte multi ceciderunt, manes incerta pugnantibus victoria, unde fatigati ab utraque parte pugnantes, postremò singuli redierunt in sua.

Bellum Abbatis S. Galli contra subditos suos rebelles.

Post hæc Abbacellenses jam bellis affluenti, ut ea, quæ mente conoperant, tutò perducerent in effectum, copias contrahunt, & auxilio conjuratorum fines Constantiensium ingressi ad certamen provocant quiescentes, & ne Constantiensibus iterum ad Abbacellenses pareret accessus conjurati foedifragis dederunt consilium, ut oppidanos S. Galli suam persuaderent in partem, quod eo facilius fieri posse videbatur, quo non

Abbacellenses oppidanos S. Galli ad defectionem sollicitant.

minora Galliani ab amicis, quibus incedendi comitatum indulserant, damna tulerant, quam ab adversarijs.

Galliani ergo periculorum memores simul & damnorum, quæ sustinuerant ab amicis, facile tum fuere persuasi conjurare cum perjuris, maximè cum totam confœderatorum ad manum societatem haberent. Reverserunt ergo & ipsi à Domino suo Abbate S. Galli, & fœdus cum Abbatellensibus inierunt, quibus & Suitenses præbuerunt auxilia, & multiplicata sunt mala super terram.

Anno prænotato Ungari denuo in Sigismundum Regem suum, filium Caroli quondam Imperatoris IV. Fratrem Wenceslai Regis Bohemiæ, ab Imperio depositi, conspirantes. Legatos miserunt ad Ladislaum Apuliæ Regem, cujus pater olim fuit Rex Ungariæ, rogantes, ut veniret quanticus, & Regnum expulso Sigismundo suscipere paternum; qui Dominationis nimium cupidus, quia Regnum Neapolitanum cum Sicilia jam solus possidebat, & quietus, libenter postulantibus quidquid obtulissent, acquiescens, iter versus Ungariam cum magna Comitiva direxit. Venienti ad fines Regni, Ungariæ multi proceres, Episcopi, Comites atque Prælati apud quandam urbem occurrentes, ei coronam Regni Ungariæ per manus Archiepiscopi Strigoniensis imposuerunt. Deinde Rex Ladislaus jam coronatus misit in Ungariam Comitem de S. Severino, cum trecentis lanceatis, & magnam Comitivam Ungarorum, ad capiendam suo nomine possessionem Regni. Interea proceres plures mutato proposito Ladislaum, quem evocaverant, recusarunt, Sigismundum Regem suum postulantes. Cum ergo intrasset Ungariam Comes S. Severini, reperit majores Regni omnes sibi contrarios, illos quoque, qui cum eo redierant, similiter mutasse propositum, & timuit, reversusque suo Domino cuncta renuntiavit; Ladislaus videns se deceptum in Apuliam revertitur.

MCCCCIV.

Anno Friderici Abbatis IV. coepit est reformatio nostri Ordinis in Bavaria, quæ à loco sui exordij, sive principij, Monasterio videlicet Castellensi nomen obtinuit. Est autem Castellense memoratum ordinis nostri Monasterium Eichstetensis Diocesis in Bavaria constitutum, cujus eo tempore Abbas nomine Otto, vir insignis prudens, & religiosus divino succensus amore, se inprimis, deinde Monachos suos ad Regulæ puritatem instituit, & Monasterium suum in utroque statu successivè magnificè reformavit. Supervenit post decennium Constantiensis auctoritas Concilij, per quam ipsa jam dicta reformatio Castellensis etiam in alia Bavariæ Sueviæque Monasteria fuit diffusa; nam ut suo loco favente Altissimo dicemus, ex institutione memorati Concilij Constantiensis tres Ordinis nostri observationes seu reformationes in Germania sumpserunt initium, Castellensis videlicet, Melicensis, & Bursfeldensis.

Eodem anno Bonifacius Papa IX. ex pleuritide moritur, & in Basilica S. Petri Apostolorum Principis sub lapide marmoreo honorificè sepelitur: quo mortuo primâ die mensis Octobris populus Romanus armam capiens, & tumultum per urbem, rixas, seditiones, & homicidia commisit, cooperante familiâ de Columna, Urfinisque obviare civium furori dissimulantibus.

Cives S. Galli contra D. Abbatem suum conspirant.

Ladislaus Rex Apuliæ contra Sigismundum vocatur ab Ungaris.

Ladislaus deceptus ab Ungaris in Apuliam revertitur.

Castellensis reformationis Ordinis nostri principium.

Bonifacius Papa IX. ex pleuritide Roma moritur.

Innocen-
tius Papa
vii eligitur
& præfuit
annis ii.

Anno prænotato xvi. die menſis Octobris Cardinales, qui Romæ fuerant ſub obedientia Bonifacij, conclave intrantes, ſe mutuò conſtrinxerunt, ut quicumque ex iſtis in Pontificem fuerit electus, operam dare velit omnem, etiam cum renuntiatione Papatus, in quantum neceſſitas poſtulaverit, quatenus ſublato ſchiſmate unio Eccleſiæ reformaretur. Poſt hæc ad novi Pontificis creationem procedentes, Coſmam Patriâ Sulmonenſem Cardinalem S. Crucis Bononiensem vulgariter nuncupatum, in Papam concorditer elegerunt, qui Innocentius ſeptimus in ſua obedientia dictus, præfuit annis fermè duobus, vir ſenex & mulum expertus.

Joan Ma-
ria Galeatij
filius fit
Dux Me-
diolani.

Hiſtemporibus Italia ferè tota ſeditionibus plena fuit, mortuo namque Joanne Galeatio Duce Mediolani primo, duo filij ejus Adoleſcentes rerum non ſatis experti, partim proſperè Dominium Patris diverſerunt. Joannes etenim Maria, qui major erat natu, Mediolani Ducatum obtinuit. Philippus verò Maria ſecundo genitus frater ejus Papiæ Comitatum accepit: reliquæ verò Civitates & oppida xxv. quæ cum Patre ſenſerant, à filijs deſecerunt, ex quibus quidem urbibus potiores ſibi ſingulæ Principes ſingulos ſuſceperunt, Florentinis deſectionem augmentibus.

MCCCC.

Anna Soror
Ruperci
Regis uxor
Montenſis.

Anno Frederici Abbatis v. Indiſtione Romanorum xiii. venit ad Rupertum Regem Germaniæ, Romanorumque Imperatorem electum, & confirmatum, Heidelbergæ commorantem, ſoror ejus Anna uxor Wilhelmi Ducis Montenſis, gravem deſerens querelam contra filium ſuum Adolphum, qui Patrem & Matrem expellens de terra, in Ducatu tyrannidem, ut anno proximè tranſacto diximus, exercebat; nam Patrem in vincula conjecerat: quo per amicos induſtriosè liberato, totus in furorem converſus etiam Genitricem ſuam fugavit.

Adolphus
Dux Mon-
tenſis Pa-
trem co-
gnoscere
compelli-
tur.

Rupertus autem Rex calamitati ſororis compatiens, cum eſſet Princeps alioquin juſtus atque reſtiſſimus, Adolphum filium ſororis, ut ſe de objectis iniquitatibus purgaret, ad Judicium Camerae citavit regalis, quo non comparente, ſed ſpernente mandatum, Cenſuras in eum fulminavit imperiales, & contractis copijs bellum contumaci indixit. Adolphus autem cum ſibi regale bellum immineret, videretque vires Regni ſe non poſſe ſufferre, veniam petijt, Genitori ceſſit.

Clerus
Worma-
tienſis Ci-
vitatem de-
ſerit.

Anno item prænotato x. die menſis Februarij, Clerus Wormatiensis propter diſſenſiones, quas pro Eccleſiaſtica libertate habuit cum Civibus urbem exivit, & menſibus 23. foris in locis ab antiquo unicuique Collegio deputatis remanſit; Civitas autem propter violata Clericorum privilegia interdicto Eccleſiaſtico fuit ſuſpoſita. Poſtremò tandem Ruperto Regi & Ludovico filio ejus, Comite Palatino Rheni, vices ſuas interponentibus facta eſt concordia, ut ſuo loco diximus.

Echardus
Ders Epi-
ſcopus
Worma-
tienſis mo-
ritur.

Eodem anno xiii. die menſis Maij, obiit Echardus de Ders anno Pontificatus ſui xxx. nondum completo in Episcopatu Wormatiensis, cuius corpus in medio chori majoris Eccleſiæ fuit ſepultum. Ipſe præſul Echardus, multas cum Civibus habuit contentiones pro libertate Eccleſiaſtica, & Juribus Episcopalibus, unde & Clerus ipſo jubente Civitatem, ſicut diximus, exivit, & biennio fermè ob duritiam Civium foris remanſit, à multis etenim annis inter Clerum & Cives fuit diſcordia.

Poſt

Post mortem verò Echarði Pontificis Matthæus de Cracovia Patria Polonus, Apostolicâ provisione Innocentij Papæ VII. Episcopus Wormatiensium factus, præfuit annis quinque, vir in omni scripturarum varietate doctissimus, & non minus prudentiâ & moribus, quàm eruditione, Pontificio munere dignus. Iste præful primo sui Sacerdotij anno Cives Wormatienses interdicto supposuit, quod relaxare ante concordiam non consensit.

Anno prænotato in mense Junio, Abbacellenses cum Helvetijs conjuratis confederati, ut sæpè diximus, contra Dominum suum Abbatem Monasterij S. Galli, posteaquam oppidanos memorati oppidi S. Galli suas traxerunt in partes, hinc inde per terras Ducum Austriæ, Civitatum quoque Regni, eorum maximè Nobilium, & Civium, qui fuerunt ex parte Abbatis, prædas, incendia, & homicidia sine causâ, sine justitia, & sine misericordia faciebant.

Contra quos Abbas auxilio & præsentia Friderici Ducis Austriæ Fratri Lupoldi, Constantiensium quoque, & aliorum civium Regni, justam belli habens causam, satis magnum & fortem produxit exercitum. In primis igitur oppidum S. Galli, quod eo tempore Abbacellenses occupabant, Dux Fridericus obsedit, quod indubitanter obtinuisset, si paucos multi non sprevisent; vastantes enim in circuitu agrum Ducalem, dum sine ordine hinc inde vagaretur exercitus, erumpentes ex oppido Abbacellenses multos occiderunt.

Cecidit in eo tumultu Hermannus Comes de Thierstein, Joannes quoque de Landenberg miles, Hermanus de Clingenberg miles, Joannes de Thulfingen miles, Christophorus Hufenegg, Abraham de Grisenfee, Henricus de Landegg, Hippolitus de turri, plurèsq; alij, quorum nomina ignoramus. His infeliciter gestis graviores de die in diem contentiones & lites inter utraq; partes fuerunt subsequutæ in effusione sanguinis multorum.

Post hæc Abbacellenses conjuratorum auxilio freti contractis copijs sociorum in Brigantinos moverunt exercitum, animo statuentes, per universam Sueviam nobiles seu militares interficere & disperdere omnes. Igitur à primo ingressu Brigantium oppidum circumdederunt obsidione. Comes autem Brigantij Wilhelmus tumultuario suorum adunato exercitu, auxilio quoque Constantiensis Episcopi contra inimicos processit ad prælium, & factâ congressione Abbacellenses in fugam convertit multis eorum occisis, machinis quoque bellicis, armis, cum rebus in prædam actis; tantâ enim fuerant angustiâ circumdati, ut abjectis omnibus quærerent fugam.

Anno etiam memorato circa finem mensis Decembris, obiit Albertus Bavariæ Dux, & Comes Hollandiæ, Hannoniæ, Seelandiæ, Frisiæque Dominus, Ludovici quondam Imperatoris IV. filius, Comes quoque Palatinus Rheni, Princeps Christianissimus, pius bonus & justus, in Hollandia cum honore debito sepultus, Amator Cleri, Defensor Pauperum, Pater Subditorum, qui Wilhelmo fratre vesano, & ob id sine liberis in carcere mortuo, ut supra diximus, anno Dominicæ Nativitatis primo supra trecentesimo atque millesimū Principatum jure propinquitatis acceperat.

Uxorem habuit idem Albertus Margaretam Ducis Poloniæ filiam, de qua genuit filios tres & unam filiam, quorum natu major Wilhelmus

Matthæus de Cracovia Ductor fit Episcopus Wormatiensis Ecclesiæ.

Abbacellenses cum Helvetijs contra Dominum suum conjurant.

Oppidum S. Galli Friderico Duce Austriæ obsidione circumgitur.

Bellum non tantum multitudine quantum industria fortunatur.

Wilhelmus Comes Brigantius fugavit Abbacellenses.

Albertus Hollandiæ Hannoniæque moritur.

adhuc Patre vivente, anno Godfridi Abbatis quinto, ut supra dictum est, uxorem duxerat filiam Philippi Ducis Burgundiæ, sed ambo sine virili femine obierunt. Iste Wilhelmus Alberto Patri successit in Principatum Hollandiæ, & supervixit annis duntaxat quatuor. Secundus Alberti filius nomine Patris dicebatur Albertus, qui Straubingen in Bavaria possedit, & sine uxore, vel liberis obiit ante Patrem. Tertius autem Alberti filius Joannes fuit, qui annis x. existit Episcopus Leodiensis electus & confirmatus, & in ordine Subdiaconatus; mortuo autem fratre dimisit Episcopatum, & duxit uxorem, ut postea dicemus.

MCCCCVI.

Solis Eclypsis.

Anno Friderici Abbatis VI. in die SS. Viti & Modesti Martyrum, mane circa horam septimam, solis magna fuit Eclypsis sive defectio, quam in annis sequentibus prælia, & incommoda plura in Regno subsequuta sunt.

Aquenses in verba Ruperti Regis jurant.

Eodem anno Cives Regalis oppidi Aquensis, posteaquam per annos jam quinque Ruperto Romanorum Regi contumaces, inobedientes atque rebelles existissent, & multa propterea sustinissent incommoda, videntes quòd in concepta rebellionem sua diutius non possent subsistere, maxime cum Wenceslaus apud Bohemos otio torpens deseruisset omnes, qui ejus sequebantur partes, pœnitentiâ ducti sunt, & veniam postulantes per medium Friderici Archiepiscopi Colonienfis in gratiam suscipiuntur.

In Moguntinenses Comitum, Baronum & Nobilium conspiratio.

Anno prænotato, Comites, Barones, Milites ac Nobiles multi Rhenenses, Franci Orientales, Buchones, Wetteravij, Hassij, Thuringi & Saxones cum alijs propter necem Friderici Ducis Brunsvicensis apud Fribislarum ante quinquennium, ut supra diximus, insidiosè perempti, & quasdam alias causas, ut ipsis videbatur, rationabiles, in unum conspirantes post Dominicæ Resurrectionis Festâ, Moguntinensium se hostes Civium & inimicos publicos pronuntiârunt, multaque illis mala fecerunt, vias & aquarum commeatum ex omni parte observantes, ne quis ex eis exire vel intrare posset, nec unde viverent, alimenta inferri. Necessitate igitur coacti Cives Moguntini, stipendiarios mercede plures conducere soldatos: quorum lustratione & metu hostium incursiones, & machinamenta destruerent insidiarum; & quia diutius ista duravit adversitas, pecuniam cives non modicam stipendiario exposuere conductui, aliisque impensas facere necessarias oportebat, ad extremam pauperatē & inopiam cum tempore paulatim devenerunt, quousque tandem Regni libertate amisâ, servi sunt facti Ecclesiæ. Noctē quâdam hostes in unum adnati cum silentio in manu valida ad portam Civitatis venerunt, quam gravi portam nuncupant, simulantes se Urbis soldatos; præmiserant enim pauciores ceteris in insidijs latitantibus. Cùmque decepti narratione custodes aperuissent portas, mox ab hostibus interfecti sunt, atque dato signo his qui latuerant, omnes convenerunt in unum, positoque in portis & turribus præsidio cum potentia, nullo resistente, intraverunt Civitatem. Deinde currentes ad aedēs divitum, & eorum qui fuerunt de Senatu, fractis januis intraverunt, plures namque majorum in ipsa nocte, truncatis caputibus occidentes; timor autem irruit in cives propter horrorem tenebrarum tantum, quòd egredi domum nullus audebat. Hostes verò turmatim incedentes per Urbem illorum domos & aedēs duntaxat infringebant, quos aut divites esse

Audax nobilium facinus in Moguntinos.

Cives Moguntini potiores necantur in domibus nocte.

tes esse noverant, aut in consulatu potentes. Cade peractâ, & multis in civitate secretè peremptis, à nullo prohibiti, hostes cum præda multa per ejusdem portas civitatis, per quas intraverant, exierunt sani & incolumes.

Eodem anno Innocentius septimus, qui propter seditiones Romanorum jam pridem urbe digressus Viterbij refederat, precibus senatorum, & populi victus, Romam revertitur, & plures de novo creat Cardinales. Inter quos fuit Angelus Carrarius Patriâ Venetus, quem fecit ad titulum S. Marci presbyterum Cardinalem, habuitque in Pontificatu immediatum Successorem Gregorium XII. nuncupatum. Petrus quoque Philardi natione Cretenfis Basilicæ XII. Apostolorum presbyter Cardinalis, qui postea Pontifex Alexander V. Otto etiam de Columna, ad velum aureum Diaconus Cardinalis, qui postea in consilio Constantiensi factus Papa Martinus V. nuncupatus est.

His factis eodem anno Innocentius Papa non diu post moritur. Quo mortuo atque in Ecclesia S. Petri cum honore sepulto, Cardinales ingressi conclave iterum se juramentis obligarunt, ut quicumque in Pontificem fuisset electus, ad tollendum schisma & unionem Ecclesiæ procurandam, omnem velit possibilem adhibere laborem. Confirmatis jurejurando decretis Angelus Carrarius patriâ Venetus tituli sancti Marci Presbyter Cardinalis, in Papam eligitur, & Gregorius XII. in sua obedientia nominatur, & præfuit annis duobus, mensibus septem: vir bonus, sapiens, doctus, moribus & conversatione sincerus. Ordinatus autem Pontifex, quod prius juraverat cum alijs, denuo spontaneâ voluntate, juramento, & propriæ manus subscriptione confirmavit. Deinde satis benignè scripsit Benedicto Antipapæ, qui tum apud Gallos in Avenione Pontificem gerebat, exhortans eum ad Papatus abdicationem, offerens se idipsum indubitanter esse facturum. Benedictus in dolo tantisdem ferè syllabis quasi consentiens Gregorio rescripsit, pro conveniendi loco urbs Saona decernitur, tempus nominatur. Gregorius ut agnus in simplicitate sua venit ad locum determinatum: cui Benedictus, ut dolosa vulpes paravit insidias, volens eum capere, si potuisset. Quibus cognitis retrocessit Gregorius, & deinceps perverso homini non confidit. Irati sunt Principes Galliæ contra Benedictum, videntes manifestè, quòd unionem non quæreret, nec pacem Ecclesiæ optaret, sed potius divisionem: quorum ille potentiam veritus palatium armis & comætu munivit, in quo per aliquot menses obsessus, tandem paratis ad fugam navibus in Cataloniam, unde fuerat oriundus, adnavigavit, habitoque in Perpiniaco consilio suorum, quo tutior esset, ad castellum Pamschole locum munitissimum confugit: ubi diutius immoratus est, & novos Cardinales creavit, quia priores pro majori parte recesserant ab eo ad Pisanum Concilium, ut in sequentibus post triennium dicemus, eo quòd noluit obedire Principibus.

MCCCCVII.

Anno Friderici Abbatis septimo, Indictione Romanorum xv. Cives in Colonia ædificare & construere coeperunt novum illud magnūque & sumptuosum in illa urbe Prætorium, quod vulgariter civium nuncupant domum, & in septem annis consumaverunt. Hujus impensæ Prætorij, ut ferunt, quinquaginta florenorum millia constant, dum singula exposita in id ædificij per septennium computantur.

S s 3

Eodem

Innocentius Papa VII. moritur.

Gregorius Romæ fit Papa XII. contra Benedictum XII.

Benedictus insidiatur Gregorio, unde Galli recedunt ab eo.

Cler⁹ Wor-
matienfis
cum Civi-
bus inivit
concor-
diam.

Eodem anno in mense Julio circa feftum fancti Jacobi Apostoli concordia inter Clerum & Cives Wormatiensēs facta est per medium Rupertī Regis Heidelbergæ commorantis, & Ludovici filij ejus, Comitū Palatini Bavarixque Ducis, & sic intraverunt Civitatem Canonici, postquam biennio ferè exulaverant, multaque litigando & placitando cum Civibus consumpserant.

Dux Au-
strix con-
tra Abba-
cellenses
procedens
ad bellum
fugatur.

Anno prænotato Abbacellenses adjutorio Suitensium, quibus erant conjurati, resumptis viribus in Marcham Ducis Austriæ ducunt exercitum, quam obsidione pressam diutius tandem capiunt, ac Suitensibus dono concedunt. Ab eo tempore Marcha omnino ab Austriæ Domo defecit; quamvis antè multis annis se viriliter ab incursione conjuratorum omnium defenderit. Dux igitur Domus Austriæ contractis mille ducentis viris Abbacellam obsidione vallavit, quod cum vidissent Abbacellenses, de monte præcipiti, quem prius conscenderant, cursim descendentes contra ascendentes hostes ex alpium præcipitio lapides mittunt ingentes, quorum occurrence Australes perterriti fugiunt, quinquaginta eorum atque trecentis saxorum volubilitate peremptis, & sic obsidione soluta recesserunt.

MCCCXVIII.

Abbacel-
lenses à
Comite
Brigantij
superati
occidun-
tur.

Anno Friderici Abbatis octavo, Indictione Romanorum primâ, idibus Januarij, conjurati Abbacellenses una cum Suitensibus iterum tentarunt obsidere Brigantium. Unde Comes Wilhelmus auxilio sociorum armatus venit constanter liberare obsessos: congressione factâ cum Abbacellensibus victor extitit, & penè omnes occidit. Erat in exercitu Comitū Brigantij nobilis quidam de Landenberg, nomine Berengerus, qui voce magnâ clamavit: *Sic socij sic: interficite omnes viros & mulieres, lactentes & parvulos simul; ne forte virvientes in perniciem nobilium conspirent, quemadmodum fecerunt patres eorum.* Coeteri tamen qui aderant nobiles, interficere parvulos, aut mulieres minimè consenserunt; quamvis per continuos septem annos à conjuratis Abbacellensibus damna suscepissent gravissima: multorum etiam castra destruxerunt.

Leodiensium
contra Episco-
pum suum
atrox belli
principium.

Eodem anno facta est Leodiensium strages magna tali occasione. Ad ministrabat per id tempus Leodiensem Ecclesiam, ut supra diximus, Joannes filius Alberti & frater Wilhelmi Ducum Bavarix Comitumque Palatinorum Rheni, Hannoniæ, Hollandiæ, Seelandiæque, & cum annis ferme sedecim fuisset Episcopus, electus, confirmatus, & Subdiaconus, ad ulteriora tamen procedere contempsit, nulloque die rem divinam fecerat, suæ nobilitati detractum iri forsitan ratus, si Presbyterum se gereret. Recusantem igitur satisfacere juramento, & Pontificum subire munus, cujus occupabat locum, & nomen portabat otiosè, Leodienses in oppido Trajecti superioris, quod ab adfluente flumine vulgariter Mastrich nuncupamus, commorantem obsederunt, magnum fortem & copiosum habentes exercitum. Erant eis & aliæ causarum diversarum rationes contra Pontificem, quæ justæ fuerint sive injustæ, nostrum non est judicare. Notum est penè omnibus, qui nomen Leodij audiverunt, quam sit populus in turbatione furiosus, & super consilio inops, qui nihil ratione agat, sed omnia tumultu in perniciem sui, & frequentem subversionem.

Leodienses
Episcopum
in Trajecto
obsident.

Wilhelmus igitur ut fratri subsidio esset, contractis ex sua gente copiis Burgundiæ

Burgundia Ducem per nuntios orat, ut in auxilium venire festinet, Wilhelmi namque uxor filia Burgundi fuit. Non aspernatus orantem Joannes Dux, copijs abundè contractis, Wilhelmo se pugnaturus contra Leodienfes confociat. Præmittuntur in agrum Leodiensem levis armaturæ milites, qui fata vicisq; incendant, ut hoc damno permoti Leodienfes (communibus Patriæ incommodis) obsidione solutâ succurrere cogentur.

Flagrantibus passim vicis Leodienfes intermissâ obsidione acies moverunt in hostes, quibus congressi vincuntur, superantur, & eorum plus quam 16000. in uno die occiduntur, Deo vindictam illis, quam meruerant, retribuente. Cùm enim obsiderent memoratum Ecclesiæ oppidum Mastrich, nimiam exercebant crudelitatem in mulieres & virgines, quæ propter inopiam ab ipso fuerunt oppido expulsæ, abutentes eis, & postea præscindentes eorum ubera, & vestes usque ad pudibunda. Sunt qui scribant, Leodensium in eo conflictu 35000. occubuisse; ex parte verò Ducum Hollandiæ & Burgundiæ, qui exercitum adduxerant centum millium pugnatorum, decem duntaxat ceciderunt. Facta sunt hæc vicissimâ die mensis Septembris anno memorato, & sic Joannes victis Leodiensibus, ut prius sine ordinatione permanfit.

Anno item prænotato Cardinales tam Gregorij, quàm Benedicti videntes periculum Ecclesiæ pertinaciâ & contentione Pontificum quotidie augeri, & ambos in executione juramentorum negligentes, missis remissisque inter se litteris, quemadmodum videretur succurrendum negotijs, coeperunt habere consilium. Placuit igitur postremò, ut in annum proximè tunc futurum Generale apud Pisas indiceretur Concilium, ad cuius citari examen ambo Pontifices, quicquid ratione vel auctoritate Concilij iuberentur, subirent. Mittuntur ab utraq; obedientia solemnnes Nuntij oratoresque ad Pontifices, per quos cuiusque partis rogavere Cardinales, ut venire ad indictum Concilium ambo dignarentur. Benedictus ad se missis respondit: *Controversiam non de fide, sed de Pontificatu inter eum versari & Gregorium, nihilque ad Cardinales pertinere negotium, ipse cum adversario tempore suo esset acturus.* Irridens ergo & contemnens nuntios Benedictus, inanes abire permisit. Gregorius verò: *Non ad Cardinales, dixit, congregationem pertinere Concilij, se Romanum esse indubitatum Pontificem, suæq; solius fore auctoritatis, Generale inducere Concilium, vel revocare, membræque caput, non caput membra debere sequi.* Ad Forum igitur Julij secessit metu Cardinalium Gregorius & Principum, qui jam in utriusque conspiraverant depositionem Pontificis, inde ad Ariminum, ubi positus insidijs habitu transmutato vix manus capientium evasit. Cardinales cum eo remanserant pauci, quibus novos creando superaddidit plures. In tot verò adversis semper animo fixus erat & immobilis, ut nunquam à sua potuerit opinione revocari.

Anno præscripto Rupertus Germaniæ Rex Conventum Principum Regni magnum apud Constantiam indixit, quibus ad nutum Regis convenientibus multa pro utilitate Reipublicæ in communi fuerunt tradita. Inter alia Rex iussit adesse Cunonem Abbatem Monasterij S. Galli, simul & rebelles subditos Abbacellenses, qui paulò ante ut supra diximus, in bello juxta Brigantium per Wilhelmum Comitem de Werdenberg, de Montfort, & de Monte sancto parum confusi ad aliqualem videbantur humilitatem

Leodensium in bello sedecim millia perempti esse feruntur.

Concilium Pisanum ad annum futurum à Cardinalibus indictum.

Gregorij Constantia.

Conventus fit Principum in Constantia.

Concordia
fit inter
Abbatem
S. Galli, &
suos Abba-
cellenses.

humilitatem esse compulsi. Rex igitur & Principes auditis propositionibus & querelis memorati Abbatis, & nobilium totius Suevia, quos conjurati penitus delere, si potuissent, & extirpare cogitaverant. simul & Abbatellensium responsis, suas studiosè interposuere vices, & concordia inter eos reformatà Abbatellenses Domino suo Abbati Monasterij S. Galli fecerunt obediens.

Hiems anno memorato fuit & longa & frigidissima; incipiens enim frigus intensum cum nivibus & glacie multa in festo S. Martini duravit usque ad solemnitatem Purificationis Beatæ Mariæ semper Virginis. Posthæc pluvia superveniente & multâ & aliquantulum calidâ glaciens simul & nivem dissolvit, & inundatio aquarum secuta est maxima, quæ pontes Rheni & aliorum fluminum fregit multos. domos & ædificia subvertit.

MCCCCIX.

Concilium
Pisanum
per Cardi-
nales & E-
piscopos
celebratur.

Anno Friderici Abbatis nono, Indictione Romanorum secundâ, Concilium Generale magnum in Civitate Pisana, præterito anno per Cardinales Regis & Principes indictum. sub ingenti solemnitate fuit celebratum. Ad quod utriusque Pontificis Gregorij videlicet & Benedicti Cardinales penè omnes cum multis Archiepiscopis. Episcopis. Abbatibus. Prælatibus, Principibus, absentiumque oratoribus convenerunt, animo & intentione succurrendi Ecclesiæ, ut schismate sublato unitas reformaretur Christiana.

In primis igitur Pontifices ambo de Papatu contententes Gregorius & Benedictus à Concilio citati, vocati, & expectati non comparentes, neque per se, neque per legitimos quoscunque procuratores, ut contumaces, rebelles, & Spiritui Sancto inobedientes reputati sunt, & propterea per definitivam Concilij sententiam à Pontificatu, & ab omni, si quod habuissent, jure depositi, & consequenter, ut Hæretici & Schismatici declarati. condemnati, & publicati sunt. Omnibus quoque per orbem Christianis interdictum est sub pænis & censuris Ecclesiasticis, ne quempiam eorum Pontificem credant, teneant, aut dicant Romanum, neque mandatis ipsorum obediant, nec timeant censuras. Post abrogationem duorum Pontificum utriusque Cardinales, quotquot erant in Concilio præsentis, in unum conveniunt, & intrantes ex more Reclusorium, Petrum Philard natione Cretensem Ordinis FF. Minorum dictum de Candia, Tituli Basilicæ duodecim Apostolorum Presbyterum Cardinalem unanimiter in Romanum Pontificem elegerunt, qui vocatus Alexander V. præfuit mensibus duntaxat XI. vir certè in Theologicis doctissimus, qui multa scriptæ volumina ante Papatum.

Alexander
fit Papa v.
Ordinis FF.
Minorum.

Schisma
continua-
tur.

His autem non obstantibus, quæ in Concilio fuerant conclusa, memorati duo Pontifices abrogati sua in sententia persistenter, & uterque verum se & indubitatum Christi Vicarium, & legitimum Petri successorem credit, gessit, & pronuntiavit. novos sibi constituentes Cardinales Chronographi tamen omnes Pontificatum utriusque hoc anno finitum denuntiant, licet non cesserint, sed permanferint usque ad Constantiense Concilium.

Anno prænotato vigesimâ primâ diem mensis Maij, obiit Blanca Maria Henrici Anglorum Regis filia, & uxor Ludovici Comitis Palatini, de

quorum nuptijs dictum est anno Friderici Abbatis secundo, unicum relinquens ei filium nomine Rupertum, sextum annum ætatis agentem, qui & ipse vigesimo ætatis suæ anno matrem secutus sine liberis obiit. Ludovicus autem secundam duxit uxorem nomine Mechtildem filiam, ut supra diximus, Amedei Ducis Sabaudia: foeminam magnæ pietatis & Religionis, de quâ genuit Ludovicum Patrem Philippi, qui successit in principatu; Fridericum, qui postea tutor Philippi fuit: Rupertum Archiepiscopum Coloniensem, & duas filias, quarum altera Monialis fuit in Gandavo cum sanctâ Coletâ; altera in alio quodam Cœnobio, tertiâ autem filia nupsit Alberto Duci Austria:, qui frater erat Friderici Imperatoris. prius verò nupsit Comiti Wirtenbergensium, postea Alberto. Iste Ludovicus Comes Palatinus Rheni Bavariæque Dux Ruperti Regis filius piæ devotionis instinctu sepulchrum Domini Hierosolymis visitavit. Reversus in Patriam, barbam, quam peregrinantium consuetudine nutriverat, nunquam postea permisit abradi, & propterea suo tempore Dux vulgo dicebatur Barbarus. In senio visu deficiens, Dux cæcus nominatus est, & postremò depositus à regimine, ut infra.

Eodem anno mortuus est Wilhelmus Dux Bavariæ, Comes Palatinus Rheni, Hollandiæ, Hannoniæ & Seelandiæ, unicam relinquens filiam, nomine Jacobam, quæ Patrem cupiens in memoratis sequi Comitibus Hollandiæ, Hannoniæ & Seelandiæ, contendensque principatum omnem ad se jure devolutum ad ejus venire possessionem, non potuit Joanne patruo Leodiensium supra dicto Episcopo prohibente, qui mox fratre mortuo potenter omnia ejus Dominia obtinuit, & usque ad mortem violentè occupavit, non obstante, quòd filia fratris contradixit. Denique idem Joannes, cum esset Subdiaconus & Leodiensem Ecclesiam electus & confirmatus in annum jam ut Episcopus sextumdecimum, ut supra diximus, tenuisset, amore Posteritatis Pontificatum ipsum resignavit, & dispensante cum eo Constantiensi Concilio, uxorem duxit, de quâ tamen, sicut speraverat, neque filiam, neque filium suscepit.

Jacoba verò defuncti Comitis filia, cum se à patruo cerneret paterno privatam dominio, speransque maritali subsidio posse consequi, quod imbecillitas denegabat foemineæ, primò nupsit cuidam ex Delphinatu, Galliæ Principi. Quo sine liberis mortuo Duci Brabantia: nupsit; & illo sine prole vitâ defuncto fratrem Regis Angliæ maritum accepit. Illo etiam absque liberis viam universæ carnis ingresso, quartum duxit nomine Franconem cujusdam Comitis filium, qui & sterilis sterilem in vitus deserens, etiam ipse obiit brevi sine liberis. Post hæc mulier jam viris nobilibus propter quatuor conjugum velociorem interitum aliquantulum suspecta & contemptibilis, compellitur vidua permanere, cum nullus eam postularet uxorem. Vitam deinceps egit vidua, dives admodum ex dotibus maritorum, & in oppido Lutzenburgi Treverensis Diœcesis mansionem usque ad mortem continuavit. Ex illo tempore Ducatus Lutzenburgi ad Brabantios pervenit.

Anno item præsignato circa Festum S. Archangeli Michaelis Joannes Comes de Lupfen, & Hermanus Comes de Sulza, qui erat Vicarius seu vicem tenens Friderici Ducis Austria:, in Suevia, in Prisingavio, in Suntgavio, & in Ergavio, contractis copijs in manu validâ fines Basileensium ingressi

T c

ingressi

Wilhelmus
Dux Bavar-
iæ Hollan-
diæque Co-
mes mori-
tur.

Joannes di-
misit Epi-
scopatum,
duxit uxo-
rem, occu-
pat Comi-
tatum.

Vicarius
Austriæ
Ducis de-
vastare oc-
cipit Civem
Basiliensem

ingreſſi ſunt, & venientes uſque ad civitatem omnia in circuitu devalla-
runt, incendia & deprædationes hoſtiliter exercentes. & munitiones quaſi-
dam capientes. igne ſuppoſito funditus destruxerunt. Joannes quoque
Dux Burgundiæ Friderico Auriaci Duci affinitate junctus multa Baſilien-
ſibus intulit damna. parùmque abſuit. quin res bello videretur terminan-
da. Rebus autem ſic in turbatione male diſpoſitis, Ludovicus Comes Pa-

Ludovicus
Comes Pa-
latinus ten-
tat pro con-
cordando.

latinus Rheni Baviariæque Dux amator pacis & quietis cupiens inter diſſi-
dentes reformare concordiam, diem ad ſe conveniendi feſtum omnium
Sanctorum in oppido Mülhuſen conſtituit: in quo & ipſe venturum ſe
fore promiſit. Feriâ igitur ſecundâ poſt omnium Sanctorum ſolemnia
convenerunt ad locum determinatum vocati: ubi Princeps memoratus
cauſas & querelas diſſenſionum cum auდიſſet, ſtudioſe laboravit pro
pace: ſed illâ vice diverſos in unam non potuit revocare ſententiam.

Baſilienſes
armati ob-
ſidione cin-
gunt Ys-
ſtein & ca-
piunt.

Igitur ſine concordia diſceſſerunt ab invicem: gravioribus malis & turba-
tionibus cauſam relinquentes. Baſileenſes autem in ſua reverſi, conſeſſim
auxilio Bernenſium in manu validâ civitatem exeuntes cum Machinis
& Bombardis oppidum Rheinfelden nuncupatum obſidione cinxerunt.

Ludovicus
Comes Pa-
latinus iterum
agit pro con-
cordia.

Verum his qui erant in oppido fortiter agenibus, ſine effectu, obſidione
ſolutâ, reſceſſerunt. In die verò S. Martini oppidum aliud Yſſtein nomi-
natum obſederunt, expugnaverunt, & ceperunt. Iterum poſtea Ludovi-
cus ſapè dictus Comes Palatinus Baviariæque Dux, in die S. Nicolai Epi-
ſcopi vocatis ad ſe partibus in oppido Keiſersberg pacem & concordiam
inter diſſidentes tandem reformavit. Interea Baſilienſes non expectato
ſine tractatus in Keiſersberg contractis iterum copijs dominium Baden-
vveiler nuncupatum hoſtili incurſione devaſtant, ferro & igne magnam
villanis atque pauperibus inferentes deſolationem. Hujus facti occaſione
violatur concordia per Ludovicum in Keiſersberg, ut diximus, concluſa:

Ludovicus
Comes Pa-
latinus iterum
agit pro con-
cordia.

licet Rudolphus Marchio de Hochberg Dominus in Rôlen ſummâ dili-
gentiâ cum Palatino Comite pro concordia laboraſſet. Unde necdum
pace reformatâ, diſſenſiones, devaſtationes, & incurſiones ab utraque
parte duraverunt uſque in ſequentem annum, ut dicemus.

MCCCCX.

Alexander
Papa v.
moritur.

Anno Friderici Abbatis decimo, Indictione Romanorum tertiâ, Ale-
xander Papa quintus Bononiæ moritur, & ibidem in Eccleſia Ordinis ſui
Fratrum Minorum S. Franciſci, cum honore debito ſepelitur. Qui cum
moriturus ageret in extremis, omnia in Piſano facta Concilio, ut bona &
ſancta collaudavit: aſſerens conſcientiam ab omni ſcrupulo eſſe incom-
minatam. Ultima ejus verba cum difficultate ad Cardinales, qui circum-
ſtabant, lachrymantes, prolata ita fuerunt: *Pacem meam do vobis, pa-
cem meam relinquo vobis:* Quibus dictis expiravit. Quo mortuo atque
ſepulto Patres conclave apud Bononiam intrantes Baltaſarum de Ceſſa
Neapolitanum tituli S. Euſtachi j Diaconum Cardinalem in Pontificem ele-
gerunt: qui Joannes viceſimus tertius in ſua obedientiâ dictus præſtat
annis quatuor menſibus decem uſque ad Concilium Conſtantienſe, in quo
ſe Pontificatu abdicavit, ut ſuo inferius loco dicemus. Eo gerente Pon-
tificatum adhuc Gregorius & Benedictus in ſua obedientiâ perdurabant Ro-
manos ſe Pontifices nominantes. Et hi tres Eccleſiam Dei confundebant.

Jonnes fit
Papa vice-
ſimus ter-
tius annis
ſere quin-
que.

Eodem

Eodem anno viceſimâ primâ die menſis Maij, obiit Rupertus Germaniæ Rex, & Imperator deſtinatus Romanorum, in oppido Regali Oppenheim, anno Regni ſui decimo: cujus corpus Heidelbergam relatum, in Eccleſia Sancti Spiritus medio in choro ſepelitur. Super cujus tumulum, hoc epitaphium cernitur eſſe ſcriptum: Rupertus Baviariæ Dux, Comes Rheni Palatinus, Romanorum Rex, juſtus, pacis & religionis amator, dignus Deo viſus, qui pro juſtitiâ pateretur, hujus ſacræ ædis & collegij inſtitutor, hic cum caſtiſſimâ conjuge Eliſabetha, Norici Montis Burggravia quieſcit. Iſte Rupertus Comes Palatinus, ſicut ex epitaphio patet, inſignem illam Sancti Spiritus Eccleſiam in oppido ſuo Heidelberg juxta Neccarum flumen Wormatiensis Diœceſis à fundamentis novam erexit, fundavit, & conſtruxit: ad cujus miniſterium Canonicos poſuit, quibus de hujus vitæ neceſſarijs copioſè providit. Filium reliquit Principatus ſui heredem nomine Ludovicum, de quo plura diximus; qui genuit alium nominis ſui Ludovicum. Ille autem genuit Philippum: Philippus autem genuit Ludovicum, qui hodie annos habens ætatis quinque & triginta principiatur. Idem Rex memoratus Rupertus, antequam ſublimaretur in Regnum, anno Godfridi Abbatis Hirſaugiæ ſexto, qui fuit Dominicæ Nativitatis milleſimus, trecentefimus, octogefimus ſextus, Gymnaſium univerſale in oppido præſcripto Heidelberg inſtituit, fundavit, & copioſè providit, quod Urbanus Papa ſextus conceſſis privilegijs conſuetis approbavit. Cujus Gymnaſij Reſtor primus, & litterarij certaminis inſtitutor fuit à ſcholâ Pariſiorum rogatu principis evocatus, Marſilius de Ingen, Doſtor in divinis ſuo tempore multum eruditus, de cujus lucubrationibus mentionem fecimus in eo volumine, quod de Eccleſiaſticis ſcriptoribus compoſuimus.

Joannes Papa viceſimus tertius auditâ morte memorati Regis Ruperti ſtatim oratores miſit ſolemnes cum litteris ad principes Regni electores, magnis viribus exhortans, monens, & orans, ut Sigismundum Ungariæ Regem filium Caroli quondam Imperatoris quarti, & fratrem Wencelſai Regis Bohemiæ, originem ex Comitibus ſive Ducibus Lutzenburgij Theutonicis habentem, in Germaniæ Regem dignarentur eligere, per cujus aſſiſtentiam ſe non dubitabat ſubſidium contra Gregorium & Benedicum habiturum. Principes verò electores Papæ litteris receptis, oratoribusque auditis ad regale oppidum Frankenfurt juxta Moganum conveniunt, & cum inter ſe multa conſultaſſent & varia, non inveniētes illâ vice meliorem, Sigismundum Ungariæ Regem prædictum ad preces Romani Pontificis in Regem Germaniæ concorditer elegerunt, virum ſtrenuum, & ad omnia peragenda promptiſſimum. Fuit enim princeps ſingulari prudentiâ inſignis, conſtantiâ, magnanimitate, pietate, religione, beneficiâ, & liberalitate nulli ſuo tempore ſecundus. Corporis quoque diſpoſitione Majeltatem præſerebat imperialem, doctriâ & eruditione ſcripturarum, cum notiâ multarum linguarum idoneus ad omnia videbatur. Sæpius cum Turcis infidelibus pugnavit, quorum regulos captos in prælio duos & triginta ſecuri percuffit. Ejus induſtriâ, labore, impenſisque magnum illud Conſtantiense Concilium indictum & celebratum fuit, ſchiſma quoque pernicioſiſſimum, quod annis duraverat non minus ſex & triginta, ejus fuit induſtriâ & cooperatione ſublaturum. Miſſis etenim

Rupertus
Rex Ger-
manorum,
& Impera-
tor Roma-
norum
obiit.

Univerſi-
tas Heidel-
bergenſis à
quo, &
quando ſit
inſtituta.

Sigismun-
dus Ungar-
iæ Rex ad
imperium
eligitur.

nuntijs per totam Italiam, Galliam, Hispaniam, Angliam, Daciam, & Poloniam omni consensu nationum, divisam in unum revocavit Ecclesiam, quemadmodum inferius loco suo plenius per ordinem dicemus. Regnavit igitur Sigismundus ab hinc annis septem & viginti. coronamque Imperij accepit.

Inter Duces
Austriae &
Basilienfes
est facta
concordia.

Anno praescripto mediante Rudolpho Marchione de Hohenberg facta est concordia inter Duces Austriae, & Cives Basileenses in oppido Ensen, de quorum dissensionibus guerris & bellis anno transacto breviter diximus. In ea reformatione pacis Castellum Ystein, quod Basileenses anno praeterito ceperant, eorum fuit potestati concessum, quod mox cauti futurorum speculatores, nequid ex eo paterentur mali, ut ante, funditus destruxerunt.

MCCCCXI.

Dissensio
inter Ludovicum
Palatinum &
Comitem
in Spanheim.

Anno Friderici Abbatis undecimo, Indictione Romanorum quarta, dissensiones gravissimae inter Ludovicum Comitem Rheni Palatinum Rupertiquondam Regis filium, & Joannem Comitem in Spanheim ultimum, exorta fuerunt super divisione Comitatus; mortuo enim sine liberis Comite Simone, qui frater Joannis fuerat, Elisabetha relicta uxor eius jam vidua, contentiones pro dote sua cum Joanne fratre Simonis incurrit: cujus potentiam habens suspectam, praedicti Comitis Palatini se suaque tuitioni commisit. Joannes rem non armis, sed iudicium cognitione dirimendam committens, victoriam obtinuit. Interveniente tamen concordia mulier jus suum omne Palatino Comiti resignat, atque per talem occasionem pars una Comitatus memorati Spanheimensis ad jus cessit Palatinatus ab illo tempore usque ad praesentem diem. Et notandum, quod Comites Spanheimenses ab olim duos habuere Comitatus, quorum primus dicebatur anterior, & hic titulo de Spanheim proprie insignitur, habens oppida & vicos Crutzenach, Sprendlingen, Kirchberg, Gamundiam, Spanheim cum alijs multis. Alter vero Comitatus dicebatur vulgo posterior, titulum habens de Starckenburg, castello videlicet Cis-Mosellano, in quo sunt oppida Thranerbach, Castellum, cum villagijs multis simul atque castellis. In divisione autem praescriptorum Comitatum post mortem Joannis ultimi Comitis, multae factae sunt variationes, & unius termini alterius interpositione confusi, ut pauci reperiantur hodie, qui fines noverint singulorum. Quatuor sunt enim, qui nostris diebus Comitatum possident memoratum. Ludovicus Comes Palatinus Bavariaeque Dux, & Princeps elector in anteriori Comitatu de Spanheim habet partem. Alexander Comes Palatinus Bavariaeque Dux, & Comes Veldentiae similiter in anteriori partem habet. Joannes, qui moratur in Sirtren Comites Palatinus Rheni Bavariaeque Dux & Comes in Spanheim partem habet in utroque Comitatu. Christophorus Marchio in Baden & Hohenberg Dominus in Rötlen partem habet in Comitatu Starckenburg & in Winterburg cum proximè adjacentibus.

Ludovicus
Palatinus
partem
Comitatus
Spanheimensis
obtinuit.

Comitatus
Spanheimensis
in
partes
quatuor
divisus.

Marchio
Badensis
quomodo
ad Comitatum
Spanheim
per-
venit.

Quod si placet scire, quomodo ad ipsum Marchionem sit devoluta ista Comitatus portio, notandum, quod Joannes ultimus Comes supra dictus in dissensione, quam olim habuit cum Henrico patruo, & Simone fratre Comitibus, post obitum patris metu amborum ad tempus apud Marchionem Rudolphum exulavit, cujus ope & vitae necessaria habuit, & patruo

vitâ defuncto ad paterni Comitatus portionem pervenit: Simone autem fratre postea mortuo sine liberis. cum & ipse filios non haberet, nec se habiturum speraret, hospiti suo volens esse gratus, Marchionem ad partem Comitatus admisit, & contra Palatini vim socium fecit.

Anno prænotato in principio mensis Maij, Thuricenses, Lucernenses, Suitenses, & ceteri Helvetiorum conjurati copijs sociorum contractis in Longobardiam traduxerunt exercitum, & Cumam oppidum Domini Mediolanensis obsidione vallantes expugnant & capiunt, positisque in eo præsidijs, circumcirca vagantur, omnia hostiliter devastantes. Turrim in valle, quam Eschental nuncupant, subfodientes, dejiciunt, in qua non pauciores, quam homines quinquaginta ipso casu perierunt.

Regressis posthæc ad propria Helvetijs, Cumani ab eorum fide promissâ resiliunt, & necato præsidio rursus Mediolanenses intromittunt. Quod ubi ad conjuratorum pervenit notitiam, resumptis iterum armis in Longobardiam revertuntur, & quidquid demoliri poterant, igne ferroque hostili incursione devastant. Bellenzona oppidum capiunt, cujus incolas in sua verba jurare compellunt. Contra quos Mediolanenses ad pugnam veniunt, recuperatâque oppido Bellenzona simul & arce, Helvetios cadunt, fundunt, & confusos in propria redire compellunt.

Eodem anno Sigismundus Germaniæ Rex noviter, ut dictum est, paulo ante institutus, Romam iturus pro suscipiendâ Imperij coronâ, cum Veneti gens impatiens Domini, iter transiuro conarentur interdiceret, iratus duodecim in eos peditum millia, equitum octo millia præmisit, & capto primo inpetu Foro Julio, Tarvisium obsidione vallavit. Huic verò tanto exercitui Carolus Malatesta quidam à Venetis objicitur, qui cunctando magis, quam dimicando imperiales milites remoraretur.

MCCCCXII.

Anno Friderici Abbatis duodecimo, Indictione Romanorum quintâ, nonâ die mensis Januarij, mortuus est Joannes de Egloffstein Episcopus Herbipolensis. Francorumque Dux Orientalium, anno Principatus sui nono, vir per omnia modestus, amator Cleri, & subditorum suorum propugnator acerrimus. Obijt autem in oppido Vorcheim Bambergensis Diocesis, veneno, ut fertur, nescio cujus peremptus. Quo mortuo atque sepulto, mox in Episcopum & Ducem Ecclesiæ memoratæ fuit electus Joannes de Brunn Canonicus, unanimi consensu Canonicorum, & præfuit annis octo atque viginti, mense uno, & sex diebus, vir sumptuosus nimium, qui pauperem Ecclesiam suo tempore fecit, & reliquit pauperiorem: cujus inopiæ materiam simul & causam dedit non ultimam, quod Concilio interesset Constantiensi diutius, & multa consumere oportuit: nec minus quia pauperimam Ecclesiam omnino invenit.

Eodem anno conjurati Suitenses contracto suorum non parvo exercitu superatis montibus iterum Bellenzona oppidum Mediolani obsidione vallarunt. Erat in oppido ipso Capitaneus quidam cum nonnullis armatis & incolis, tanto silentio res quasque agentes, ut conjurati oppidanos timore percussos oppidum deseruisse putarent. Cum igitur securos se existimarent Suitenses, & sine ordine hinc inde licenter discurrerent, hoc ipsumque latentibus innotuisset, mox erumpens Capitaneus super eos irrumpit, centumque & mille conjuratorum cadens interfecit, ceteri salu-

Conjurati
Suitenses
devastant
Lombardiam.

Joannes de
Egloffstein
Herbipo-
lensis Epi-
scopus mo-
ritur.

Joannes de
Brunn fit
Episcopus
Herbipo-
lensis, præ-
fuit annis
xxviii.

Suitenses
Lombardiam
intran-
santes, su-
perantur
confusi.

Thomas de
Hafelbach
Doctör
Viennenſis

tem fugâ quærentes, non ſine confuſione ad ſua redierunt. Claruit hiſ temporibus in Gymnaſio Viennenſi Auſtriæ juxta Danubium Thomas de Hafelbach natione Theutonicus Theologiæ in eâdem ſcholâ Lectör Ordinarium, vir quidem doctus, ſed nimîâ prolixitate ſpernendus. Nam ut ferunt uno & viginti annis commentarios legit, quos comportaverat in Iſaiam Prophetam, & ad finem primi capitis non pervenit. Scripſit etiam in ſententias Petri Lombardi commentariorum libros quatuor, de præceptis decalogi librum unum. De quinque ſenſibus hominis librum unum. Orationes quoque ſermones, & varias Epistoſas ad diverſos cum quibusdam alijs, quæ non vidi. Thomas de Kempis Regulæ S. Auguſtini Canonici in Cœnobio montis Divæ Agnetis prope oppidum Svvolenſe Trajectenſis Diœceſis, homo devotus, & multæ lecttionis multa ſcripſit hæc ipſâ tempeſtate, de quibus vidi ſubjecta. De Contemptu mundi libros iv. Sermonum ad Novitios libros iii. Dialogum ad Novitios lib. i. Sermonum ad fratres lib. i. De vitâ ſolitariâ lib. i. De tribus Tabernaculis lib. i. De verâ conjunctione lib. i. Hortulum Roſarum ſpiritualium lib. i. Alium quem prænotavit vallem liliorum lib. i. Alphabetum Monachi lib. i. Conſolatorium Pauperum lib. i. De qualitate Monachorum lib. i. Manuale parvulum ſive parvulorum lib. i. Doctrinale juvenum lib. i. De vanitate mundi lib. i. Cætera, quæ ſcripſit, ad noticiam meam non venerunt.

Thomas de
Kempis
Canonicus
S. Auguſtini
multi
ſcripſit.

Claruerunt
alii multi
ſcriptores
Germaniæ
ſuis tempo-
ribus.

Joannes quoque Brammart Carmelita Conventus Aqueſis, & multo tempore inferioris Germaniæ Prior Provincialis. Michael Herbrand ex Duren Prior Conventus Crüzenacenſis in Comitatu Spanheimenſi ejuſdem Ordinis. Petrus de Spina Ordinis S. Auguſtini Eremitarum. Jordanus ejuſdem Ordinis. Rheinhardus de Fronthoffen Ordinis S. Dominici. Henricus de Hachenberg ejuſdem Ordinis cum quibusdam alijs natione Germanis hæc ipſa tempora, docendo & ſcribendo varia, illuſtravit: de quorum lucubrationibus jam dudum in Catalogo illuſtrium virorum Germaniæ fecimus relationem.

MCCCCXIII.

Sigifmundus
Imperator
Papam ſolici-
tat pro
Concilio
celebrando.

Anno Friderici Abbatis Hirſaugiani XIII. Indictione Romanorum VI. Sigifmundus Imperator tædio nimio ferens atque graviffimè, quod ſancta Mater Eccleſia ſub tribus de Papatu contendentibus tam diu miſerabiliter in periculum animarum ſcinderetur, ductusque Zelo Religionis Chriſtianiæ communis, nec ſe potens ulterius continere, quin tentaret ſerioſius, quod animo conceperat, Joanni Papæ XXIII. iterum atque iterum ſæpius atque importunè ſcripſit, monens, rogans, & conſteſtans eum per diſtrictum Dei futurum examen, ut juramento ſatisfaciat: locum & tempus celebrandi Concilij generalis ſine dilatione ulteriori ſtatuat: & naufraganti Eccleſiæ ſuccurrat.

Pontifex ergo, qui maluiſſet Concilium in Italiâ celebrari, quam extra, nimîâ Cæſaris importunitate victus, duos ad eum miſit Cardinales cum plena atque irrevocabili poteſtate nominandi locum, & determinandi tempus Concilij celebrandi, jurans, promittens & ſubſcribens, ſerata & grata habiturum omnia, quæ Imperator cum duobus illis Cardinalibus pro Concilio indicendo convocando & habendo concluſiſſet. Igitur Cardinales illi duo miſſi conſideratis cauſis, rationibus, & circumſtantijs multis, poſt diuturnam conſultationem de loco & tempore celebrandi

brandi universalis Concilij, tandem Spiritu Sancto inspirante cum Sigismundo Cæsare in unam convenere sententiam, pro loco nominantes Constantiam urbem Sueviæ, tempus verò annum proximè futurum cum sequentibus deputantes, quæ deputatio Imperatori multum complacuit. Quod ubi Pontifex intellexisset, quantum doluerit, nemo facilè dixerit. Maluisset enim habere Concilium, sicut diximus, in civitate aliquâ Italia potius, quàm Germaniæ, & in eâ potissimum, ubi plus juris habebat Imperator, quàm ipse vel Romana Ecclesia. Sed non est mihi dubium, quin omnipotens Deus ita omnia fieri ordinaverit, quo divisa & periculosissimè scissa Mater Ecclesia post longam calamitatem suam aliquando sibi metipsi unita coalesceret: habuerat enim Pontifex in voluntate, sicut prius dixerat apertè, quasdam in Italia sibi placentes duntaxat nominare Civitates; ex quibus unam Imperator cum Legatis mittendis pro celebrando Concilio, & non aliam teneretur eligere. Mutavit postea sententiam, & fortè non suâ voluntate, sed nutu potius divino: contulitque mittendis Cardinalibus ad Cæsarem, priorum oblitus, de nominando Concilij loco plenam omnimodo & liberam potestatem. Quâ necessitate compulsus, quod per missos Cardinales cum Imperatore fuit conclusum, ulterius revocare non potuit. His auctoritate non minus Joannis Papæ XXIII. quam Imperatoris Sigismundi, omniumque pene Cardinalium tractatis, conclusis, & munimentis necessarijs abundè roboratis, Nuntij & Oratores cum litteris auctoritate memoratâ per univèrsam orbem mittuntur ad Reges & Principes, ad Archiepiscopos & Præfules, ad Abbates & Prælatos, ad Gymnasia & liberas Civitates: quibus futurum anno tunc proximo celebrandum intimatur Concilium, ad quod omnes & singuli vocantur, invitantur, & citantur, qui Comitij interesse generalibus de jure, vel ex introductâ consuetudine tenentur.

Anno prænotato Stephanus Comes Rheni Palatinus Baviaræ quæ Dux filius Ruperti quondam Regis Germanorum, & frater Ludovici Comitibus Barbatum uxorem duxit filiam ultimi Comitum in Veldenz unicam, cum quâ ipsum Veldentia Comitatum sibi & suis obtinuit hæredibus. Et notandum, quòd Veldenz Castellum vetustissimum, à quo Comitum nomen & titulum habuerunt, in Diocesi est Trevirorum haud procul à Mosella flumine situatum, quatuor aut quinque à Spanheim Castello vel Monasterio versus Treverim directè pene distans milliariis. Ex hac muliere Stephanus memoratus Comes hos genuit filios: Fridericum Ducem Baviaræ & Comitum in Spanheim patrem Joannis, qui morabatur in oppidulo Simmeren tribus à Cœnobio Spanheim milliariis: Ludovicum Ducem cognomento nigrum, Patrem Alexandri, qui in Meysenheim oppido manere consuevit: quod duobus à Spanheim distat milliariis. Rupertum, qui postea factus est Episcopus Argentinenfis: Stephanum qui fuit Canonicus, & multo tempore Decanus Ecclesiæ Coloniensis: Joannem, qui primò fuit Episcopus Monasterienfis, postea Primas & Archiepiscopus Ecclesiæ Magdeburgensis in Saxoniâ, virum omni sanctitate conspicuum. Porro Fridericus & Ludovicus patre mortuo principatum ejus satis inæquali, ut multis videbatur, partitione diviserunt. Fridericus enim præter Simmeren oppidum & Castellunam unâ cum dominio in Bolanden Wurtembergensis Diocesis, cum pertinentibus ad ea, nihil consecutus est proprij, sed

Constantia Sueviæ Civitas nominatur pro Concilio celebrando.

Quod semel placuit, displicere non debet amplius. Ita fiat.

Stephanus Dux in Simmeren apud Cynonotos uxorem duxit.

Quinque filij Stephani Palatini Ducis Baviaræ, Comitum in Spanheim.

ſed in anteriore Comitatu Spanheim cohæredes & participes habet in-
diviſibiles, Palatinum videlicet, & Marchionem de Baden. In poſteriori
verò Comitatu Starckenburg omnia cum eodem Marchione habet in
communi. Ludovicus autem duos obtinuit integros Comitatus, Gemini
pontis, id eſt, Zvveybrucken, & Veldentia, de quo dictum eſt. in quibus
nemo, præter filium ejus Alexandrum & fratres ejus hodie quidquam ha-
bet commune.

MCCCCXIV.

Concilij
Conſtan-
tienſis ini-
tium.

Jordanus
Cardinalis
Epiſcopus
Hoſtienſis
primus in-
travit Con-
cilium.

Anno Friderici Abbatis XIV. Indictione Romanorum VII. poſt octavas
Dominicæ Reſurrectionis Concilium generale magnum anno præterito
ſicut diximus, indictum auctoritate Joannis Papæ XXIII. per induſtriam
& cooperationem Imperatoris Sigismundi inchoatum eſt in Civitate
Conſtantienſi, & triennio duravit. Principium habuit lentum & tardum:
progreſſum verò meliorem, & multorum Principum, Epiſcoporum, &
Prælatorum frequentia celeberrimum, ſinem quoque in executione ne-
gotiorum omnium felicem & optatum. Primus omnium ex Cardinalibus
Conſtantiam intravit Jordanus Epiſcopus Hoſtienſis vir doctus & magnæ
auctoritatis, die videlicet XIII. menſis Auguſti anno prænotato, præmiſſus
à Papa Joanne XXIII. ut præpararet, diſponeretque omnia, quæ ad vitam
neceſſaria videbantur.

Eodem anno in menſe Octobri Joannes Papa XXIII. cum ſua comiti-
va movens à Bononiâ per agrum Veronenſem & Vallem Tridentinam,
alpiſque tranſiſſis iter verſus Conſtantiam direxit. Cùmque veniſſet
ad Montem Arlesberg nuncupatum, curruſque quo vehebatur, nivis & glaciæ
lubricitate motus cecidit, & Papa collapsus in terram cum furore mur-
muravit. Accurrentes ſubitò familiares, & metuentes, ne læſus Pontifex
eſſet à caſu, ad jacentem in curru dicebant: *Quomodo res agitur, Beatiſſime
Pater? ſanane ſunt omnia? Quibus irâ commotus ille reſpondet: Heu jaceo
in nomine diaboli: quare Bononiæ non manſi? Conſurgens à terrâ famili-
arium manibus cum curru levatus captum iter continnavit irâ plenus atque
furore. Cùmque veniſſent ad ſummitatem montis, unde Conſtantiam
videre jam potuit, ingemilcens ad familiam dixit: Sic vulpes capiuntur.
Audientibus dare volens intelligere paucis, quantum capti operis cum
pænituſſet, quòd videlicet Concilium indixiſſet. Igitur XXVII. die menſis
Octobris anno memorato appropinquans Conſtantia Papa Joannes, illo
die non intravit: ſed manſit in Cœnobio, Crüzlingen dicto, extra portam
Civitatis, donec paratis omnibus à Clero & populo die poſterâ cum ſo-
lemnitate debita introduceretur.*

Pænituſſe
indicti
Concilij
Joannem,
eius dicaci-
tate proba-
tur.

Joannes
Papa XXIII.
cum ſuis
intrat Con-
ſtantiam.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis præſignato XXVIII. die menſis Octo-
bris, quæ fuit feſtivitate Sanctorum Simonis & Judæ Apoſtolorum ſolem-
nis, Joannes Papa XXIII. cum proceſſione à Clero & populo honorificè,
ut verus Chriſti Vicarius ante portam ſuſceptus intravit Conſtantiam, &
Orationibus in Eccleſia Cathedrali præmiſſis datâque ſolemni benediçtio-
ne aulam Epiſcopalem pro manſione accepit, novem Cardinalibus cum
comitantibus, & alijs multis prælatis.

Eodem quoque anno VII. die menſis Novembris, venerunt & alijs
Cardinales de Obedientia Papæ Joannis ſapè dicti, qui & ipſi cum hono-
re debito fuerunt ſuſcepti, & per ſingula hospitia diſpoſiti. Poſt hæc XVII.
die

die Novembris iterum de obedientia ejus venerunt & alij Cardinales quinque. & auctus est brevi numerus eorum.

Anno prænotato XII. die mensis Novembris, priusquam prænominati quinque advenissent Cardinales Pontifex sæpe dictus curiam fieri mandavit, in quâ convenerunt Cardinales quatuor & viginti, Patriarchæ duo, Archiepiscopi & Episcopi plures: quibus simul adunatis Pontifex in tertium diem mandavit fieri solemnem in urbe processionem, ordinavitque preces communes, & alia, quæ ad promerendum Spiritus Sancti gratias ex more necessaria esse videbantur. His ritè peractis nihil restare putabatur, nisi exordiri Concilium, & causam tractare seriòsius. propter quam fuerat indictum; sed omnium consensu Imperator Sigismundus videbatur expectandus, qui primus & maximus post Deum auctor Concilij fuit.

Processio fit per Civitatem solemnis.

Igitur XXIV. die mensis Decembris anno prænotato, hoc est, in vigiliâ Dominicæ Nativitatis Imperator Sigismundus unâ cum Ludovico Saxo- num Duce oppidum Regale Uberlingam (quod uno duntaxat à Constantia milliario distat) ingreditur, quem Barbara ex Comitibus Ciliæ uxor ejus, Elisabeth quòque Regina Bosniæ, & Anna ex Burggravij Norici Montis Comitibus de Wirtenberg coniux cum honesta & splendida suorum comitiva sequebantur.

Misit ex Uberlinga Imperator confestim nuntios ad Pontificem, suum denuncians adventum, & rogans, ut sui præsentiam ad medium noctis Missale Officium præstolari dignaretur. Erat autem frigus satis intensum. Ad secundam itaque noctis vigiliam Cæsar intrat Constantiam, sine pompâ solemnitatis diurnæ, armisque in hospicio exutus, vestimentis cultioribus reinduitur, mòxque ad Curiam Episcopi Constantiensis Papam salutaturus properat, cum quo intravit Ecclesiam.

Rex Sigismundus nocte Nativitatis Domini intrat Constantiam.

Ad medium verò noctis Papa Joannes indutus ex more Pontificalibus ad majus Altare in principali Basilicâ, divina, hoc est, primam celebraturus Missam, processit; ad quam Sigismundus Rex ornatus habitu Diaconatus, cappaque choralis & coronâ Regali gladium tenens in manu dextera, Evangelium legit: *Exijt edictum à Cæsare Augusto, ut describeretur universus orbis.* Alias quòque duas missas, in aurora videlicet simul atque in die, idem Papa Joannes cum solemnitate magnâ cantavit, in quarum sine populum benedixit.

Anno prænotato XIX. die mensis Novembris, post medium noctis horâ septimâ, minuto XXXI. in Onolzbach natus est Pater Friderico tunc Burggravio Norico, brevi postea Brandeburgensium Marchione Albertus, pater Joannis, & avus paternus Domini Joachim, qui hodie Marchiam sapientissimè regit memoratam; vixit autem Albertus iste annis LXXII. de quo postea.

MCCCCXXV.

Anno Friderici Abbatis Hirsburgiani XV. Indictione Romanorum VIII. primâ die mensis Januarij, in quo nos annum in progressu hujus operis extordimur, inceptum est Concilium Constantiense, & deinceps per triennium duravit. Duo etenim anni, qui hunc immediatè præcesserunt, ad Concilij quidem rationem, non autem ad ejus celebrationem pertinent: quorum primus fuit intimationis; secundus convocationis; tres verò duntaxat celebrationis, sessionis, & executionis negotium extiterunt.

Concilium Universale in Constantiâ hoc anno cepit celebrari.

U u

Eodem

S Brigitta
in Concilio
canoniza-
tur à Joan-
ne Papa.

Eodem anno ſecundâ die menſis Februarij, quæ fuit Beatae Mariæ ſemper Virginis Purificatione ſolemnis, Joannes Papa XXIII. in principio Concilij generalis apud Conſtantiam ad preces multorum tam preſentium tunc abſentium, quàm etiam in Concilio præſentium, B. Brigittam Suediæ Principis olim filiam viduam Sanctorum catalogo adſcripſit. Huic S. Brigittæ Canonizationi præſentes interfuerunt Cardinales novem, & viginti, Patriarchæ IV. Archiepiſcopi XLVII. Epifcopi CLX. Sæcularium verò Principum, Ducum, Comitum, Abbatum, Doctorem, atque Nobilium ingens erat numerus.

Eodem anno, v. die menſis Februarij, venerunt ad Conſtantiam VII. Cardinales de obedientia Gregorij Papæ XII. inter quos fuit Joannes Archiepiſcopus Ragufinus, vir græcè & latinè, ac in varietate ſcripturarum doctiſſimus, quem Gregorius Legatum unum de Latere creaverat; unde poſt dies paucos idem Cardinalis Ragufinus Concilium auctoritate mittentis ſe Gregorij Papæ ratificans confirmavit. Miſerat idem Gregorius ad Concilium Carolum Malateſtam virum prudentem & inſignem, quem Procuratorem conſtituerat irrevocabilem ad reſignandum Papatum, ſi tamen & reliquos duos cedere contingeret.

Petrus de
Lunâ, Be-
nedictus
XIII. neminem miſit
ad Conci-
lium.

Petrus autem de Lunâ, qui Benedictus XIII. in ſua obedientia dicebatur, neque per ſe ad Concilium venit, neque Procuratorem aut Nuncium aliquem miſit, ſed perſeverans in pertinacia, contemnensque admonitiones, preces & citationes Concilij, finem rei expectavit, & confidens in Caſtello Paniſcolæ munitiſſimo, neminem ſe timere confirmavit.

Sigiſmundi autem Caſaris frater Wenceslaus Bohemiæ Rex, quem etiam adminiſtratione Imperij, propter ignaviam ſuam depoſitum ſupra jam diximus, rogatus, monitus, atque citatus ad Concilium venire contempſit, indignitate animi laborans forſitan, quòd à Germaniæ Regno fuerit dejectus. Certum & maniſeſtum eſt, eum ſchiſmatis & hæreſis Bohemorum cauſam præſtitiffe non ultimam, qui & hæreticis favit, & veros Chriſtianiæ fidei cultores perſecutus fuit. Intuitu Fratris diſſimulatum eſt. Metutamen, ut opinio fuit, cenſurarum miſit ad Concilium nomine ſuo & Regni Bohemiæ Joannem Huſs virum quidem ingenio & eruditione ſcripturarum inſignem, ſed multis erroribus plenum, & peſſimum, de cujus hæreſibus multa diximus anno Friderici Abbatis ſecundo. Qui cum animadverteret, quòd Patres in Concilio verba ſimul & opera ceperunt aliquantulum habere ſuſpecta in ipſius moribus & converſatione, timuit, & metuens ſuam non poſſe latere hæreſim, occultè fugit ex urbe.

Joannes
Huſs Hære-
ſiarcha
mittitur ad
Concilium
à Bohemis.

Notum erat omnibus, quòd ipſe Joannes Hæreſiarcha eſſet, qui Bohemiam Wicleſiſtarum maculaſſet errore, & propterea Patres de Concilio, verborum ejus ſimul & operum inquiſitores occultos poſuerunt. At poſteaquam Hæreſiarchæ fuga ſenatui urbis Conſtantiæ innotuit, miſerunt poſt eum milites, qui repertum ſecundo fermè à Conſtantia milliario in quâdam tabernâ blaſphemantem Concilium ruſticorum prodicione ceperunt, & in Civitatem reduxerunt invitum. Reductus verò in urbem Joanni Papæ primò traditur, deinde apud Prædicatores carceri mancipatur.

Joannes
Papa jurat,
ſerenuntia-
turum Pa-
patui.

Anno prænotato primâ die menſis Martij, Joannes Papa XXIII. ad inſtantiam

instantiam Regis Sigismundi & Patrum de Concilio, promisit, juravit, & scripsit in hunc modum, qui sequitur: *Joannes Episcopus servus servorum Dei universis Christi fidelibus presentes litteras inspecturis salutem & Apostolicam Benedictionem. Universitati & vestrum singulis innotescat, quod propter quietem totius Populi Christiani profiteor, promitto, spondeo, voveo & juro Deo & Ecclesie, & huic sacro Concilio, sponte & libere dare Pacem Ecclesie per viam meae simplicis Cessionis Papatu, & etiam facere & implere cum effectu juxta deliberationem presentis Concilij, si & quando Petrus de Luna, Benedictus XIII. & Angelus Corvarius Gregorius XII. in suis obedientijs nuncupati, Papatu quem pretendunt, per se vel Procuratores suos legitimos similiter cedant. Et etiam in quocumque casu cessionis aut alio, in quo per meam cessionem poterit dari unio Ecclesie ad extirpationem presentis schismatis. Acta sunt haec in Constantia anno Domini 1415. primâ die Martij, Pontificatus nostri anno quinto.*

Anno praescripto in Dominica Palmarum Joannes Papa memoratus Officium Missae in Ecclesia Cathedrali solemniter decantans, Rosam ex more benedixit, quam Sigismundo Regi donavit. Missarum verò sollemnitate peractâ. Pontifex Regem, Cardinales, Patriarchas, Archiepiscopos, Pontifices, & Principes, qui aderant omnes, suam invitavit ad mensam, quibus epularum diversa genera copiosè fecit ministrari.

Alterâ verò die post Palmas convenit universa multitudo Praelatorum, Cardinales 34. Patriarchae 4. Archiepiscopi 47. Episcopi 160. & Principes omnes ad Ecclesiam Cathedrali, in cujus choro prima sessio Concilij habita est. Tres in superiore chori loco erant positae sedes ceteris eminentiores & magis ornatae, in quarum una sedebat Joannes Papa XXIII. in alia Carolus Malatesta vice ac nomine Domini sui Gregorij Papae XII. tertia Benedicti Papae XIII. absentis & contumacis vacabat.

Sedentibus in ordine suo Praelatis atque Principibus inchoata est sessio, in cujus principio visum est omnibus utile fore atque necessarium, ut Ecclesiae SS. de uno imprimis provideretur Capite, quatenus unus Christus unum haberet Vicarium, unum Ovile, unum Pastorem, atque unum totius populi Christiani fidelis Concilium unum intueretur Praesidentem. Data est posthac omnibus potestas libera, quâ unusquisque circumfessionem licitè posset in medium proferre, quidquid putaret conducibile ad universalis Ecclesiae utilitatem. Auditi sunt per ordinem singuli, & unusquisque, Notarijs dicta excipientibus, quod sibi videbatur bonum, proferebat.

Itaque datâ libertate loquendi, multa crimina, scelera, & mala in ipsum Pontificem Joannem XXIII. Concilio Praesidentem dicta sunt à multis, qui se probaturos omnia sub pœna talionis ipso audiente publicè obligarunt. Quadraginta, nec minus, facinorum capitula in eum dicta sunt, quorum aliqua Christianae fidei erant contraria, reliqua si non damnarentur, grave Christianis omnibus videbantur scandalum paritura. Cupit deliberandi tempus Pontifex graviter accusatus, & liberâ voce pollicetur, omnia sibi objecta scelera & posse, & velle se cum veritate revellere.

Sessione illâ tandem solutâ Pontifex malè sibi conscius de suo in Concilium adventu doluit, & ne Papatu cedere invitatus cogeretur, fugam si posset subire cogitavit. Consilio igitur & auxilio Joannis Archiepiscopi Moguntini & Friderici Ducis Austriae, mutato habitu cum paucis è familia

Uu 2

grisco

Joannes
Papa in die
Palmarum
Rosam be-
nedictam
dat Regi.

Sessio in
Concilio
Constantiensi
prima est ha-
bita alterâ
Palmarum.

In Joannem
Papam
XXIII. præ-
sidentem
plura dicta
sunt crimi-
na.

Joannes
Papa XXIII.
de Constantia
fugit in
Schaffhau-
sen.

grifeo indutus veſtimento. equum conſecutus parvulum auſugit. & clanculò de Conſtantia, neſciente Concilio, reſceſſit. Conſenſã deinde naviculã Friderici Ducis præparatã miniſterio, per fluenta Rheni ad oppidum ipſius Ducis Schaffhaufen incognitus omnibus deſcendit: inde ad Neukirchen, ulterius ad Friburg iturus, & exinde in Burgundiam. Fugit autem de Conſtantia xx. die menſis Martij anno prænotato.

Fridericus
Aultriæ
Dux privatur à Rege
bonis.

Cognito Rex Sigismundus, quòd Pontifex Joannes Friderici Aultriæ Ducis fugiſſet auxilio, cunctis eum bonis, feudis, caſtris, urbibus, oppidis, villis, agris & poſſeſſionibus per ſententiam privat, proſcribit, & omnes ei ſubjectos à juramento & fidelitate ipſius abſolvit, & quidquid in Regno habuerat, aliorum poteſtati & manibus diripiendum conſeſſit.

Quibus Duci Friderico renuntiatis extimuit, & ſalvo conductu per Nuntium impetrato, ad Regem mox perſonaliter venit, gratiam petiit, & veniam ſub conditione. Die igitur 27. menſis Martij, anno præſignato, Dux Fridericus ſe & ſua omnia Majeltati Regiæ ſubjecit, & reducturum ſe Pontificem publicè juravit. Joannes verò Moguntinus Archiepiſcopus, qui Conſtantiam intraverat cum Equitibus quadringentis, eo quòd in ſugam Joannis Papæ conſenſerat, à Patribus de Concilio poenitentiam ſuſcipiens, veniam impetravit.

Joannes
Papa xxiii.
à Concilio
capitur &
carceri
mancipatur.

Die autem poſterã Dux Fridericus Aultriæ ſatiſfacturus juramento, quòd Regi Sigismundo præſtiterat, Joannem Pontificem inlequitur, captumque ac multum renitentem ad Conſtantiam reduxit. Concilio itaque decernente Pontifex in proximam Rheni inſulam ducitur, & in Monafterio S. Marci Evangeliftæ noſtri Ordinis Augiæ majoris, quòd Richeſſenau dicitur, cuſtodiaë mancipatur.

Interea Patres de Concilio viros quòſdam graviffimos atque doctiffimos in Judices delegerunt, qui crimina Joanni Papæ jam memorato objecta diligentiffimo examine diſcuterent: accuſationum capita ſimul & confirmationes teſtium audirent, & quidquid conſtaret certiffimè probatum, ad Concilij noticiam referrent. Quid opus rem diſſerre circuitu: pluſquam quadraginta ſclerum capita fidelium teſtimonio audita & probata ſunt contra Joannem Pontificem, quæ nec ipſe quidem reus potuit revellere.

Relatis verò ad Concilium Papæ Joannis erroribus atque ſcleribus ſufficienti imò & ſuperfluo teſtimonio fide dignorum probatis, omnes qui audierunt, mirabantur ingemiſcentes, quòd homò tantus, & in tali dignitate poſitus Eccleſiaſtica, tot in fide Chriſtiana errores admittere potuiffet, tot crimina, tot ſclera, & enormitates contra bonos mores fidelium commiſiſſet. Probatum namque fuit contra eum coram deputatis à Concilio judicibus, quòd in fide multipliciter eſſet erroneus, & in moribus ultra modum vitioſus. Miſſã deinde ad eum relatione compertorum per viros ſolemnes, ubi in Augiã majore detinebatur in carcere, non ſolum non negavit objecta, ſed ultro conſeſſans indignum ſe omni Pontificatus honore proclamavit. Unde omnibus, qui erant in Concilio præſentes, in eandem ſententiam concordantibus, Joannes ipſe Pontifex viceſimus tertius à Papatu ſolemni proceſſu deponitur, & ſecuriore cautelã & pace fidelium ad carcerem damnatur. Aderat Proteſtor electus Concilij Ludovicus Comes Rheni Palatinus, Baviariæque Dux vir magnanimus & fidelis Eccleſiæ, qui Conſtantiam cum quadringentis equitibus pridem intraverat, &

Joannes
Papa xxiii.
per Conci-
lium Con-
ſtantienſe à
Papatu de-
ponitur.

pat, & in his, quæ pertinebant ad arma, promptissimus Patrum advolabat defensor. Lecta & pronuntiata coram omnibus Joannis à Papatu depositionis sententia, jam non Joannes, non Papa, non Pontifex, sed Balthasar Cossâ, ut prius, vocabatur. Depositionis quôque ad eum sententia per Notarios in carcerem mittitur; quam ut legit, confirmans & lachrymans dixit: *Juste hac patior, juste mecum agitur, qui nomine solo Pontifex, moribus suis semper iniquus.*

Concilij autem decreto Balthasar Cossâ jam à Pontificatu depositus, Ludovico Comiti Palatino committitur: à quo ductus ad oppidum Heidelberg usque ad ulteriorem Concilij deliberationem in Castello juxta Rheni fluentia Mannheim nuncupato custodia per triennium honestæ, sed tamen firmissimæ mancipatur. Fuit autem ejus à Papatu facta depositio in Vigiliâ seu profesto Corporis Christi. Miserabilis jam homo ex supremo factus omnium infimus incarceratus & captivus, unum id modicum nullis precibus obtinere à Concilio potuit, ut linguæ Italicæ vel unicum haberet ministrum. Ad eum nullus permittebatur ingredi, præter ministros linguæ Theutonicæ pauculos, quorum nec ipse intellexit sermones, nec loquens intelligebatur ab illis, sed nutibus loquebatur ad nutus.

Nec diu postea eodem anno quartâ die mensis Julij, Carolus Malatesta vir certè ut supra diximus, eruditione simul & experientiâ rerum insignis, quem Gregorius Papa XII. Vicarium suum miserat ad Concilium cum plena potestate resignandi ejus nomine Papatum, si reliqui ambo vel alter eorum suo similiter Pontificatui renuntiaret, sedens in sede Domini mittentis, cum videret omnium Patrum unam eandemque esse sententiam, ut se Pontificatu etiam abdicaret Gregorius, dixit: *RR. mi PP. pro univenda sancta Matre Ecclesia, prò dolor! pluribus iam annis miserabiliter scissa atque divisa, paratus sum facere, quod à Domino meo Gregorio XII. ut scitis, accepi in mandatis. Video enim, quòd unitas Ecclesie fieri non possit, nisi tres isti Pontifices de Papatu contendentes jus suum, si quod habeant, omnes simul resignent.* His dictis mandatum suum coram omnibus legi publicè fecit, ac deinde nomine Gregorij Papæ XII. ut procurator, Pontificatum resignavit. Hanc renuntiationem Papatu Gregorij, qui deinceps Angelus Corrarius, sicut ante Papatum dictus est, per Carolum Malatestam procuratorio nomine factam sponte, voluntariè, liberè ac sine omni metu vel coactione. Patres de Concilio summis præconijs extollentes gratanter acceptarunt, & ne cedenti tantis honoribus viderentur ingrati, ipsum Angelum Corrarium renuntiantem, auctoritate Spiritus Sancti Cardinalem, & Agri Piceni Legatum designavere perpetuum. Sed non diu supervixit, animi, ut opinamur, languore consumptus, quòd ex Domino factus fuerit servus.

Interea dum hæc agerentur Constantiæ, audientes Bohemi hæretici, quòd Joannes Hufs eorum Princeps erroris detineretur captivus, ejus compatriotam, atque discipulum Hieronymum de Praga virum certè doctum & latino sermone promptissimum occultè miserunt ad Constantiam, ut si quovis possideringentio, captum liberaret magistrum. Venit ergo Constantiam Hieronymus paucis cognitus, vel nullis, nisi forsitan suæ gentis hominibus. Multa secretius ingeniosè tentavit, pecunijs plura industriaiosè præsumpsit, sed neque ad magistrum colloquium venire, neque liberare captivum potuit.

Balthasar
olim Papa
H. ide bergam
ducitur.

Gregorius
Papa XII.
renuntiat
per Procuratorem.

Hieronymus
Bohemus hæreticus
intraivit Constantiam.

Hieronymus oculatè fugit de Conſtantia.

Hieronymus de Praga in nemore captus Conſtantiam reducitur.

Joannes & Hieronymus reperti ſunt in hæreſi pertinaces.

Verùm ubi conatus ſuos videret inanes, ne nihil omnino egiffe putaretur, ſchedulas conſcripſit plurimas, in quibus præceptoris ſui Joannis Huſi captivi vanis argumentis innocentiam declaravit, afferens eum virum ſanctum, doctum, & Catholicæ fidei integritate ſingulariter præcipuum, parem quoque Apoſtoliſ, & propterea innocenter eſſe captivum. Deinde conſcriptas hoc modo ſingulas papyri ſchedulas valvis Eccleſiarum ſingularum nocturno tempore cum cera infixit, & factò manè recessit. Die verò jam adveniente viſæ, ac lectæ ſunt ſchedulæ ab intrantibus Eccleſias multis, quæ cum ad notitiam Patrum de Concilio fuiſſent perlatæ, non parva de auctore ſecuta fuit diſquiſitio, non enim ſubſcripſerat nomen ſuum Hieronymus. Igitur factâ in quiſitione per civitatem diligenti, civis quidam pauperculus, cum quo fuerat in hoſpicio, ſecretò inventus eſt, qui dicebat, ſe Bohemum quendam habuiſſe in domo, qui oblitus gladii ſui manè primo diluculo receſſiſſet. Miſi ſunt illico poſt eum milites, qui magna cum feſtinatione inſequentes eum in nemore Bohemico repererunt ſedentem in taberna, & Concilium præſumptuoſæ loquacitate damnantem. Captus itaque in taberna Hieronymus ad Conſtantiam reducitur, & mox præſentatur. Repertæ ſunt penes eum literæ Bohemorum ſigillis roboratæ, cum ſuæ, tum Joannis Huſi ad Concilij ſeſſores perfeverantiæ præcepta continentes. In carcerem verò poſitus examini Patrum reſervabatur. Captum ferunt clamitâſſe: *Regis Sigifmundi ſalvum ſe habere conductû.* Quem ſive habuerit, ſive non habuerit nescio, quòd capus fuerit ſcio. Ad audientiam Concilij poſterâ die ambo ſunt ducti Huſones, Joannes videlicet, & Hieronymus, & ſuper cauſa eorum adventus ſimul & clauſtini ab urbe recessus diligenter examinati. Joannes autem Hieronymo ætate quidem præſtantior, doctrinâ tamen & ſacundiâ interior primus eſt auditus, deinde Hieronymus, & quò paucis multa concludam, poſt examen articulorum de fide inventi ſunt ambo in hæreſi pertinaces, ac multis pernitioſiſque infecti erroribus. Moniti ergo & rogati multipliciter à multis, ut reſipiſcentes ad Eccleſiaſticam redirent unitatem, contentmentes ad carcerem remiſſi ſunt, uſque ad pleniorum Concilij deliberationem.

Intereâ Patres ſuper fidei rationem à Concilio generaliter ordinati, cupientes captivos revocare ab errore, ſi poſſent, quotidie ſubmiſerunt ad eos in carcerem viros quosdam in omni ſcientiâ ſcripturarum peritiſſimos, ut diſputarent, & loquerentur cum eis. Si fortè reſipiſcerent, ac reverterentur ad ſanctæ Matris Eccleſiæ unitatem. Sed cum multi ad eos intromiſſi fuiſſent præſtantiſſimi, & magnæ auctoritatis viri, nihil cohortando profecerunt, illis in opinione reproba manentibus. Erant enim immobiliores truncis, & nullâ poterant vel auctoritatem vel rationem perſuaderi, ſed in ſuo ſteterunt errore pertinaces; nam ſæpius victi argumentationibus, ratione quoque & testimonijs concluſi ſcripturarum, ſe nunquam fatebantur ſuperatos: ſe in doctrinâ veraces, ſe in converſatione ſancti Evangelij veros eſſe imitatores dicebant, ſinceròſque Chriſti diſcipulos & Apoſtolorum ſequaces. Romanam verò Eccleſiam carni & ſanguini eſſe deditam, & ceteras per orbem diſperſas multum à traditionibus aberrare Apoſtolorum inferebant, propterea quòd opes, divitijs, honores, & voluptates ſectarentur. Multis, ut ſupra, dictum eſt, erroribus

erroribus ambo infecti totam ferè Bohemiam suis hæresibus macularunt, in quibus perstiterunt usque ad mortem pertinaces, nec persuaderi ab aliquo poterant, ut malè dicta revocarent.

Relatione ad Concilium factâ, quòd Hussiones ambo Joannes & Hieronymus in hæresi sua perstarent fixi & pertinaces, decreverunt Patres concordi sententiâ, membra Ecclesiæ putrida & insanabilia, quæ à senectis prudenter submissis recusassent recipere medicinam, ne reliquum corpus inficerent, rescindenda. Igitur publico in confessu omnium decernitur, igne cremandos Hæresiarchas esse, qui doctrinam Ecclesiæ spernerent, fidem contumaciter flocci penderent, & salutis monita irriderent. Unicum hoc fore cunctis remedium visum est, per quod Wicleffistarum perniciosâ hæresis de medio Bohemorum auferri posset, & extingui, quam secus accidit, incinerationem eorum infinitis malis sequentibus.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis prænotato, sexto die mensis Julij, quæ fuit Octava Petri & Pauli Apostolorum solemnitate memorabilis, decreto Concilij Joannes Huss Bohemus Hæresiarcha pertinax impænitens, extra Constantiam ligatus ducitur, & maximâ hominum inspectante catervâ, ignibus crematur, formidabilem cunctis vivendi, cum alacritate magna ut videbatur, suscipiens finem. Nam sicut litteris eorum, qui dum ureretur, astiterunt, comperimus adnotatum, animo constanti suscepit mortem, & quasi ad epulas invitatus properavit ad ignem, nullum præferens tristitiæ signum, quale miseris familiariter solet adesse cremandis. Tantum confidentiæ dedit opinio non æstimati perfidiæ erroris, ut lætus moreretur. Martyrem se credens veritatis, cum pro impietate pateretur. Cineres exusti ne à Bohemis raperentur hæreticis, in lacum sunt projecti aquarum. Hieronymus autem de Praga, ætate quidem junior, sed facundia & eruditione, sicut antea diximus, longè præstantior, Joanne combusto, adhuc detinebatur in carcere, hæresi plenus & pertinax, quem Patres summis conatibus reducere ad saniora laborabant varijs modis, & documentis, sed non potuerunt. Videntes tandem, quòd post vincula, carceres, & tot piensissimas admoniciones in sua pertinacia peristeret obstinatus, mortis in eum sententiam dari permisissent, qualem præceptor, imò seductor ejus Joannes accepisset. Anno itaque memorato 17. die mensis Septembris Hieronymus de Praga Bohemus in hæresi Wicleffistarum pertinax obstinatus, & ad ignem sententialiter condemnatus extra urbem Constantiensem, in eum locum, in quo Joannes fuerat exustus, ducitur, & lætus intrepidusque, ac cantans Salve Regina, concrematur, homo certè doctus facundus & eloquens, cui similem eruditione non habuit Bohemia, si fidem non temerasset Sacrosanctam atque Catholicam. Cineres ejus lictores in lacum vicinum projecerunt.

Hic Hussitarum amborum finis extitit, hanc mercedem impietatis suæ uterque accepit. Accesserunt posthæc amborum discipuli, quo secretius potuerant, incinerationis locum, & subfodientes terram, pro reliquijs in Bohemiam deportaverunt, quam & ostendunt, & venerantur usque in præsentem diem. Bohemi verò schismatici, doctrinam Joannis & Hieronymi sequentes, Martyrij palmam eis concesserunt non minorem, quam Romani Petro & Paulo Apostolis contribuunt Jesu Christi, quottannis eorum cum suis laudibus memoriam religiosâ uti existimant festivitate in templis venerantes.

Verum

Joannes & Hieronymus ut hæretici ad ignem sunt judicati.

Joannes Huss Bohemus Hæresiarcha Constantiæ comburitur.

Hieronymus à Praga in hæresi pertinax Constantiæ comburitur.

Multi Chri-
ſtianorum
millia peri-
muntur à
Bohemis
hæreticis.

Verùm poſteaquam Bohemi Huſſitanæ factionis peritiſſimi homi-
nes audiverunt ſuorum Hæreſiarcharum apud Conſtantiam interitum,
irati & commoti ſunt, & in Eccleſiaſticos ac ſanæ doctrinæ viros nimis
crudeliter ſævientes, multos gladijs, igne, præcipitio, & fuſtibus necave-
runt. Monafteria & Eccleſias in Praga & extra ſpecioſiſſimas igne ſub-
miſſo funditus deſtruxerunt; Monachos Sacerdotes & Clericos ſine ju-
dicio innumeros perimentes. Wenceslao quoque mortuo, Huſſitarum
multitudo nimis invaluit, & veros in Regno Chriſtianos graviſſimè per-
ſecuta fuit; nam Monafterium illud famoſiſſimum, Aula Regia dictum,
eorum rabies in fundamentis delevit; in cujus quidem Cœnobij Ambiti
vetus & novum Teſtamentum litteris majuſculis in tabellis parietibus
affixis ſumptuoſiſſimo opere integrum fuerat ſcriptum; & convenerunt
namque Huſſitarum plus quam triginta millia. Eccleſiam Dei perſequen-
tes, Tempa omni ornatu ſpoliantes & deſtruentes: Sacerdotes Mona-
chos & Laicos ſine commiſeratione occidentes. Patentibus in campis or-
natas poſuere menſas, ſuper quibus à Sacerdotibus ſuis in contemptum
Sacramenti ſacrum Corpus & Domini ſumentes Sanguinem ſuſceperunt.
Quanta malorum ſcaturigo facta ſit populo Chriſtiano hæc Huſſitarum
impietas, nemo ſcribere ſufficit, nemo forſitan non expertus credit.
Verum ad præſens de his ſatis diximus, jam nunc ad alia properemus.

Huſſitarum
triginta
millia com-
munican-
tes ſub u-
traque ſpe-
cie conve-
niunt.

Anno præſignato vicesimâ primâ die menſis Septembris horâ ſep-
timâ minuto triceſimo nono poſt meridiem, naſcitur Fridericus poſtea Im-
perator, ejus nominis tertius, patre genitus Erneſto Auſtriæ Duce. Vixit
annis novem & ſeptuaginta, de quo inferius ordine ſuo plura dicemus.

Theodori-
cus de
Moers fit
Archiepiſc-
Colonie
annis 48.

Eodem anno mortuus eſt Fridericus ex Comitibus de Sarverda,
Colonienſium Archiepiſcopus anno Pontificatus ſui quadrageſimo quin-
to, & in majori Eccleſia Colonia ſepelitur. Poſt quem Theodoricus ex
Comitibus de Moers in Archiepiſcopum eligitur, & per Concilium Con-
ſtantiènſe confirmatur, Sede Apoſtolica vacante per biennium à Reſta-
tiatione Joannis atque Gregorij, ut paulò ante diximus. Ordinatus à Ar-
chiepiſcopum Theodoricus præſuit annis fermè octo & quadraginta, &
Eccleſiam valde locupletavit.

MCCCCXVI.

Tuicium à
Montenſi-
bus incen-
ditur in
odium Ar-
chiepiſc.

Anno Friderici Abbatis ſexto decimo, Indiçtione Romanorum nona
durante Concilio Generali apud Conſtantiam, facta eſt inter Theodori-
cum Archiepiſcopum & Cives Colonienſes gravis diſſenſio. Colonien-
ſium verò deſenſor & auxiliator contra Archiepiſcopum fuit annuo con-
ductus ſtipendio Dux Montenſis, qui miſſis equitibus villam Tuicienſem
quæ ad Rheni fluventia in oppoſito urbis Colonia ſita eſt, incendio fecit
cremari, ne præſidium in eam locaret Archiepiſcopus ad expugnationem
Civitatis.

Monaste-
rium Eyfa-
lia fractâ
nube to-
tum fere
deſolatur.

Eodem anno nubes quâdam nocte in aère diviſa, ſive reſoluta ſubſi-
cecidit ſuper oppidum Monafterij Eyſalia dictum in Territorio Eccleſiæ
Treverenſis cum impetu, dormientibusque cunctis aquarum incurſus por-
tas cum muro & ædificijs pluribus dejecit, domos cum hominibus multis
ſubvertit, majorémque oppidi partem cum inhabitantibus delevit.

Anno prænotato Sigismundus Rex in Concilio generali apud Con-
ſtantiam perſonaliter exiſtens, crematis jam igne Hæreſiarchis Joanne
Huſſi

Hufs & Hieronymo; metuensque ne Hussitarum error, quem per Bohemiam contra divitias & honores Cleri simul & Ecclesiasticam dignitatem prædicaverant, in omne tandem Germaniæ serperet Regnum, summis conatibus laborabat, ut novam Cleri quandam introduceret reformationem. Sunt qui scribant, eum non satis in hac reformatione sinceram pro Sacerdotibus mentem habuisse ad finem, quod ex eo patet libello, quem Fridericus quidam ejus minister Hussita potius quam Christianus, Cleri hostis & adversarius in lingua theutonica nomine ipsius Sigismundi Regis composuit, & reformatorium Cleri prænotavit, in quo modum destruendi Ecclesiam & Clerum omnem potius, quam reformandi commendavit. Verùm Patres & Domini Cardinales, Episcopi & ceteri fidelium Rectores qui aderant, considerantes, quòd propositus reformandi modus, omni Clero & maximè Prælati utramque Jurisdictionem habentibus esset in omnimodam destructionem citò & indubitanter futurus, unanimi consilio Regis contradixere proposito, qui ex abundantibus sub reformationis pretextu intenderet facere mendicantes, quasi non fuerint olim in Ecclesia sancta Dei plures & sine numero Pontifices, Episcopi, Abbates, Prælati, Sacerdotes & Clerici, quorum sanctissima vita & conversatio in medio, ut ita dicam, divitiarum relucens, Evangelicam populo fideli ostenderit perfectionem. Ut verò importunitatem Regis vincerent ratione, dixerunt reformationem Cleri non posse fieri, nisi prius & Presbyteri Papam, & caput haberet Ecclesiam. Fuerunt multi sæculares & laici, quorum corda incenderat avaritia, qui ut bona Clericorum, Hussitarum exemplo, suis applicare usibus potuissent, magnis apud Regem precibus instabant, confluentes, ne inchoatum opus Reformationis intermitteretur. Mallent enim hi petrones iniqui ministros Ecclesiæ mendicos esse, quàm divites, non Deum sed bona Clericorum avidè sitientes. Unde sicuti ex memorato reformationis clarè patet libello, Regis intentio fuit, S. Pontifici, Cardinalibus, Episcopis, Abbatibus, Monachis & Clericis legem ad necessaria hujus vitæ possidenda restrictam constituere, & unicuique pro conditione sui status certam pecuniarum summam in annuos sumptus assignare. Quicquid autem superesset Ecclesiæ reddituum, fisco importaretur communi, & in usus servaretur bellicos contra Turcas Christi adversarios pugnandi.

Anno igitur prænotato videns Rex Sigismundus, quòd Concilium in ejus subdolum Reformationem non vellet præbere consensum, donec novus crearetur Pontifex, cujus auctoritate fierent omnia, necessariò duxit negotium differendum. Sublatis autem duobus de Papatu contendentibus, Joanne & Gregorio, tertius in quo major apparebat in abrogando difficultas, restabat Petrus de Luna, Benedictus tertius decimus in sua obedientia nuncupatus. Sigismundus igitur tollendi schismatis, atque univendæ pacis Ecclesiæ ardentissimus sollicitator, assumptis aliquot Oratoribus Concilij ad Reges Hispaniæ, Arragoniæ, Galliæ, & Angliæ Benedictum sequentes in propria persona vadit, singulos per Ordinem rogat, ut abdicent Benedictum, Concilium sequentes.

Reges Regi consentientes rogati, cum audissent Benedictum in sua opinione pertinacem, qui nullà poterat ratione moveri ad cedendum, licet prius juraverit, quòd alijs duobus renuntiantibus, & ipse sine mora

X x

cedere

Modus re-
formandi à
Rege pro-
positus non
placuit
Concilio,

Laicorum
Avaritia
Clerico-
rum bona
rapere con-
cupivit.

Rex Sigis-
mundus
pro schis-
mate aufe-
rendo plu-
rima pera-
gravit Re-
gina.

cedere vellet, adherent Concilio, & illum ut schismaticum abjurant. Hujus Rei nuntius cum ad Concilium à Rege missus Sigismundo pervenisset, mirum in modum Patres latificavit, qui Deo gratias magnificè retulerunt. Ipse autem Rex aliquandiu post hæc in Gallia & Anglia remoratus est, cupiens ad concordiam revocare, quamvis non potuit, Reges dissidentes. Interea nihilominus continuabatur Concilium non obstante Regis absentia, sessionesque publicæ in Ecclesia celebrabantur, & fiebant omnia, quæ necessaria negotiorum expeditio requirere videbatur in nomine & virtute Spiritus Sancti.

MCCCCXVII.

Anno Friderici Abbatis Hirsaugiani septimo decimo, Indictione Romanorum decima, Constantiæ adhuc durante Concilio tricesima die mensis Januarij, Sigismundus Rex, peragratis pro unione faciendâ Ecclesiæ, Regnis Galliæ, Hispaniæ, Arragoniæ, Angliæ, aliisque provincijs multis peracto feliciter negotio Constantiam reversus ingreditur, & à Concilio magnâ susceptus reverentiâ simul & ingenti lætitiâ collaudatur. It merito quidem omni laudandus est tempore, qui tantos itinerandi labores, torque impensas, quales ante eum nullus fecit, pro Ecclesiæ bono Catholicæ ac reformanda unitate communi, subire minimè unquam recusavit.

Negotium Petri de Luna olim Papæ, tractatur in Concilio.

Postera die Rex ingressus Concilium, legationis se prosperum habuisse iter, litteras adhæisionis Regum firmissimæ in medium reposuit, orationesque eorum brevi ad Concilium venturos prænuntiavit. Omne Concilium in quinque fuit nationes divisum, quarum auctoritate cuncta gererentur. Postquam igitur Benedictus antea in Concilio Pisano depositus, pertinax in sua rebellione permanere compertus est, gerens se Papam cum non esset, perduransque in sua sententia immobilis, ceperunt Patres de Concilio negotium ejus maturius discutere, & de abrogatione iterum tractare.

Papa Benedictus in Concilio iterum deponitur & Schismaticus declaratur.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis prænotato, decimo octavo die mensis Martij, in quadragesima, posteaquam Patres in Concilio macerant & negotium Petri de Luna quandam Benedicti tertij decimi Papæ, dudum ut diximus, in synodo Pisana Generali abrogati, cum summa diligentia examinando discussissent, nationum omnium consensu sententiam in eum protulerunt. Accensis ergo & extinctis in majori & singulis Constantiæ templis ex more candelis pulsatisque campanis, rejectis rationibus omnium, qui cum eo sentire videbantur (erant autem pauci) Petrus de Luna iterum privatur Pontificatu, auctoritate totius Concilij, & veluti Schismaticus & Hæreticus condemnatur, anathematizatur & publice denunciatur. Nihilominus Apostolica Sedes, ab illo die adhuc vacans mensibus septem, atque diebus viginti, usque ad festum S. Martini, ut per ordinem dicemus.

Omnes nostri Ordinis Abbates Provinciæ Moguntinæ à Concilio citantur.

Eodem anno Patres de Concilio Constantiensi memorato, considerantes sacrosanctum Ordinem nostrum sub norma Divi Legislatoris Monachorum Benedicti (de quo sancta Mater Ecclesia tot olim habuit Romanos Pontifices, tot Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos Prælatos & Monachos doctrina & sanctitate insignes) nimiam vivendi licentiâ collapsam, & totum penè miserabiliter in utroque statu desolatam, ex eo mari-

mè quòd à multis retro annis Capitula provincialia jure præcepta celebrari de triennio in triennium fuerint intermissa ; neglectæ Visitaciones, & nonnulla in Monasterijs Observantiæ Regularis servata integritas. Consulentes igitur Ordini Patres, & cupientes monasticam reformare Observantiam diu nimis collapsam, diem celebrandi Capituli in Cœnobio Petri domus Constantiæ determinarunt ultimam Februarij, ad quod omnes & singulos Abbates memorati Ordinis Provinciæ Moguntinæ citarunt sub poena privationis Abbatialis & cujuslibet alterius dignitatis, ni comparerent.

Hæc autem sunt nomina Diœcesum Provinciæ Moguntinæ simul & Monasteriorum Ordinis, quæ sub eis constructa noscuntur, quorum Abbates ad Capitulum auctoritate Concilij fuerant citati. In Diœcesi Moguntina illo tempore ista fuerunt Cœnobia ; Hirsfeldia, Selgenstatt, S. Jacobi prope Moguntiam, Spanheim, S. Joannis Baptistæ in Ringavia, Reinhausen, Bursfeldia, Northeim, Breittenavve, Steina, Hasungen, S. Petri in Erfordia, Salfeldia, Reinhartzpronna, Homburg, Gerode, S. Jacobi Scotorum in Erfordia, Cella Paulina, Oldesleven, S. Albani prope Moguntiam, in quo modo sunt Canonici, Blidenstatt, quam nunc etiam inhabitant Canonici.

In Diœcesi Spirensi sunt Hirsfaugia, Wissenburg, Lympurg nunc extitum, Gozavve, Odenheim, in quo Monachi apostatarunt ab Ordine nostrâ ætate, & postea in oppidum Bruchsal translati sunt, Hunsheim jam sunt Canonici, Clingenmünster, cujus Monachi abjecto habitu similiter apostatarunt ab ordine.

In Diœcesi Herbipolensi Monasteria sunt ista. Sancti Stephani in Civitate, Sancti Jacobi in Suburbanis, cui hodie præsum inutilis, Schvvarz-zach, Theris, Murhart, Uraugia, Schluchtern, Amerbach, Fulda, Neustatt, Pantz, Veiolstorff, Steinach, Monichaurach, Monichroten, S. Burchardi, jam sunt Canonici, Camberg similiter abjecto habitu recesserunt ab Ordine.

In Diœcesi Augustensi. Sancti Udalrici in Civitate, S. Crucis in Werdea, Elchingen, Lorch, Dekingen, in Faucibus, Ottenbeüren, Neresheim, Dierhaupten, Yrse, Fultenbach, Prenzahausen, Benedicthenbeüren, Bezellspronna, Elvvangen, quod apostatantibus Monachis hodie Canonici occupant.

In Diœcesi Constantiensi Monasteria sunt Ordinis, S. Galli, S. Gregorij in Mure, Campidonense, S. Blasij, Alperispach, Sanctæ Mariæ ad Eremitas, Duplicis aquæ, id est Zvvifalten, Sanctorum Petri & Pauli in nigra sylva, Rinaugia, Ilne, Steina, S. Ruperti, S. Marci in Augia majore, Petri domus in Constantia, Bregantium, Schaffhausen, Ochsenhausen, Wiblingen, S. Joannis in Turtal, in Truba, in Fischingen, Blaubeüren, Weingarten, Montis Angelorum, in Walseinhausen, Cœnobia sunt Ordinis nostri numero sex atque viginti.

In Diœcesi Argentinensi. Schutera, Schvvarzach, Gengenbach, Sanctæ Walpurgis, Mauri Monasterium, Ebersheim Monster, Etenheim Monster, Altorff, Hugshoffen, Selz apostatæ nunc, Neuvviler similiter apostata.

In Diœcesi Eichstattenensi quinque sunt Ordinis nostri Monasteria, Castellense, Wilzburg, Blankenstetten, Heidenheim, Wernizahusen similiter.

XX 2

In

Nomina
Diœcesium
& Monaste-
riorum nos-
tri Ordinis
Provinciæ
Mogunti-
næ.

Moguntina
Diœcesis.

Spitensis.

Herbipo-
lensis.

Augusten-
sis.

Constan-
tensis.

Argenti-
nensis.

Eichsteten-
sis.

Handwritten marginal note in red ink.

Handwritten marginal note in red ink.

Handwritten mark in red ink.

20

7

14

15

2

11

5

4 Curienfis
Diocesis. In Diocesi Curienfi, Monasterium Differtinenfe, Monasterium Fabariense vulgariter Pfeffers, sanctæ Mariæ in Vinstgavve, S. Joannis.

Halberstat-
tenfis. In Diocesi Halberstattenfi Saxoniæ, S. Ægidij in Brunſchvigg, in Luthera Regali, Husburg, Ifenburg, Hildensleben, Eltersdorff, nunc Cella Mariæ, Rynsdorff, Wimmelburg, Góſeck, Ballenſtetten, Conradisberg, quod nunc inhabitant Carthufienſes, illo tempore adhuc Ordinis nostri fuit.

11 Verdenfis. In Diocesi Verdenfi juxta Verderam fluvium in Saxonia duo sunt Ordinis nostri Monasteria tantum S. Michaëlis in Lünenburg & in Oldenſtatt.

2 Hildeshei-
menfis. In Hildesheimenfi quatuor sunt. S. Michaëlis in Civitate, & Gerardi, Ringelheim & Clufenſe.

4 Padelbron-
nenfis. In Diocesi Padelbronnenfi Abtinhoffen in Civitate, Corbeia, Halmershauſen, Mariæ Monasterium, Flechtorff, numero Cœnobia sunt quinque.

5 Bamber-
geanfis. In Diocesi Bambergensi exempta, Monasteria sunt quatuor tantum, quæ Provinciæ nostræ per Benedictum Papam XII. in Extravagante, quæ incipit, summi Magistri dignatio, dudum sunt adjuncta; Mons Monachorum, Michelsfeld, S. Ægidij Norinbergæ, Wisſenau.

Worma-
tienfis. In Diocesi verò Wormatiensi, Moguntino similiter Archiepiscopo ut Metropolitanò subjecta, nullum habemus Monasterium, præter duo Monialium.

Igitur per Concilium Generale citati ad Constantiam omnes præſcriptorum Monasteriorum Ordinis nostri Abbates pro celebrando Capitulo Provinciali, quod multis annis in Moguntina provincia, sicut & in alijs Germaniæ omnibus neglectum fuerat & intermissum, Abbates qui poterant, proprijs convenerunt in personis; qui autem legitimo detinebantur impedimento, procuratores suâ vice miserunt sufficientes.

Capitulum
Ordinis in
Constantia
celebratum
est. Anno itaque prænotato, ultima die mensis Februarij Sede Apostolica vacante, Constantienſi durante Concilio, in unum convenientes Moguntinæ Provinciæ Abbates in Monasterio Petri domus in Civitate ipsa Constantienſi, diu intermissum celebrare Capitulum. Pro cujus initio præſidentes quatuor à Concilio fuerunt Abbates deputati, Ludovicus videlicet Trenorchienſis Cœnobij Abbas Cabillonensis in Gallia Diocesis, & Thomas Eboracensis Monasterij Abbas, cujus & Diocesis erat. Hos duos alienigenas Concilium præposuit nostratibus propterea, quòd ex longa consuetudine in celebrandis Capitulis fuerunt experti, ut formam nostram darent & modum, quemadmodum & Innocentius olim Papa III. in Concilio statuerat generali, ut lib. III. *De statu Monachorum, capitulo*: in singulis mandans, ut Ordinis nostri Abbates, in principio hujus Novitatus duos advocarent de Ordine Cisterciensium, à quibus modum & formam discerent celebrandi Capitulum. His à Concilio fuerunt adjuncti & nostris Sifridus Abbas in Elvvangen Augustensis Diocesis, & Joannes Abbas Monasterij S. Georgij Constantienſis Diocesis. His quatuor præſidentibus inchoatum celebratum & consummatum fuit Capitulum Ordinis nostri primum in Constantia.

Abbates S.
Georgij &
in Elvwan-
gen fuerunt
Compræſi-
dentes. In hoc Provinciali Ordinis nostri Capitulo Abbates multi fuerunt præſentes, inter quos nonnulli Zelum Dei habentes, summo studio & maximâ diligentia, pro institutione Regularis observantiæ laborantes desiderant,

darunt, quibus Patres de Concilio assistentiam ad omnia necessariam præstiterunt. Per modum igitur Constitutionum imprimis multa provide satis & utiliter decreverunt, quæ non minus ad Reformationem statum Monasteriorum temporalis, quam spiritualis accommodata videbantur; Regulam namque S. P. N. Benedicti per singula Capitula inspicientes ubique Abbatum & Monachorum vitam, & mores invenerunt esse contrarios, novis Constitutionibus necessaria apposuerunt remedia. Quas quidem Constitutiones dudum jussu Præsidentium à tempore memorati Capituli usque ad annum Dominicæ Nativitatis 1493. per Capitula Ordinis Provincialia xxviii. annis septuaginta sex celebrata in diversis locis abbreviantes, in unum volumen comportavimus; conjungentes ei & visitandi formam, & modum celebrandi Capitula, quæ sunt impressa.

Edictis autem in memorato Capitulo statutis pro reformatione Ordinis necessarijs, & Concilij auctoritate confirmatis, omnes tunc præsentem in eo Abbates jurare in animas suas, Procuratores verò absentium in eorum animas, quorum erant substitui, similiter Concilij auctoritate jurare & promittere compulsi sunt, quòd propositam, conclusam & litteris commendatam in eodem Concilio simul & Capitulo, Regularis observantiæ Reformationem in se & Monachis suis infra annum admittere, & fideliter deinceps custodire & praticare, nec ab ea temere in perpetuum recedere velint & debeant, sub pœna depositionis ab omni Jure & dignitate Abbatiali.

His & cœteris omnibus de consuetudine agendis in Capitulo memorato præmissis apud Constantiam in Monasterio Petri domus nuncupato trans pontem in suburbio Civitatis, post editionem statutorum, præscriptamque datam & juratam ab omnibus reformationis formam intra annum suscipiendam, & cum effectu prædicandam in singulis Monasterijs sæpè nominatis, per omnes memoratæ Provinciæ Diœceses, certi sunt deputati Visitatores ex Abbatibus Zelum Dei & observantiæ habentes, qui commissâ sibi perlustrantes Cœnobîa, status singulorum Capitulo referant futuro. Deinde Præsidentes mandato Concilij Generalis decreverunt, celebrationem futuri Capituli non differendam in triennium, sed proximo anno immediatè tunc sequente, apud Moguntiam in Monasterio S. Albani Mart. fore anticipandam, ad videndum, qui Abbates juramento non satisfecerint de suscipienda reformatione infra annum, & ut negligentes ad eam per Censuram compellerentur Ecclesiasticam. Nominati sunt etiam in ipso Capitulo Abbates, qui debeant in futuro præsidere videlicet Abbas Fuldenis Herbipolensis Diœcesis, Campidonensis Constantiensis Diœcesis, S. Udalrici in Augusta, ejusdem Diœcesis, & Abbas in Reichartsbronna Moguntinæ Diœcesis, nec minus & alij Officiales in Capitulo deputati, ut sunt Missæ cantator solemnus, Concionator sermonis, Promotor Ordinis, & quis absentium debeat recipere ac justificare procuraciones, quem nunc Thesaurarium Capituli usitato vocabulo nuncupamus. Posthæc in promulgatione culparum eorum, qui comparuerunt, Charitatis Ordine servato, injunctisque pro modo culpæ satisfactio- nibus cum absolutione Jurisdictionis Ordini concessa, Benedictio data est, à Præsidente vocali pro itinerantibus consueta, & in sua singuli redierunt.

Forma Reformationis datur omnibus per modum Constitutionis.

Joannes Trihemius Abbas abbreviatus.

Visitatores per singula Monasteria Provinciæ deputantur.

Moguntia pro loco futuri Capituli deputatur à Concilio.

Fridericus
Abbas Hir-
faugia fuit
in Concilio
Constanti-
ensi.

Fridericus Abbas hujus Monasterij Hirfaugiensis à præfato Concilio Constantiam vocatus, ut antiquæ & famosissimæ Abbatia Princeps multo tempore interfuit non sine impensis magnis; qui cum interesset celebrationi Provincialis Capituli, audiretque novas Concilij simul & antiquas Patrum Constitutiones, nec non sermones exhortatorios plures doctissimorum virorum, qui præcepto Concilij verbum Reformationis in medio loquebantur Abbatum, non mediocriter corde compunctus, supra assumenda infra annum Reformatione conclusa non invitus, sed spontanea voluntate, atque libenter cum alijs juravit.

Erat enim homo convenientiæ bonæ, Deum timens, & cupidè audiens monita salutis. Duabus igitur movebatur causis sive rationibus, quòd conclusam in Capitulo, atque juratam ab omnibus Reformationem animo suscipere delectabatur volente atque promptissimo: quarum prima fuit; consideratio periculi animæ propriæ: secunda verò memoria Hirfaugianæ reformationis antiquæ. Sed reversus ad Hirfaugiam post finem Concilij Reformationem conclusam & juratam, suis Monachis sepius cum lachrymis ingemiscendo proposuit; qui unâ sententiâ omnes pertinaciter restiterunt, unde nihil potens proficere cum subditis, se reformans Deo negotium commisit; veruntamen non fuit ex toto infructuosus pro Reformatione Ordinis nostri labor iste Concilij, quamvis non reduxerit ad observantiam Monachos omnes. In tribus etenim Monasterijs observantia disciplinæ Regularis ab illo tempore multum coevaluit: & plura per successum Monasteria reformavit. Nam ut supra diximus, anno Friderici Abbatis quarto, Reformatio Castellensis incepta per Abbatem Ottonem, vires & robur magnum suscepta à Constantiensi Concilio, & in multa per successum temporis Monasteria succrevit, licet & in Castello, & in alijs iterum pene tota defecerit.

Notandum verò, quòd Concilium Constantiense non solum Abbatibus Moguntinæ Provinciæ celebrationem triennialis indixit Capituli, sed mandavit id ipsum cunctis alijs etiam Abbatibus omnium provinciarum Germanici Regni. Cœperunt & illo tempore in omnibus Germaniæ provincijs intermissa diu iterum celebrari Capitula, vilitationes Monasteriorum frequentari, & plura in diversis Diœcesibus reformari Cœnobia. Est Monasterium nostri Ordinis Mellicense juxta Danubium in Austria Ducatu, non ultimæ reputationis & formæ, cujus instauratio disciplinæ multa per Austriam & Bavariam Monasteria laudabiliter reformavit, licet postea cum tempore plura eorum ut hodie cernimus, in partem sint relapsa deformationem. Reformatio autem quæ nomen ex loco primordij sumpsit, Bursfeldensis omnium celeberrima, quale his temporibus habuerit initium, quàm breviter & veraciter poterimus ad notitiam posterorum, scripturæ testimonio referemus. Cùm anno prænotato sicut diximus, omnes Provinciæ Moguntinæ Abbates à Concilio fuissent citati ad Constantiam, affuit inter procuratores absentium, Monachus quidam nomine Joannes de Monasterio Rheinhausen Moguntinæ Diœcesis à suo Abbate missus ad Concilium. Is cùm vidisset Zelum & diligentiam non minus quorundam Abbatum præsentium in Concilio quàm Patrum ipsius synodi generalis, atque labores, quos pro reformatione Ordinis nostri faciebant, audissetque sermonibus multis à doctissi-

Castellen-
sium Refor-
mationem
sumptum
à Concilio.

Et Mellicen-
sium.

Et Bursfel-
densium.

mis Viris, quam periculosum sit Monachos contra Regulam Claustralium usque ad mortem in deformitate vivere, & jurasset in animam sui Abbatis Rheinhausensis, à quo fuerat missus, de suscipienda infra annum, contremuit. & mente compunctus illustratione divinâ, nihil magis quam satisfacere promissis cogitavit. Reversus post celebrationem Capituli ad Monasterium suum, quæ & qualia fuissent apud Constantiam dicta, ordinata, & conclusa simul atque jurata, per ordinem Abbati & Confratribus suis cuncta singillatim aperuit, & viribus totis ut Reformationem assumerent, intensius rogavit. At illi hominem in primis coeperunt irridere; postea verò perseverantem in proposito etiam contumelijs & opprobrijs afficere: *Quid inquit, ad nos tua pertinent juramenta? si multa promissisti aut jurasti, nihil ad nos; tu videris quomodo satisfacere.* Cumque hæc multis continuarentur diebus, cerneretque Monachus ille devotus, quòd nihil omnino posset efficere, pro sua sollicitudine, remedium aliud cepit mente cogitare.

Duxerat illo in tempore Brunshvicensis, nomine Otto, cujus uxor fuit soror Landgrafij Thuringiæ, mulier Christo multum fidelis atque devota, non procul à Rheinhausen in oppido Gamundiæ suo cum Duce. Hanc Monachus ille præfatus accedens, omnia quæ habebat in corde suo, coram ea exposuit, & ut cooperari dignaretur ad juratam in Concilio Reformationem propter Deum, quàm humillimè rogavit. Cujus desiderio sancta mulier congratulans, omnia se pro viribus acturam promisit, quæcunque postulavit. Contigit interea Monasterij Abbatem in Clusamori, quòd mox ut mulier devota cognovit, egit apud maritum suum Ducem Ottonem, quòd sæpe dictum Joannem Monachum de Rheinhausen Abbatem præfecit Monasterio Clusensi. Hildesheimensis Diocesis. Ordinatus Abbas Joannes pauper Monasterij penè desolati, omne studium adhibuit, quo & Fratres, & locum in utroque statu ad Regulæ puritatem informare potuisset. Sed grave nimis est, in mente consueta vitijs, semina plantare virtutis sine gratia Dei speciali: non ferentes austeritatem Rectoris Monachi perveris, omnes paulatim ab eo recesserunt. At ille collectis Novitijs paucis (plures enim nutrire non potuit) & se & illos ad Regulæ puritatem instituit, & in magna paupertate conversatus. Deo in omni sanctitudine ministravit. Vacabat interea Monasterium S. Thomæ Apostoli. prope villam, quæ Bursfeld ab olim fuerat nuncupata (sed hodie non comparer) Moguntinæ Diocesis, extremâ inopiâ & pauperie desolatam, in quo unicus tantum erat Monachus, cui ut ferunt, vacca unica ministrabat victum, censibus cunctis ab antea per Monachos turpiter distractis. Ecclesia straminibus male contecta, stabulum fuit adventantium pecorum, quæ anno Dominicæ Nativitatis millesimo nonagesimo octavo ab Henrico Northheimensi Comite erat fundata, Deo cænentium lucidus in ipso Chorus Monachorum. Verum quia locus est in solitudine, aquis & nemoribus di ves. placuit Joanni memorato Abbati de Clusa, quietis amore transire ad Bursfeldiam, & inchoatam deinceps ibidem continuare sanctam Ordinis Reformationem. Accedente igitur consensu Ducis Ottonis, Monasterio Clusensi relicto, ad Bursfeldiam Joannes Abbas cum paucis Monachis suis se contulit, & ibi sanctam, quam apud Clusam inchoaverat, Reformationem in maximâ paupertate usque ad mortem laudabili perseverantia

Joannes
Monachus
de Rhein-
hausen pro
Reforma-
tione, Du-
cis implo-
rat auxiliū.

Monaste-
rium Burs-
feldense
illo tempo-
re fuit pau-
perissimum.

Joannes
Abbas Clu-
sam dimi-
tit, & venit
ad Bursfel-
diam cum
suis.

rantiâ continuavit; erant enim ambo Clusa videlicet simul & Bursfeldia in extrema paupertate constituta, in tantum, quòd nemo spem Restitutio- nis eorum habere videretur. Sed ubi Regnum Dei primum in veritate quaeritur, omnia hujus vitæ necessaria divinâ ordinante Providentiâ copiosè adijciuntur. Fuit in diebus illis Abbas Monasterij S. Matthiæ apud Treviros, Joannes Rode, vir doctus & magnæ Religionis, quem Otto Trevirorum Archiepiscopus de Carthusia extractum, nostri Ordinis induerat habitu, in eum scilicet finem, ut præfatum utròque in statu reformaret Cœnobium. Hic inprimis Monasterium suum præfatum S. Matthiæ, non sine maximis laboribus, periculis & insidijs eorum Monachorum, quos deformatos in eo reperit, ad Regularis vitæ observantiam reformare studuit. constitutiones non minus laudabiles, quam necessarias edidit, & receptis ad Ordinem Novitijs, Conventum optimè reformatum brevi adunavit.

Hujus præstantissimi viri reformationem vitam & famam audiens Joannes supradictus Abbas Bursfeldensis, ad eum pedibus Trevirim venit cum litteris supplicatorijs Ducis Brunsvvicensis Ottonis; à quo est magno susceptus gaudio, & quidquid voluit impetravit; veniens enim vir sanctus ad Treverim, laudabilem Joannis Rode Abbatis institutionem palam vidit; vitam quoque tam pastoris quam subditorum Regulæ conformem atque sanctissimam experimento didicit: constitutiones & ceremonias ab eo conscriptas pro conservatione Regularis Observantiæ legit & collaudavit. Rogavit itaque Abbas Abbatem, Joannes Joannem pauper divitem, Bursfeldensis Trevirensis, litterarum Ducis auxilio suffultus, ut sibi pro novæ Reformationis complemento fratres quatuor bonæ constitutionis adjungeret, & eas quas prudenter fecerat constitutiones rescriptas communicaret. Cujus sancto desiderio venerabilis Abbas Joannes Rode favorabiliter consentiens, suas ei constitutiones libentissimè contulit, & fratres quatuor adjunxit. Ex eo tempore paulatim observantiæ Regularis disciplina in Bursfeldiam à S. Matthiæ Trevirorum transfusa, mirabiliter crescere & augmentari cœpit, atque in paucis annis multa Ordinis nostri Monasteria, per Saxoniam, Franciam Orientalem, Turingiam, Sæviam, Treverenses, Argentinenfes, Rhenenses, Coloniaenses, Frisiam, Westfalliam, & alias Germaniæ Provincias reformavit. Audientes enim tam sæculares quam spirituales per Germaniam totam Principes, devotam atque sanctissimam Bursfeldensium Monachorum conversationem, & inprimis maximè per Saxoniam, omnes subiecta sibi Monasteria nostri Ordinis ad imitationem eorum sanctam fecerunt reformari. Crevit in brevi numerus Monasteriorum ex Bursfeldia reformatorum, & in cunctis Germaniæ finibus eorum sancta conversatio laudibus erat celebrata, nec quisquam de eis malè poterat loqui, nisi reprobis esset, quippe mali. Primum ex Bursfeldia Monasterium est reformatum Clusa, deinde Rheinhausen, postea Northeim & quædam alia; quorum ordinem vel tempus reformationis enarrare per singula, nihil conducit historiæ, quorum si quis vel nomina & seriem scire voluerit, acta Capitulorum annu- lium revolvat, in quibus omnium denotantur Monasteriorum Capitulo Incorporationes.

Reformatione

Joannes
Rode Ab-
bas S. Mat-
thiæ Tre-
verensis re-
formator.

Quatuor
Monachi à
S. Matthiæ
ad Bursfel-
diam missi.

Ex Bursf. l.
dia refor-
mantur
paulatim
multa Mo-
nasteria.

Reformatione autem de Bursfeldia per certa Ordinis nostri Monasteria paulatim diffusâ Patres illorum Abbates, viri sanctissimi, timentes, ne cum tempore in pristinas Monachi successores relaberentur difformitates, de remedio maturâ deliberatione habuerunt consilium. Placuit ergo in communi omnibus, ut unam inter se confederationem seu unionem facerent fraternâ ac mutua charitatis, cui se Abbates reformati simul & in futurum reformandi subijcerent, & sub juramento fidelitatis perpetuò unirent. Hujus unionis sanctâ institutionem Pius confirmavit Papa II. & multis eam privilegijs ac libertatibus, Apostolicâ auctoritate, cumulavit. Constitutione quoque perpetuâ sanxerunt primi Ordinis nostri sub unionem memoratâ Bursfeldensium ferventissimi Reformatores, quod singulis annis in unum debeant convenire locum ipsius unionis cuncti Abbates, ad celebrandum annale Capitulum pro conservatione sanctâ Reformationis memoratâ. Hujus quoque annalis Capituli necessariam celebrationem Pius Papa prædictus, simili auctoritate confirmavit. Ab eo tempore celebratio Capitulorum annalium cæpit, & continuatur usque in præsentem diem.

Itaque Joannes memoratus ex Rheinhausen Monachus Abbas in Bursfeldia, divinâ sine dubio Providentiâ factus vir magnæ Religionis & sanctæ conversationis, primus sub hac unionem reformatorem, collapsum in Saxonia Ordinem nostrum mirificè instaurans sublevavit. Eo tandem feliciter mortuo, successit in Abbacia Bursfeldensi Joannes de Hagen, vir & ipse non minus Religiosus, quàm doctus, qui Reformationem inchoatam laudabiliter continuavit, & plura Cœnobia reformavit. Moritur autem undecimo die mensis Augusti anno Domini MCCCCXIX. Post quem Theodoricus in Abbacia succedens præfuit annis XVI. Cui successit Joannes, & præfuit annis similiter sedecim, homo senex, Zelosus pro regulari disciplina, & Christo multum devotus. Post hunc in Abbacia Bursfeldensi successit Henricus, qui hodie præest in annum duodecimum, Zelator prudens Ordinis, pius & integerrimæ conversationis.

Nomina Monasteriorum Ordinis nostri, quæ per annos jam ferè nonaginta ex fonte Religionis Bursfeldianæ sunt reformata, huic operi nobis placuit inferere, propterea quod posteritati eorum cognitio aliquid posse conducere videatur. Tempus & Ordinem, quibus unumquodque reformationi colla submisit, annotare non potui. Sed in genere ut occurrerent memoria quæque assignavi, principium sumens à Diœcesi Moguntinensi. Primum igitur omnium in Moguntina Diœcesi Monasterium reformatum Bursfeldia fuit, ex cujus institutione sequentiâ observantiam susceperunt. Monasterium Rheinhausen, Monasterium in Clusa, Monasterium in Northeim. Monasterium S. Petri in Erford, Monasterium in Homburg, Monasterium S. Jacobi prope Moguntiam, Monasterium S. Joannis in Ringavia, Monasterium S. Martini in Spanheim, Monasterium B. Mariæ in Gerode, Monasterium in Oldesleben, Monasterium in Selgenstatt, Monasterium in Reinharzpronna, Monasterium in Staina, Monasterium in Breydenavve. Monasteria reformata Moguntinæ Diœcesis sunt XIV.

In Diœcesi verò Spirensi tempore primum est reformatum hoc præfens Monasterium Hirsaugiense, de cujus instauratione suo tempore dicemus.

Y y

cemus.

Unio Bursfeldianæ Reformationis confirmatur à Papa.

Abbates Bursfeldenses, numero quinque ab initio Reformationis.

Nomina Monasteriorum ex Bursfeldia reformatorum.

In Diœcesi Moguntina sunt quatuordecim.

In Spirensi quatuor.

cemus. Monasterium S. Mariæ in Golzavve, Monasterium in Wissenburgo. Monasterium S. Crucis in Lympurg, quod Comes de Liningen ante hoc septennium incendio subvertit, & ideo in Wachenheim resident Monachi.

In Diœcesi
Herbipolenſi
ſeptem.

In Diœcesi Herbipolenſi reformata ſunt iſta. Monasterium S. Procopii Martyris Stephani in Civitate. Monasterium S. Jacobi transpontem in ſuburbanis, Monasterium Schvvarzach, Monasterium Uraugiense, Monasterium in Monichaurach. Monasterium S. Michaelis prope Veitoldorff. Monasterium Monichroten, ſunt reformata numero ſeptem.

In Bamber-
genſi
unum.

In Diœcesi Babenbergensi exempta reformatum est sub unione Bursfeldenſi, unicum duntaxat Monasterium S. Michaelis Archangeli in Monte Monachorum extra mœnia Civitatis, in quo S. Otto Episcopus jacet.

In Conſtan-
tinenſi
unum.

In Diœcesi Conſtantiensi reformatum est unicum tantum Monasterium S. Benedicti Abbatis in Alperspach, in quo Caput ejuſdem Sanctiſſimi Legislatoris noſtri habetur, & facit multa miracula ſuper dæmoniaci hominibus.

In Argenti-
nenſi tria.

In Diœcesi Argentinensi reformata ſunt iſtitutione Bursfeldenſium Monasterium B. Mariæ ſemper Virginis in Schuttera, Monasterium in Hugshofen, & Monasterium in Eberſtein. Hæc duo Cœnobia reformata anno præterito Joannes Wedel ex Monacho hujus Monasterij Hirſaugienſis primus in obſervantia Bursfeldenſi Abbas in Schuttera.

In Halber-
ſtatenſi
novem.

In Diœcesi Halberſtatenſi reformata ſunt, Monasterium in Huſburg, Monasterium in Luthera regali. Monasterium in Uſenburg; Monasterium in Hildesleben. Monasterium Cellæ Mariæ prope Eltersdorff. Monasterium Reinsdorff. Monasterium in Wimmelburg, Monasterium in Ballenſtatt, & Monasterium in Göſeck, numero Cœnobia ix.

In Werden-
ſi unum.

In Diœcesi autem Werdenſi provinciæ Moguntinæ unicum est reformatum Ordinis noſtri Monasterium Aldenſtatt, ſeu Vetus Ullſen occupatum ſub unione, Capitulo & obſervantia memorata Bursfeldenſium.

In Hildes-
heimenſi
quatuor.

In Diœcesi Hildesheimenſi reformata ſunt iſta. Monasterium S. Michaelis in Civitate, Monasterium S. Godhardi prope Civitatem. Monasterium in Ringelſheim, & Monasterium in Cluſa, ſunt numero iv.

In Padel-
bronnenſi
quatuor.

In Diœcesi Padelbronnenſi reformata ſunt, Monasterium Abdienckenhoffen in ipſa Civitate, Monasterium B. Mariæ, dictum Mariae Monſter. S. Viti Martyris in nova Corbeia, Monasterium in Flechdorff, numero ſunt quatuor.

In Trevirorum
no-
vem.

In Diœcesi Trevirorum ſub Capitulo & unione Bursfeldenſium ſunt reformata, Monasterium S. Matthiæ extra muros Urbis Trevirorum, quod olim S. Eucharij dicebatur, à quo Bursfeldenſis reformatio robur, & conſtitutiones ut ſupra diximus, neceſſarias accepit. Monasterium S. Mariæ ad Martyres extra Civitatem, Monasterium S. Martini, contiguum Civitati, Monasterium S. Luttvvini in Mediolacu, Monasterium S. Maurij in Tholeia, Monasterium S. Mariæ in Lacu, Monasterium S. Floriani Martyris in Schönavve, Monasterium S. Mariæ prope Ducale oppidum Luzenburg, Monasterium S. Mariæ in Gronavve, ubi caput S. Sebaſtiani Martyris oſtenditur.

In Colo-
nienſi qua-
tuordecim.

In Provincia ſimul & Diœcesi Coloniensi reformata ſunt, Monasterium S. Martini Colonia, Monasterium S. Pantaleonis in Colonia. Monasterium

rium S. Heriberti in Tuicio, Monasterium S. Nicolai in Bruvviler, Monasterium S. Ludgeri in Werthina, Monasterium in Grasschafft, Monasterium S. Pauli in Civitate Trajectensi, Monasterium S. Laurentij in Oesbruck prope Trajectum, Monasterium S. Adelberti in Eckmunda, Monasterium in Stauria, Monasterium Lisbornense. Monasterium in Iburg, Monasterium in Civitate Myndensi, quæ sita est juxta fluvium qui Westera dicitur. In alijs diversis provincijs atque Dioecesibus Magdenburgensi & Bremensi reformata sunt sub unione Bursfeldensium plura Coenobia, videlicet: Monasterium S. Joannis prope Civitatem Magdenburgensem. Monasterium in Gladbach Colonienfis Dioecesis. Monasterium in Hulmershausen, Padelbronnensis. Monasterium in Civitate Bremensi, Monasterium in Amesleven, Monasterium in Cismaria, Monasterium SS. Petri & Pauli prope Civitatem Mersburgensem, Monasterium S. Jacobi Apostoli in oppido Pegaviensi. Monasterium in Monichen Nuenburg, Monasterium S. Georgij prope Nüvvenburg Civitatem. Monasterium Bosaviense haud procul ab urbe Cizicensi. Monasterium Oratorij S. Nicolai in Dacia, Monasterium in Siloe. Monasterium Schynna. Monasterium in Rasterten prope Mare. Monasterium in Burgele. Monasterium in Hafungen Moguntinæ Dioecesis. Monasterium in Herzfeld ejusdem Bremensis Dioecesis. Monasterium Gemblacense. Monasterium Præposituræ in Clara Aqua. Hæc sunt nomina Monasteriorum observantia & reformationis de Bursfeldia, cujus institutio sancta ex Concilio Constantiensi, ut supra diximus, sumpsit exordium, & adhuc singulis annis incrementa capit. Numerus itaque Monasteriorum Abbates habentium, quæ cum Bursfeldia hodie sunt reformata, summam complectitur 88. Prælatos, & unum in Clara aqua. Monialium etiam ex hac unione plura sunt reformata Coenobia, quorum recensere nomina superfluum judicavimus.

Anno Dominicæ Nativitatis prænotato, hoc est, Friderici Abbatis Hirsaugiensis xvii. in urbe Constantiensi adhuc generali durante Concilio, Sigismundus Rex Germanorum, & tunc futurus Imperator, qui Marchiam Brandenburgensem per Carolum iv. patrem ejus emptam à Ducibus Bavarie, ut supra diximus, anno primi Wichardi Abbatis x. possidebat, cum gentem illius potius indomitam cerneret, quam voluntarie subjectam, consilio Principum habito, Fridericum Burggravium, qui morabatur in Onolsbach, virum bellicosum in Marchionem Brandenburgensem sublimavit, conferens ei cum principatu Electorio, quicquid ad Marchiam pertinebat, in suam & filiorum ejus perpetuam possessionem. Fridericus autem in Marchionem Brandenburgensem solemniter creatus, propter ferocitatem gentis non potuit habere pacificum ingressum; Nobiles enim terræ, potentioresque in oppidis Cives, Villas, Castella, oppida, proventus meliores ad principatum pertinentes impignorata possidebant, & ideo totis viribus obsistebant, ne principi novello ad Marchiam pateret introitus. Conspirantes ergo in unum Cives & Rusticum Nobilibus, conductisque, undecunque poterant, militibus ad resistendum venienti se præpararunt. Fridericus autem novellus Marchio contractis copijs per Turingiam, & Mysnensem Marchionatum, contra inobedientes atque rebelles intrat: cujus adventum incolæ terræ audientes, armati contra eum processerunt ad bellum. Congredientes igitur, &

Y y 2

tur, &

In diversis
provincijs.Nonaginta
sunt Abbatia
Reformata.Fridericus
Burggra-
vius Nori-
cus fit Mar-
chio Bran-
deburgens.Marchio-
nicæ Fride-
ricum re-
cusabant
admittere.

tur, & diu ancipiti certamine pugnantes, ab utraque parte plures in ore gladij ceciderunt: postremò tamen Exercitus Friderici Marchionis fufus est, dânsque terga salutem fugâ quâsivit. Verùm quia ut vulgo dicitur, pecunia nervos præstat in prælio, Marchioni fuit necessaria commutatio rerum, quâ mediante pecuniâ Exercitum repararet fortiorem, cujus tandem viribus populum subjugaret recalcitrantem. Cùm ergo domi tantum pecuniarum quod sufficeret, non haberet in promptu, coactus fuit hinc inde mutuare, maximè à Nürenbergensibus vicinis suis, quibus propter quosdam proventus annuos & Jurisdictiones in ipso Nürenbergensium oppido simul & nemora haud parvi pretij aut impignoravit, aut venditione perpetuâ contradidit. Contracto autem denuo Exercitu pugnatorem magno atque prævalido, rursus Marchiam pugnaturus ingreditur, & jam vel acquirere omnia simul, vel perdere etiam acquisita meditatatur.

Fridericus Burggravius potenter obtinuit Marchiam omnem.

Videntes Marchionitæ potentiam principis, & quòd viribus jam inferiores congregari tutò minimè possent, arma deponunt, se Friderico subijciunt, & ut Domino unico & proprio in perpetuum submittantur, licet postea filio ejus Alberto similiter, & Joanni, aliquoties inobedientes extiterint atque rebelles.

Iste Marchio Fridericus ex Norici Montis Burggravio primus genuit Albertum Marchionem, Albertus autem genuit Joannem, & Fridericum. Hi duo fratres paternum inter se principatum dividerunt. Joannes obtinuit Marchiam Brandenburgensem totam solus cum titulo & principatu electorio; Fridericus autem Burggraviatum Norici Montis totum & quicquid ad eum pertinet, consecutus est solus, in quo Joannes præter titulum nihil juris habuit, sicuti & frater ejus, titulo excepto, nihil in Marchia possidet Brandenburgensi, sed divisi sunt principatus. Joannes Marchio genuit Joachim, Albertum, Annam & Ursulam. Joachim duxit uxorem Elisabeth, filiam Joannis Daciæ Regis, quæ sterilis in annum ferè quintum postea concepit & peperit filium nomine Patris ejus Joachim, & duas filias, qui omnes hodie supersunt. Albertus Canonicus & presbyter vivit cum fratre Moguntinæ & Treverensis Ecclesiarum. Anna nupsit Friderico Duci Holstatiæ, hoc est, Holstein, fratri Joannis Danorum Regis. Ursula verò Duci de Megelnburg, & ante biennium obiit.

Adolphus Comes Clivensis à Rege creatus in Ducem.

Anno item prænotato vicesimâ octavâ die mensis Aprilis Sigismundus Rex apud Constantiam existens tempore Concilij universalis Adolphum Comitem Clivensem de consensu principum, qui tunc erant præfentes, in Ducem creavit, adjiciens ei titulum Comitatus de Marca. Et illo tempore Comitatus Clivensis in Ducatum sublimatus perseverat usque in præsentem diem.

Eodem anno in mense Augusto Adolphus Dux Montensis, in contentione perseverans cum Duce Lotharingiæ pro terra Barenfi, quam iterque sui Juris esse dicebat, Lotharingiæ tamen Dux erat in possessione, sicut & hodie est, contracto non parvo suorum exercitu, venit in ipsum Comitatum Barensem, qui Ducatui Lutzenburgensi contiguus est. Verùm nihil memoriâ dignum fecit, sed consumptis victualibus in sua confusus est reversus. Quid verò postea sit gestum pro eodem Comitatu, dicemus inferius, anno Friderici Abbatis Hirsaugiensis vicesimo quarto historiam continuantes.

Anno

Anno item præscripto, Joannes ex Comitibus Palatinis Rheni, Dux Hollandiæ, Hannoniæ, Seelandiæ, Baviariæque, filius Alberti, & frater Wilhelmi, de cujus morte dictum est anno Friderici Abbatis nono, postquam annis pluribus Leodiensis Ecclesiæ Pontifex electus & confirmatus extitisset, simul & Subdiaconus, impetratâ dispensatione à Constantiensi Concilio, dimisit Episcopatum, & duxit uxorem sperans se liberos habiturum, per quorum successionem Comitatus Hollandiæ maneret in potestate Bavarorum. Sed fefellit eum spes, quia octo annis supervixit, & sine liberis mortuus fuit.

Eodem anno Constantiensi durante Concilio, fuerant in ipsa Civitate præsentés inter multos alios duo principes Baviariæ Duces, Ludovicus & Henricus diuturno sese odio persequentes. Die quâdam Henricus insidijs paratis irruens super Ludovicum gravissimo eum vulnere faucivicit & fugit. Confestim Rex Sigismundus ad capiendum illum equites misit, qui celeri cursu rapti post eum, fugientem comprehendere aut noluerunt, aut nequiverunt. Dux iste Henricus postea in anno Jubilæo per terram suâ edicto prohibuit publico sibi omnes subiectos, ne pro indulgentijs pergerent Romam, veritus, quòd Provincia evacuaretur pecunijs. Sed eodem anno moriens nullum deinceps vel usum pecuniarum habere potuit, vel curam. Filium reliquit nomine Ludovicum, cognomento divitem, qui duxit uxorem Saxonie Ducis filiam, de qua genuit Georgium Ducem, qui ante hoc ferme decennium obiit, & Margaretham uxorem Philippi Comitis Palatini.

Anno memorato cum in Concilio Constantiensi de restituenda unitate Ecclesiastica, emendandisque moribus Clericorum frequens haberetur Tractatus, visum est omnibus id fieri non posse Apostolicâ Sede vacante. Unde de novo Pontifice eligendo habitus est sermo, quo decreta Concilij majorem deinceps auctoritatem haberent. Cum igitur hac de re verbum haberetur, placuit ex unaquaque Natione viros sex deputare doctos, qui unâ cum Cardinalibus Conclave ingressi, Romanum & summum deligerent Pontificem. Erant autem deputatæ in Concilio quinque Nationes, quarum suffragijs negotia gerebantur universa, videlicet Italica Germanica, Gallica, Hispanica & Anglicana. In his comprehendebatur omne Concilium.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis prænotato millesimo quadringentesimo septimo decimo, die verò Novembris octavâ, quæ fuit quatuor Coronatorum Martyrum festivitate solemnis, conclave deputati ex Nationibus cum Cardinalibus duobus & triginta ingressi, præter omnium spem & opinionem, cum jam quadriennio verò Pontifice caruisset Ecclesiâ, multique schismatici eam graviter turbassent, undecimâ die mensis memorati, hoc est in festo S. Martini Episcopi horâ diei tertiâ, Otto de Columna, patriâ Romanus, sancti Georgij ad Velum aureum Diaconus Cardinalis, Pontifex creatus est, qui propterea quòd in die S. Martini fuit electus, nomen Martini quinti accepit, & præfuit annis tredecim, mensibus tribus, vir bonus & justus. Nec diu postea sacro approbante Concilio Ademarum patriâ Florentinum, virum doctissimum, sancti Eusebij Presbyterum Cardinalem Legatum à latere suo in Arragoniam mittit, qui sub pœnis & Censuris Ecclesiasticis Petrum de Luna, qui se

Joannes
Leodiensis
Episcopus
dimissa Ec-
clesia ducit
uxorem.

Henricus
Dux pater
Ludovici
cognomen-
to divitis.

Martinus
fit Papa
quintus &
præfuit an-
nis XIII &
mensibus
III.

Benedictum nominabat tertium decimum, admoneret, ut ſe Pontificatu abdicaret. Cardinales autem qui cum Petro ſentiebant, intelligentes ultimam Concilij & Pontificis ſententiam, Petrum ipſum adeunt, rogantque, ut exemplo & Gregorij & Joannis ob ſalutem & ſui & Eccleſiæ, cedere velit, quo tandem ſchiſma tollatur è medio, quod rot annis duravit. Respondit Petrus cavillationibus quibusdam, id ſibi nequaquam Incegrum eſſe, ut Pontificatum abdicet, ſe tamen cum Martino conventurum, ſi vera ſint, quæ de hominis integritate & humanitate dicerentur, ſinere ſibi id negotij, nec ea de re amplius ſolliciti eſſent. Ex quatuor Cardinalibus, qui cum eo remanſerant, duo videntes pertinaciam ejus ad Martinum deſecerunt. Duorum verò qui cum eo manſerant alter fuit Carthuſienſis, alter Julianus dobla vocabatur. Martinum ſecuti ſunt omnes deſerto & contempto Petro de Luna, præter eos ſolos, qui cum ipſo erant in Panſchala munitione ejus.

Petrus de Luna in ſua obſtinatione pertinaciter perſiſtit.

MCCCCXVIII.

Monachus Apollata Bohemorum ſua prædicatione auxilium perdidit.

Anno Friderici Abbatis octavo decimo, Indictione Romanorum undecimâ, ſurrexit quidam pseudo Monachus Præmonſtratenſis Ordinis nomine Joannes in Civitate Pragenſi, plenus errorum & hæreſum Joannis Huſi & Hieronymi de Praga, apud Conſtantiam incineratorum. Qui in memorata Civitate ſermones faciens ad populum, ſanctam fidem Catholicam multiplici pravitate ſœdavit, hæreſes docens manifeſtas, & Wicleſiſtarum perverſa dogmata populi auribus inculcans. Quæ res cum ad Archiepiſcopum fuiſſet delata, prædicationis ei officium interdixit. At ille munitus Hæreticorum auxilio, Eccleſiam Carmelitarum ampliffimam ſimul & altitudinis mirandæ invaſit (Fratres enim prius à ſchiſmaticis fuerant expulſi) & in ea ſpeluncam ſequacium ſuorum conſtituit, ubi publicè prædicavit Hæreticis, & Romanam Eccleſiam, Pontificem ejus Cardinales quoque, Episcopos, Abbates & Clauſtrales omnes impiè & quacitate taxavit. Ad ejus perſuaſionem hæretici ſingulis ſerè diebus in contemptum Chriſtianorum, Dominicæ Corporis Sacramentum per plateas in patulo fecerunt portare, & quotidie ſub utraque ſpece non conſeſſis publicè communicabant.

Erat autem Nicolaus quidam Imperij Schiſmaticorum Princeps, quo ductore hæretici Wenceslaum Regem accedunt, poſtulantes ſibi & Eccleſias quaſdam concedi Chriſtianorum. Tunc Wenceslaus in amaritudine conſtitutus, & quid faceret ignarus, ſecluſis vulgi turbis & ad Nicolaum converſus dixit: *Tu, quâ me Regno eijceres, orditus es telam; ego laqueum tuum caſciam, quo te brevi continget ſtrangulari.* Quod audiens malorum inventor abiit, & populares tumultus contra Regem & fideles magis accendit.

Rex interdicat hæreticis Dominicum Corpus circumferre in urbe.

Continuò Rex inter mortis & vitæ periculum conſtitutus, reſumpto utcumque animo, ne ulterius Corpus Dominicum ab hæreticis publicè portari ſinerent per plateas, Conſulibus novæ Civitatis Pragenſis imperavit. Sed hæretici ad Eccleſiam Carmelitarum concurrentes, Euchariſtam per multas in Civitate plateas armati publicè circumtulerrunt. Erat quidam Catholicus Presbyter in urbe, ante cujus domum cum tranſirent Sacramentum portantes armati, de fenestra illa clamabat: *Quid facitis de corpore ſanctum Domini Corpus in deſpectum circumfertis quotidie? coſſate præter*

cessate, non est res bona, quam facitis. At illi mox impetu facto domum ejus infringunt, ingredientisque omnia diripiunt, & furentes insanè domum subvertunt.

Deinde concurrentes cum ingenti clamore pratorium obsidione val-larunt; Consules verò timore perculsi fugâ sibi quæsiwere salutem. Septem autem qui remanserunt in pratorio, & cum eis Judex raptim in-tercepti, ex altissimis in forum fenestris projecti sunt, quos inferius stan-tes lanceis & veribus insanens & furiosus populus excepit, dirum cer-nentibus spectaculum præbentes. Quidam verò à secretis Wenceslai Re-gis, ubi ad sedandum cum trecentis Equitibus tumultum occurrisset, fu-rentemque populum inspiceret, non ausus appropinquare sævientibus, in fugam conversus est, & vix manus eorum aufugit. Hæc ubi ad Regem fuissent relata, hæreticorum detestabatur insaniam, & non mediocriter rebus etiam metuebat suis. Tum astans Pincerna Regis coram omnibus dicit: *Ego hæc omnia præsiweram esse futura.* Iratus Rex surrexit cum impetu, & apprehensum manibus Pincernam, suis cum pedibus subjecit, extractio-que pugione conabatur eum occidere. Sed retractus ab his, qui pro-pius stabant, agrè vitam concessit jacenti. Nimio autem pavore correptus Pincerna, dissolutione paralysis obrigit, & infra xviii. dies è vi-ta discessit. Joannes verò apostata ministrare populo Sacramentum sub utraq; specie non cessavit.

Eodem anno postquam Concilium Generale non sine gravissimis im-penis & damnis Prælatorum in quintum jam annum durasset, nihilque amplius in eo tractandum restaret, nisi Reformatio morum Cleri simul & Laicorum, essetque tempus adhuc breve nimis & inconueniens, placuit Martino Pontifici, sacro comprobante Concilio, Reformationem ipsam in aliud differre tempus. Unde concordi sententiâ statuerunt proximè futurum Generale Concilium in Papia celebrandum post annos quinque, in quo Reformatio hujusmodi tunc ageretur.

His in Concilio factis, ordinatis & conclusis, literisque Apostolicis ritè confirmatis, posteaquam triennio duraverat sessionibus xlii. in eo per ordinem celebratis dissolvitur, hæc verba mandante Pontifice ab Ibaldo S Vici in Matello Diacono Cardinali. audientibus cunctis in Ecclesia dictis: *Domini ite in pace.* Abeundi potestate omnibus concessâ, singuli redierunt in sua, anno prænotato videlicet circa finem mensis Aprilis.

Anno præscripto in principio mensis septembris, hoc est, primâ die, celebratum est Provinciale Capitulum Ordinis nostri secundum, cum continuatione dierum sequentium, ut moris est, Moguntia, in Cœnobio Fratrum Eremitarum S. Augustini; in quo præfederant Fuldenfis. Cam-pidonensis, Udalrici Augustensis, & Reinhartsbronnensis Monasterio-rum Abbates, in præcedente Capitulo apud Constantiam celebrato, anno proximè transacto, ut supra diximus, deputati. Et quia Generale Con-cilium in Constantia celebratum ante menses quatuor, ut diximus, fuit dissolutum, plures nostræ provinciæ Abbates jam metu liberati, & jura-mentorum suorum obliiti, Reformationem conclusam & juratam con-tempterunt.

Primus omnium contemptor Dei. Ordinis & Juramenti solemnisque voti Regularis impius transgressor fuit Abbas Monasterij S. Albani propè Moguntiam,

Consules
septem &
Judex in
Praga tru-
cidantur ab
hæreticis.

Pincerna
Regis cum
hæreticis
Pragen-
sibus conspi-
rare visus.

Joannes
Monachus.

Concilium
generale in
Constantia
finem acce-
pit.

Capitulum
Ordinis
Provincia-
le secun-
dum, cele-
bratur Mo-
guntia.

Monaste-
rium S. Al-
bani trans-
fertur in Ec-
clesiâ Col-
legiatam.

Moguntiam, qui ſpiritus Apoſtaticos atque malignos ſecutus, ne reſormationem, quam in Concilio juraverat, cogereſſet aſſumere, maluit cum ſuis reprobis Monachis ab Ordine apoſtatare; miſſis enim ad Romanum Pontificem nuntijs ac litteris falſitate plenis, ab ordine ſancto quærit recedere, & falſis Papam narrationibus non metuit circumvenire. Credidit Pontifex pro veris falſa narrantis, & indulſit poſtulantibus, narratione deceptus, quòd negaſſet indubiè, ſi cognoviſſet veritatem. Omnium itaque primi apoſtatarum ab Ordine ſacro Monachorum poſt Conſtantienſe Concilium Abbas & Monachi fuerunt S. Albani, ex malis Clauſtralis facti Canonici pejores. Quorum perfidiam & alij plures poſtea fuerunt ſubſecuti.

Et hæc fuit cauſa, quòd Provinciale Capitulum apud S. Albanum non poterat celebrari, quemadmodum in Conſtantia ultimò fuerat conſtitutum, quia jam tunc Monachi cum Abbate ſuo in translationem conſpiraverant, & negotium publicè agebatur. Ideòque Patres neceſſitate compulſi, præter conſuetudinem Capitulum extra locum Ordinis apud Auguſtinenſes, ut diximus, celebrârunt. Præſuit eo tempore Monafterio S. Jacobi prope Moguntiam Anſelmus de Dirmſtein Abbas in ordine xxxii. qui & ipſe cum Monachis ſuis apoſtataſſet, niſi eum prohibuiſſet inopia.

Anno item memorato inter Carolum Gallia Regem ejus nominis vi. & Henricum Regem Angliæ, graviffimæ diſſenſiones ortæ ſunt, quæ per annos quatuor cum maximo Gallorum incommodo uſque ad mortem utriuſque duraverunt. His nonnulli Gallorum Principes in unum vel etiam in diverſa contra Regem Carolum conſpirantes malum auxerunt.

Joannes quoque Dux Buugundia contractis copijs in manu valida Galliam ingreditur, igne ſimul & ferro cuncta per circuitum hoſtili furore demolitur. Parienſem deinde Civitatem obſidione circumdatis poſtremò violenter obtinuit, cujus ſpolia militibus in prædam conceſſit. In eorumultu per milites Ducis plures in Civitate fuerunt occiſi, forſitan propterea, quòd ritè jam victi ſe conarentur defendere: inter quos Pontifices, Presbyteri, Clerici, & ſtudentes, ut tum ferebatur, plures occubuerunt. Poſtremò intervenit concordia, cujus finem anno dicemus ſequenti.

His etiam temporibus inter Theodericum Archiepiſcopum, & Cives Colonienses magnæ fuerunt diſſenſiones, ex quibus multa acceperunt ambæ partes incommoda. Exitus nuſquam patuit Civibus tutus; nec inferri quidquam permittebat Archiepiſcopus; milites enim non ſolum per terras diſpoſuerat, ſed etiam ad omnia littora Rheni, quorum cuſtodia interdiceret omnem comæatum, quamquam non ſine gravamine magno inutilium, quas ob id facere debuerat, impenſarum. Tandem poſt utrinque data & accepta incommoda principum interpoſitione concedati ſunt.

Anno prænotato iv. die menſis Octobris moritur in oppido Conſtantia Wernherus de Falckenſtein Archiepiſcopus Trevirorum anno Pontificatus ſui xxx. ibidem in Eccleſia S. Caſtoris cum honore conſueto ſepultus. Poſt quem Otto de Comitibus Ziegenhaim majoris Eccleſiæ Præpoſitus in Archiepiſcopum Trevirorum concorditer à capitulo fuit electus, & præſuit annis xii. vir optimus, amator & reformator Clauſtralium, Pater pauperum, & ſtrenuus defenſor omni tempore ſubditorum.

Monasterium S. Jacobi propter inopiam manſit in ordine.

Joannes Burgundia Dux Galliam devaſtat hoſtiliter.

Inter Archiepiſcopum & Cives Colonienses diſſenſio.

Otto fit Archiepiſcopus Trevirorum & præſuit annis xii.

Hic mox ut est Archiepiscopus ordinatus Judæos omnes Civitate Trevirorum fecit expelli cum rebus & parvulis eorum, quorum nullus Trevirim reversus est usque in præsentem diem. Erant autem eo tempore in Civitate Trevirorum abundantes Judæi, propriam & clausam haud procul à foro habentes plateam, quæ & hodie extans nomen habet Judæorum. Causam eorum expulsionis breviter annotamus.

Cùm junior esset memoratus Otto, & simplex Ecclesiæ Trevirorum Canonicus, nullâ tenacitate ligatus, plura quàm solvere potuit aliquando, fortassis mutuo accepit. Quâdam igitur vice indigentia pressus pecuniarum, Judæorum petivit auxilium, promittens eis fideliter omnia mutua redditurum. Judæi autem, qui prodigaliter hominis noverant, nihil ei mutuari voluerunt, iratus ille juravit dicens: *Juro per Deum, si eam potestatem aliquando ascensus fuero, Judæos de Civitate expellam.* Post plures igitur annos, cùm jam ut diximus in Archiepiscopum esset electus, Judæi & suæ denegationis & juramenti illius non immemores, aureorum numerorum non modicum pondus in sportula fufum, pomis, nescio qualibus, opertum ad eum pro congratulationis officio miserunt, rogantes, ut illud benigno acceptet animo, brevi recepturus ampliora, quibus ille respondit: *Ne ad patibulum cum donis & muneribus vestris, quoniam ego, quod mente statui, Deo miserante perficiam.* Post paucos deinde menses omnes Judæos expulit è Diocesi tota.

Eodem quoque anno, postquam Martinus Papa V. soluto Constantiensis Concilio pervenisset ad Florentiam, biennioque moraretur in ea, Balthasar quondam Joannes Papa XXIII. adhuc in Manheim Castello à Ludovico Palarino Comite in annum jam tertium tenebatur captivus. Rogabant Florentini Martinum Pontificem, & maximè Cosmus de Medicis, ut eum liberare de captivitate dignaretur. Quod ei se facturum Pontifex promisit. Nec mora, Legatum mittit in Germaniam Palatino scribens Comiti, ut hominem liberatum à carcere mittat Florentiam.

Interea Balthasar Cossâ moræ impatiens eum audisset dissolutum esse Concilium, & se datum in oblivionem, rogavit ad se venire Ludovicum, & persolutis in manus ejus xxx. millibus florenorum libertatem impetravit. Fuerunt qui dicerent, ipsum Palatinum tantam auri mensuram non satis justo titulo suscepisse à captivo, multis opinionem suam rationibus confirmantes, & propterea divinam postea ultionem subivisse. Constare quidem eum in senio cæcum, claudum & surdum effectum, atque à filio à Principatu dejectum fuisse, ut infra dicemus; utrum verò divinâ id ultione sit factum, an non, nostræ non est facultatis judicare.

Balthasar autem liber factus, intravit Italiam habitu peregrino, & ab amicis cum gaudio susceptus aliquamdiu latuit, cum quibus multa & varia consilia tractavit, alijs suadentibus, ut securo receptus loco iterum se gereret Pontificem: alijs verò in contrarium sentientibus. Tandem ipse divino inspigatus consilio, nullâ pactione sive cautione receptâ Florentiam venit, ad pedes Martini cecidit; ipsumque ut Canonicè electum & verum Christi Vicarium salutavit. Cujus infelicitati compatiens Pontifex, & quia spontaneus ad obedientiam venit, eum Cardinalem fecit, & Tusculanum Episcopum, summâ usus humanitate ad eum semper. At verò Balthasar desummis ad inferiora detractus dietim se consumens tristitiâ,

Z z

Quæ fuerit
causa indi-
gnationis
Archiepisc.
contra Ju-
dæos.

Martinus
Papa roga-
tur pro ca-
ptivo Joan-
ne XXIII.

Liberatus
à carcere
Joannes
XXIII. venit
ad Marti-
num Flo-
rentianum.

Ibidem
moritur.

sticia, & mærore animum post paucos menses defecit: & moriens Florentiæ cum pompa solemni sepelitur in templo S. Joannis: cui memoratus Cosmus de Medicis honorificentissimum construi fecit sepulchrum tali epitaphio inscriptum: *Balibasaris Cossa Joannis XXIII. quondam Papæ corpus hoc tumulo conditum est.* Et iste finis fuit ipsius Papæ Joannis.

Cosmus de Medicis thesaurus Joannis XXIII. Papæ obtinuit.

Fama & opinio fuit eo tempore hominum, quod Cosmus de Medicis qui prius obscurior erat, nec multum abundans, pecuniâ memorati Balibasaris opes suas in tantum auxerit, ut & primarius apud Florentinos Cives, & ditissimus omnium apud Italos, ac fortasse apud exterarum nationes deinde sit habitus ipse, & filij filiorum ejus usque in præsentem diem.

MCCCCXIX.

Wenceslaus Rex Bohemiæ Sigismundi frater moritur.

Anno Friderici Abbatis XIX. Indictione Romanorum XII. Wenceslaus Bohemiæ Rex moritur, cujus Regnum Sigismundus ejus frater obtinuit, jam trium Regnorum potentissimus Rex, Germaniæ, Ungariæ, Bohemiæ, atque Romanorum Cæsar, & Imperator. Verumtamen ad Bohemiam non statim potuit habere ingressum, propter multitudinem rebellantium hæreticorum, sed in Ungaria se continuit. Erat in curia Regis Wenceslai nobilis quidem genere, sed impius actione, cui nomen fuit Joannes Zischka, vir in rebus bellicis satis exercitatus altero carens oculo, quem in prælio amiserat, infectus Hussitarum veneno, cædis & rapinæ semper avidissimus, qui mortuo Rege collectâ prædictorum hominum multitudine in Ecclesias impetum fecit: imagines Sanctorum dejiciens fregit delevit, & ignibus cremandas injecit; asserens templa & Ecclesias non sanctis, sed soli Deo esse consecrandas.

Joannes Zischka Hussitarum Princeps scelestissimus.

Venerunt eo tempore ex montibus Pragæ 400. viri leprâ Hussitarum infecti, quos Zischka collaterales sibi faciens ad locum quem crucem appellant, profectus est. Convenerunt ad Zischkam in eo loco supra 40000. virorum, qui omnes fuerunt hæretici, qui fiduciam habentes in multitudine sua non in Deo, ad omne facinus animum relaxarunt. Multa post hæc mala per Zischkam in Bohemia facta sunt; dissidia, lites contentiones, seditiones, supplantationes, vastationes, homicidia, incendia, & variæ in Regno desolationes. Hujus maligni hominis malefactor ac tanta fuerunt, ut horrorem inferant auditoribus. Multa millia hominum interfecit: Sacerdotes quoque Catholicos mille sexcentos per tempus omne suæ tyrannidis propriâ manu interfecit; omnes enim Clericos ad se duci jussit captivos, non permittens, ut ab alio quoquam interficerentur, dicens: *Scriptum est: nolite mittere manus vestras in Christum Domini deridens Presbyteros.* Nec multo post oppidum Tabor, cum aliud præsidium non haberet, firmissimis ædificavit mænijs, & Commilitones sui Thaboritæ deinceps nuncupati sunt: qui postea circa Danubium diffusi multa viatoribus & populo terræ mala intulerunt. Nam sepes plures & altas in campis, terrâ usque ad summum implentes, fortajitia inexpectabilia construxerunt: in quibus & tuto latere potuerunt; & ubique exercere rapinas.

Thaboritarum nomen & principium unde provenit.

Adamitarum hæresis pessima resuscitatur in Bohemia.

Erant illo tempore in Bohemia hæresis Adamitarum stolidissimi sectatores, protoparentem Adam nudum, ut ipsi gloriabantur, imitantes. Seniore unum quempiam sequebantur, quem pro reverentia sectæ Adam nunc

nuncupabant. Omnes incedebant nudi, connubia habentes promiscua: seniore[m] suum Adam Filium Dei nominantes in magno honore habuerunt, sine cujus permissione, atque licentia mulierem cognoscere nullus præsumebat. Nam ut quisque libidine incensus, in quamcunque mulierem, filiam, sororem, neprem vel matrem exarsisset, manu apprehensâ ducebatur ad seniore[m] dicens: *In hanc concaluit spiritus meus.* Respondebatque senior: *Crescite & multiplicamini, & replete terram.* Quo dicto licenter ille matrem cognoscebat. Cæteros omnes homines contemnebant, seruos nuncupantes, se verò solos nobiles & liberos esse gloriabantur, propterea quòd non essent de coacto meretricionatu (sic enim appellabant matrimonium) sed in omnimoda libertate, prout spiritus patrem & matrem uniuscuiusque incitasset ad coicum. In fossis & secretis domibus convenientes (sicut dictum est anno Friderici Abbatis secundo) sacra quædam sua peragebant, post quorum finem extinctis lucernis se tenebris credebant. Cùmque senior dixisset: *Crescite & multiplicamini, & replete terram;* mox absque discretione consanguinitatis vel ætatis mutuos ruebant in amplexu turpitudinem exercentes.

Spurcissima opinio Adamitarum de libertate & matrimonio.

Erat & alia hæresis perniciofa eo tempore in Bohemia, quam Orebitarum nuncupabant: cujus auctor fuit quidam Rodericus Presbyter natione Moravus; qui Religione contemptâ publicè duxit uxorem: quâ mortuâ secundam accepit: docens exemplo Apostolorum, Presbyteros debere uxoribus uti. Contra hunc Hæresiarcham Martinus Papa quintus Crucem nominatim fecit prædicari: quamvis hæc hæresis in pluribus annis vix tandem potuerit extirpari. Hujus detestanda secta homines, quoties Catholicos deprehendissent Sacerdotes, aut igne cremabant, aut nudos rigente hyeme super glaciem colligatos, donec morerentur, dimiserunt. Eos verò, quos parvi æstimavere momenti, defectis virilibus abire permiserunt dicentes: *Ad quid vobis testiculi, qui non vultis uxoribus uti?*

Hæresis Orebitarum uxores concessit habere Sacerdotibus.

Joannes verò Zischka patronus hæreticorum, ut omnia tumultu agerentur à Pragensibus Christianis simul & hæreticis vocatus in auxilium contra Sigismundum Regem, contractis copijs, prius suorum consilio Sacerdotum templa, & Monasteria destruxit, asserens Soli Deo & nulli Sanctorum Ecclesiam esse dicendam. Hinc uno impetu Ecclesia pretiosissima plures, & multa Claustralium utriusque sexus sumptuosa Cœnobia miserabili vastatione hæreticorum funditus destructa fuerunt. Quam obrem magna tandem inter Pragenses & Zischkam fuit exorta dissensio: quia nimis temerariè & contumaciter pro suo libitu omnia faciebat. Reversus ergo ad suos laboritas multa contra Regem Sigismundum, & in circuitu Catholicos omnes, mala commisit, rapinas, incendia, & crudelissimas hominum neces. Captis enim oppidis, vicis atque Castellis, omnes Sacerdotes cum populo, & infantibus igne cremavit. Contra cujus ferocitiam Christiani sæpius pugnaverunt, sed ab eo semper sunt victi, & interfecti. Postremò tandem ubi Sigismundus Rex pacem facere cum eo constituisset, peste correptus in itinere mortuus est, & apud inferos perpetuò sepultus.

Joannes Zischka destruxit Ecclesias & Monasteria.

Impiissimus Zischka tandem peste consumitur.

Anno prænotato vicesimâ tertiâ die mensis Septembris, obiit Joannes ex Comitibus de Nassâ v. Archiepiscopus Moguntinus anno Pontificatus sui vicesimo quarto: cujus Cadaver in Ecclesia Moguntina principali jacet humatum.

Joannes Archiepiscopus Moguntinus moritur.

humatum. Hic præful ſtaturâ brevis, ſed ingenio valdè fuit aſtutus. Unde proverbium vulgare dicebatur: *Biſchoff Henſchin, iſt ein beſchiſſen Menſchin.* Bene rexit Eccleſiam, & bona plura fecit. Huic in Archiepiſcopatu ſucceſſit electione Canonicâ Conradus ex Comitibus Rheni de Lapide nuncupatis in Gudelsheim villa, electus decimâ die menſis Octobris poſt mortem prædeceſſoris ſui die ſeptimâ decimâ: Et præfuit annis ferme quindecim. amator cleri, & ſtudioſus defenſor populi.

Conradus Rheingraff fit Archiepiſcopus Moguntinus annis quindecim.

Eodem anno facta eſt concordia inter Carolum Regem Gallie, & Joannem Ducem Burgundiæ poſt multas devaſtationes in Regno factas, tam per Angliæ Regem, quàm per ipſum Ducem memoratum. In ſignam verò pacis firmiſſimæ Rex unâ, & Dux Corpus Domini noſtri Jeſu Chriſti Hoſtiâ per Sacerdotem in duas partes diviſâ ſuſceperunt, ille unam & ille aliam partem communicans. Litteris etiam neceſſarijs, & juramentis oportunitis pax illa ſufficienter, ut apparebat, confirmata extitit, & omnia tranſacti temporis geſta veniam acceperunt. Nec diu Dux poſtea memoratus, nihil ſuſpicans mali, nihil metuens, & nihil de pacis firmitate dubitans, in præſentia Regis à quodam milite peremptus eſt; quod Regis ordinatione factum fuerit, nec ne, mihi ſatis non conſtat. Major tamen fuit numerus eorum, qui Ducem Regis machinatione crederent occiſum, quàm illorum, qui ſentirent contrarium. In ſignum veritate opinio- nis fuit, quòd homicidam Ducis non ſolum Rex non punivit, ſed etiam in curia ſua, ut prius liberum introitum habebat & exitum. Metu tamen inſidiarum idem miles poſtea quandiu vixit, ſemper & ubique armatus inceſſit, lorica ſub veſte indutus, gladium portans à latere, & ſuſtem à baltheo dependentem.

Joannes Dux Burgundiæ inſidiosè occiditur aſtante Rege.

Hanc Ducis mortem Philippus ejus filius mox ut audivit, vindicare cepit. Aſſumpto itaque Rege Anglorum Henrico in auxilium, Galliam totam igne & ferro per annos 4. hoſtili incurſione devaſtavit, Parisium & plures munitiones alias expugnavit. obtinuitque ac funditus ſubvertit Regem de Gallia in Civitatem Bituricenſem fugavit, incluſitque, ut quaquam egredi non auderet; unde jam non Gallie, ſed Bituricenſis Rex appellabatur Carolus, propterea quòd Philippo vaſtante Galliam præter eam Civitatem nullam haberet aliam, & nullibi eſſet ſecurus. Poſt annos 4. concordia inter eos facta eſt.

Philippus Dux Burgundiæ necem patris vindicat in Gallos.

MCCCCXX.

Anno Friderici Abbatis XX. Indictione Romanorum XIII. quintâ die menſis Maij, celebratum fuit in Monafterio Fuldenſi, tertium Ordinis noſtri Provinciale Capitulum, in quo præſederunt iſti: Fridericus Abbas hujus Monafterij Hirfaugienſis, Lampertus Abbas Montis Monachorum, Babenbergienſis, & Henricus Abbas S. Godhardi prope Hildesheim. In eo Capitulo Patres multa & varia pro reformatione Monafteriorum & perſonarum Ordinis tractaverunt, omnia quoque ſtatuta præcedentium duorum capitulorum denuo produxerunt in medium, pauca de novo adijcientes. Sed monachorum nimis inveterata deformatio non admittit diſciplinam, donec tandem Bursfeldina convaluit inſtitutio, quæ mediantibus Episcopis & principibus multos reformavit invitos, qui ſuâ ſponte ad Regulam ambulare contempſerunt.

Capitulum Provinciale Ordinis noſtri tertium in Fulda celebratur.

Eodem

Eodem anno Martinus Papa V. ad instantiam Sigismundi Regis Cardinalem Anglicum Regiâ stirpe natum misit in Germaniam Legatum prædicare Crucem contra Bohemos Hæreticos, qui Monasteria & Ecclesias Dei temere succedentes, fidelem ubique populum unâ cum Sacerdotibus Monachis & Clericis crudeliter occiderunt. Rex igitur Sigismundus Legati confortatus præsentia litteras per totam Germaniam ad Principes terræ destinavit, monens & rogans, ut armati venirent quantocius in auxilium sibi contra gentem rebellem hæreticam schismaticam & perversam. Ad eujus mandatum convenit maxima pugnatorum multitudo, quam in tres divisit exercitus. Primum exercitum ducebant Saxoniarum Duces, Comites 2. Barones, & Cives urbium Stagnalium, quæ vulgariter Seestadt nuncupantur. Secundum constituerunt Franci Orientales, quorum Dux erat Fridericus Marchio Brandenburgensis. Tertium duxit Otto Archiepiscopus Trevirorum, quem sequebantur Rhenenses, Bavari, & Regni Cives Alemannia. Nemore transmissa Bohemico in unum convenerunt, castra in planitie camporum per ordinem collocantes.

Quod hæretici audientes collecto raptim milite in occursum fidelibus contendunt. Catholici autem, nescio quo metu percussi, cum audissent contra se venire schismaticos, necdum viso hoste relictis papilionibus bellicisque instrumentis, & quicquid habuerant, omnibus fugerunt. Quibus prope fugientibus occurrit Legatus & attonitus interrogavit, cur fugerent; quo audito multum hortabatur, ut pedem sisterent, & contra schismaticos viriliter certarent. Quod cum frustra niteretur, turpis fugæ socius necessario factus est. Nec destiterunt Catholici prius fugere, quam persequi cessassent hæretici, quibus prædam non modicam reliquerunt.

Claruit his temporibus in Bavaria Joannes Monachus Ordinis nostri Cœnobij Castellensis in Diocesi Eichstattenfi homo studiosus, doctus, & multæ lectionis, qui scripsit in Regulam sanctissimi P. N. B. duo magna volumina. Breviarium Bibliæ librum unum, de Passione Domini sermones xl. De illustribus viris Ordinis nostri, librum unum, sermones quoque multos & varios non inelegantes ad Monachos. Cœtera quæ lucubravit, necdum vidimus.

Joannes quoque oriundus de Erfurdt hæc tempora lucubrationibus suis reddidit clariora. In magno quippe Concilio Constantiensi scribendo & disputando contra Hussitarum errores facile obtinuit Principatum. Scripsit inter alia super sententias Petri Lombardi libb. iv. Commentariorum quoque in Genesim lib. i. In exodum librum unum. In Leviticum lib. i. In omnes Epistolas Pauli libb. xiv. Alia insuper scripsit, quæ non vidimus.

Nicolaus de Dinckelspül, patriâ Suevus, divinarum scripturarum Doctor insignis, unus ex quinque nationibus deputatorum de sex nationis Germanicæ ad eligendum Romanorum Pontificem in Concilio Constantiensi, magno his temporibus in Austria pretio habebatur apud Viennenses, legendo, & scribendo, de ejus lucubrationibus vidi subjecta. In iv. libros sententiarum Petri Lombardi libb. iv. Quæstiones sententiarum, lib. i. De vii. donis Spiritus Sancti, lib. i. De decem præceptis lib. i. Super oratione Dominica, lib. i. De octo beatitudinibus, lib. i. De tribus pœnitentiæ partibus lib. i. De vitijs capitalibus libb. ii. Sermones de Tempore & de

Prima Christi-
stanorum
expeditio
contra Bo-
hemos.

Catholici
nemine
persequen-
te fugerunt
de Bohe-
mia.

Joannes
Monachus
Castellen-
sis scribit
super Re-
gulam.

Joannes
Zacharias
Erfurdeus
Theologus
plura scri-
psit.

Nicolaus
de Dinckel-
spül Theo-
logus mul-
ta compo-
suit.

& de SS. composuit plures. Alia quoque multa lucubrasse dicitur, quæ ad notitiam meam non venerunt.

Petrus de Rosenheim Monachus Mellicensis Poëta plura scripsit.

Petrus de Rosenheim Monachus Mellicensis ad ripas Danubij fluminis in Austria Ordinis S. Benedicti, homo in divinis scripturis studiosus, & non parum eruditus, scripsit his ferme temporibus metro & prosâ haud spernendæ lectionis opuscula. è quibus extant subiecta. Hortatu Nicolai de Dinckelspül Doctoris supra dicti scripsit ad Brandam Cardinalem Pape Clementis Legatum per Austriam metricum opus super totius Bibliæ capitula, quod prænotavit, Roseum memoriale divinorum eloquiorum. Historiam quoque sui temporis brevem, sermones, & epistolas varias composuit, & alia quæ non vidi.

MCCCXXI.

Conventus cum Rege fit principu Nurenbergæ contra Bohemos.

Anno Friderici Abbatis XXI. Indictione Romanorum XIV. Sigismundus Rex Conventum indixit Principibus Regni omnibus, apud Nurenberg oppidum, in quo multi comparuerunt, alij per se, alij per suos procuratores: aderat in eo conventu missus à Papa Martino ejus nominis V. Julianus Cardinalis S. Angeli Apostolicus Legatus. Consensu igitur Principum, Episcoporum, Ducum, Marchionum, Comitum & Civium Regni secunda in Bohemos expeditio decernitur, rursûmque Fridericus Marchio Brandenburgensis Dux belli primus & principalis declaratur.

Secunda Christianorum expeditio contra Bohemos.

In hanc expeditionem Otto Archiepiscopus Trevirorum, Conradus Archiepiscopus Moguntinensium, Theodoricus Archiepiscopus Colonien-sium, Joannes Episcopus Herbipolensium, Franciæque Dux Orientalis, Episcopus Babenbergensis, Episcopus Augustensis, Episcopus Eichstatten-sis, & alij plures Episcopi & Abbates, Ludovicus Comes Palatinus Rheni, Fridericus Dux Saxoniar, Albertus & Christophorus Duces Bavarar, Joannes & Albertus Marchiones Brandenburgensium; societas magna Suevorum, quam S. Georgij eo tempore nuncupabant. Cives, Principes & Communitates Regni omnes præcepto Regis auxilia miserunt.

Exercitus Christianorum LXII. millium intravit Bohemiam.

Convenerunt ergo ex diversis Regni partibus in eam expeditionem supra quadraginta equitum millia, numerus verò minor fuit pedum. Fridericus igitur Marchio Brandenburgensis Dux & Capitaneus belli, habens in latere Cardinalem & quosdam alios Principes cum valido Christianorum exercitu intravit Bohemiam, villasque mox Hæreticorum incendit, oppida subvertit, in quibus non solum avaricia, sed etiam nimia crudelitas militum Christianæ humanitatis mensuram excessit, qui obvios sine discretione sexûs vel ætatis necabant quoscunque, aliisque exercentes turpia, quæ non decebant Christianos. Hæretici verò mox ut cognoverunt Christianorum adventum, contractis copijs tumultuarie ut poterant, in eorum properabant occursum. Quod ubi Christianis innotuit, omnium rursus pavor mentes invasit, & priusquam hostem cernere possent vel audire, turpem illam fugam subiverunt. Hortabant quosque Julianus Cardinalis forti animo expectare hostem, dicens: geti bellum pro Christiana Religione, ideoque turpissimum fore Germanis quos metuit orbis terrarum, hosti necdum viso tergum dare & fugere, sed frustra omnis adhortatio fiebat, apud eos maximè, quorum metus pudorem evicerat. Inter fugiendum projecta sunt signa, multi quoque ut ad fugam essent promptiores, arma sua projecerunt in terram & fugerunt.

Iterum Catholicici fugam incunt nemine persequente eos.

runt, ac si hostis, qui adhuc longè aberat, nec videri poterat, astartet in dorso. Videns autem Cardinalis, quòd omnes rapido cursu fugerent, in vitus fugit & ipse. Altera Christianorum turpis ab auditu schismaticorum fuga describitur.

Quòd nostri toties fugam inire turpem, non à facie, sed auditu Bohemorum, causam, seu verius opinionem causæ, quam à senioribus accepimus dudum, qui fuerant fugarum participes, simul & metus, breviter dicemus. Joannes Zischka, de quo plura jam diximus, capitaneus Princeps & defensor Hæreticorum mulierem quandam habuit sibi familiarem, cujus maleficia permittente Deo, simul & diabolo cooperante mirandæ habebantur virtutis & efficaciam. Nam quotiescunque bellum in schismate movissent Catholici, ad eam Zischka uti ad Apollinem suum, habebat recursum, quæ mox arte diabolicâ Christianis maximum immisit pavorem, nec destitit ab operatione maleficij, donec suos intellexisset esse victores, & Christianos omninò fugatos. Certum est, quod Zischka multa cum nostris bella commisit, & victor semper evasit.

MCCCCXXII.

Anno Friderici Abbatis vicefimo secundo, Indictione Romanorum xv. Martinus Papa V. juxta quod pronuntiari fecerat in Concilio Constantiensi cum suis Cardinalibus ad Papiam se contulit, & indictum Concilium celebrare cœpit. Expectabantur Nationes, cum ecce Papiam pestis subito invasit; unde præfidentes Concilij & locum & tempus mutare coacti sunt. Placuit ergo cunctis ex sententia Pontificis Senas migrare, quo major ex omni natione multitudo, quàm ad Papiam potuit convenire. Nec diu post propter subdolas in Pontificem machinationes Alphonfi Regis Arragoniæ dissolutum est Concilium, approbatis, quæ ad fidem pertinent constitutionibus. Verùm ne Convantum Christianorum Martinus Pontifex subterfugere putaretur, Concilium aliud generale post annum sextum proximè sequentem apud Basileam Germaniæ Civitatem celebrandum indixit: de quo tempore suo, quod occurrit, loco dicemus. Atque hoc modo schismaticum, & discordiarum jacta semina per quosdam improbos, Pontificis prudentia suo tempore extinxit.

Eodem anno tertiâ die mensis Maij cum trium dierum continuatione sequentium celebratum est Ordinis nostri quartum Provinciale capitulum in Monasterio sanctorum Marcellini & Petri Martyrum in oppido Selgentatt Moguntinæ Diœcesis. In quo præfederunt Albertus Hirsfeldensis, Georgius Castellensis, & Theodericus in Amorbach Monasteriorum Ordinis nostri Abbates. In eo Capitulo multa fuerunt pro reformatione Ordinis utiliter statuta, quæ habentur.

Anno prænotato Sigismundus Rex convocatis Episcopis & alijs Principibus Germanici Regni ad Ratisbonam Baviaræ Civitatem plura cum eis habuit consilia super expeditione denuo movenda in Bohemos rebelles atque schismaticos. Aderat in eodem conventu Principum Branda Cardinalis Apostolicæ Sedis Legatus, qui jussione Martini Papæ V. veniam & remissionem pollicebatur omnium peccatorum cunctis arma in Bohemos moventibus. Ejus hortatu, & petitione simul Sigismundi Regis, concluderunt Principes jam tertiò impios debellare Bohemos.

In

Maleficio
fugavit Zi-
schka Chri-
stianos.

Concilium
Generale
apud Pa-
piam cele-
brari cœ-
ptum est,

Concilium
Basileense
per Marti-
num Pa-
pam V. in-
dicitur.

Capitulum
Provincia-
le Ordinis
quartum
celebratur
in Selgen-
statt.

Inter Bavarie Duces fit concordia.

Tertia Christianorum expeditio in Bohemos schismaticos facta est.

Universitas Lovanienfis in Brabantia fundatur.

Castrum Hohenzolra destruitur.

Scholaris puer à Judæis Augusta in arbore suspenditur.

In eodem Conventu Principum mediante Sigismundo Rege facta est concordia, & reformata pax inter dissidentes Bavariae Duces, qui per decem & octo menses in magna dissensione concertantes, non sine oppressione, & injuria subditorum sibi mutuò hinc inde igne simul & ferro plura intulerant damna. Igitur Principes & Cives juxta conductum in memorato Ratisbonensi conventu missis & acceptis undecunque auxilijs, magnum pugnatorum contraxerunt exercitum, & Legato comitante prædicto in Bohemiam moverunt. In primo quidem introitu, sicuti anno transacto fecerant, crudelitè dicam, an fortiter, nescio, sævientes, villas & munitiones quasdam obtinuerunt: interfectisque habitatoribus cunctis sine discretione sexus vel ætatis, subverterunt: cupiditate postea & avaritiâ nimium succensi milites fortunam sensere contrariam. Contractis enim Schismatici copijs in Catholicos aciem dirigere statuant, Joanne Zischka sæpe dicto ducente exercitum, qui non minus præfatæ mulieris pugnabat maleficio, quàm lanceâ vel gladio. Denique Sigismundus Rex cum videret milites Catholicos plus ad prædam voluntarios, quàm ad pugnam, iratus est, metuensque totius Regni subversionem Bohemiæ, capti panitere capit, nam sine ordine hinc & inde turmatim vagantes, nihil aliud quàm spolia quaesierunt. Interea Bohemi audacter cum exercitu appropinquantibus alios Catholicorum occiderunt, aliosjam tertio turpem verterunt in fugam. Actum tunc de schismaticis omnino fuisset, si Catholici fidem & Religionem avaritiæ præposuissent.

His temporibus Joannes Dux Brabantiae universale Gymnasium in oppido suo Lovanienfi fundavit, quod Martinus Papa quintus confirmavit, permittens in eo fieri omnium lectiones facultatum, præterquam in Theologia. Ejus tamen in Pontificatu successor Eugenius quartus indulsit etiam Theologiæ lectiones.

Anno prænotato post mortem Comitis de Wirtenberg relicta uxore ejus vidua comitatum per annos aliquos strenuè gubernabat. Quo tempore Comes de Zolren in superbiam elatus despexit mulierem, quasi regimini principatus indignam, eam subsannando his inter alia verbis: *Non vulva hujus mulieris satulenta me vult, aut poterit denudò absorbere?* Mulieris nuntiata sunt hæc Comitis verba: ad quem ita scripsit: *Non solum te, sed etiam Castrum tuum Hohenzolra, & omnia quæ ad jus tuum pertinent, mea devorabit vulva; ut discas te non mulierem inertem irridisse sed principem tuam.* Igitur contractis mulier copijs auxilio Civium Regni terram Comitis memorati hostili apparatu intravit: omnia per circuitum igne ferroque devastans; deinde Castellum Hohenzolra nuncupatum situ & munitione fortissimum per annum ferè totum continuâ obsidione vallavit, quod tandem violenter capiens anno videlicet præscripto funditus destruxit, & adhuc redijt victrix.

Eodem anno perfidi Judæi, qui morabantur in Augusta Rhetorum, juvenem quendam scholarem nomine Ludovicum Etterin ex Bruck in Ergövv oriundum blanditijs & promissionibus extra Civitatem in proximum nemus seducentes, suspensio necaverunt. Omnipotens aurem Dei justitia innocentis pueri mortem latere non sustinens miraculosè manifestavit: ut & fidelibus per signa & beneficia sanitarum conferret tormenta, & sceleratissimis homicidis, quæ meruerant in utroque sæculo tormenta.

Puer enim coruscans miraculis in Augusta cum honore sepultus est: Judæi autem ignibus combusti.

MCCCCXXIII.

Anno Friderici Abbatis vicefimo tertio, Indictione Romanorum primâ, post mortem Rudolphi & Alberti Ducum Saxonie sine virili femine, Sigismundus Rex contulit Ducatum unâ cum Principatu seu titulo electionis Friderico Misnensium Marchioni, contra quem se Fridericus Marchio Brandenburgensium potenter opposuit, asserens Saxonie Ducatum sibi de jure competere; verum ubi suis conatibus intellexisset Regem & quosdam Principes esse contrarios, admisit concordiam, acceptisque à Marchione Misnensium Thuringie Landgravio florenorum millibus, juri quod habere videbatur renuntiavit. At superstes adhuc erat Henricus frater prædictorum Ducum Rudolphi, & Alberti; quem renitentem Sigismundus Rex Ducem fecit, & intitulavit Lövvemburgensem, id est, de Burgo leonis cum hæredibus suis, ablato ab eis titulo Ducatus Saxonie simul & electionis Regni usque in præsentem diem.

Ducatus
Saxonie
Marchioni-
bus Mis-
nensium
conceditur

Eodem anno in vigilia Nativitatis sancti Joannis Baptistæ obiit Rheinhardus Dux Juliensis & Geldrensis sine liberis. Post ejus mortem Arnoldus Comes de Ekmunda Geldria Ducatum obtinuit non minus favore incolarum, quam juris patrocinio suffultus. Pro quo quidem Ducatu multis jam annis etiam temporibus nostris inter Maximilianum, & Reinhardum contentio duravit. Ducatum verò Juliensem Adolphus Dux Montensis auxilio Theodorici Archiepiscopi Colonienfis potenter obtinuit: quem simul Ruperto filio suo donavit. Iste Rupertus mortuo jam dicto patre Adolpho, utrumque Ducatum Juliensem videlicet & Montensem obtinuit, qui simul conjuncti sic permanent usque in præsentem diem.

Arnoldus
Comes de
Ekmunda
fit Dux Gel-
drensis.

Anno prænotato, Carolo Rege Gallorum ejus nominis sexto viam universæ carnis ingresso, & apud S. Dionysium sepulto, Regnum Gallorum filius ejus Carolus septimus accepit, cujus mater fuit Elisabeth Bavarie Ducis filia. Regnum eo tempore Gallorum hinc à Burgundionibus, inde ab Anglis, nec minus ab his, qui se rebus consulere dicebant, miserabiliter laceratum jacebat, & in tantam pervenerat desolationem, ut Carolo memorato Regi septimo Bituricenses tantum parerent; & Bituricensis Rex ipse ab hostibus vocaretur; eodem namque anno paulo ante matrem Caroli sexti prædicti Regis obierat Henricus Rex Angliæ, cui Henricus filius in Regno successit, severus homo & magnarum rerum, audax & cupidus, qui se Regem Franciæ, Angliæque publicis atque privatis litteris, & forensi sigillo, monetæque quam euderat, novâ, appellabat. Itaque Henricus cum ex vetustissima Eduardi Regis tertij querela, tum ea, quam dicturus sum ex causa, Regnum Gallie suum esse dicebat; nam dum Catharina Caroli sexti filia Henrico hujus Henrici Regis genitori daretur uxor, conditiones istæ fuerunt interpositæ, litterisque & sigillis utriusque confirmatæ: *Si præ Henrico vitâ defungeretur Carolus, Gallie Regnum Henricus adiret: sin autem Henricus ante Carolum decedens filium relinqueret, ipse Regnum possideret.* Nullâ de Caroli filio, si forsan nasceretur aliquis, ut contigit, mentione habitâ.

Carolus
septimus
fit Rex
Gallorum.

MCCCCXXIV.

Anno Friderici Abbatis vicesimo quarto, Indictione Romanorum secundâ, mortuus est Ernestus Dux Austriae pater Friderici postea Imperatoris tertij, vir mitis & mansuetus, cultor Dei, amator Cleri, & pauperum singularis defensor, nec minus bello strenuus, quàm in pace gloriosus.

Quintum
Ordinis
nostri capi-
tulum Pro-
vinciale
Herbipoli
celebratur.

Eodem anno quartâ decimâ die mensis Maij, celebratum fuit quintum Ordinis nostri Provinciale capitulum in Monasterio S. Stephani Protomartyris apud Herbipolim, in quo praesederunt Baldevinus Luneburgensis, Theodoricus Northeimensis, Appello Sunsheimensis, & Helfridus sancti Joannis Rinckaugiensis Monasteriorum ejusdem Ordinis Abbates. In eo capitulo plura fuerunt pro reformatione Monasteriorum statuta, quae in actis habentur ejusdem.

Anno praenotato Adolphus Dux Montensis in manu suorum valde contra Ducem Lotharingiae intravit denuo Comitatum Barensem, & in paucis diebus magnam ejus partem obtinuit; verum postea cum jam remissior factus in Monasterio quodam monialium voluptatibus carnis nimium indulgeret, nocte quâdam captus est, & in manus Ducis Lotharingiae praesentatus, apud quem anno toto permansit captivus, nec prius liberari potuit, quàm ipse cum filio suo Ruperto Duce Juliacensi omne jus, quod ei competere videbatur ad praedictum Comitatum de Bare, in perpetuam possessionem detentori suo resignavit. Itaque Lotharingiae Dux terram Barensem obtinuit usque in praesens.

Inter Epi-
scopum &
Cives Wor-
matienfes
renovatur
dissensio.

Eodem quoque anno inter Episcopum & Cives Wormatienses magna fuit suborta dissensio, propter certas in Civitate jurisdictiones Ecclesiae, quas ad jus suum Urbani vocare laborabant. Ludovicus autem Comes Palatinus Rheni, Bavariaeque, qui morabatur in Heidelberg, iustas Episcopi partes tuebatur contra Wormatienses, cui cum resistere possent minime, tandem Episcopo sua reddere, pacem & concordiam petere, statimque suscipere & servare coguntur.

MCCCCXXV.

Anno Friderici Abbatis vicesimo quinto, Indictione Romanorum tertiâ, mortuus est Joannes Comes Palatinus Rheni, Bavariaeque natus Dux, nepos quondam Ludovici Imperatoris quarti, filius autem Ducis Alberti sine liberis. Ille fuit Joannes ille, qui relicto Episcopatu, quem electus confirmatus & Subdiaconus non minus sedecim annis tenuerat, uxorem duxit dispensante cum eo Constantiensi Concilio, post obitum Wilhelmi fratris sui, ut diximus, anno Friderici Abbatis nono, Comitatus Hannoniae, Hollandiae & Seelandiae contradicente Jacoba fratris filia, ut supra dictum est, occupavit.

Joannes
Hollandiae
Comes
olim Episc.
moritur.

Burgundiae
Dux obti-
nit Hol-
landiam
Hannoniam
& Seelan-
diam.

Post mortem hujus Ducis & Comitis memorati Joannis, Jacoba filia fratris ut proximior haeres, iterum se de Comitatibus paternis cepit intrromittere, cui Dux Burgundiae Philippus filius sororis quondam Ducis Alberti restitit, & armatâ manu Hollandiam, Hannoniam, Seelandiam intrans, omnem terram illam sibi potenter subjecit. Et ita praedicti tres Comitatus, quos Bavariae Duces per annos ferme octoginta possederant, in deditionem Ducum Burgundiae pervenerunt usque in praesentem diem. Primus ex Burgundionibus possessor fuit Dux Philippus, post quem Carolus filius ejus, qui filiam suam unicam nomine Mariam dedit Maximilia-
no

no Archiduci Austriae, postea Regi Germanorum, uxorem; qui tertius possedit Hollandiam, post quem filius eorum Philippus Rex Castellae quartus. Quo in Hispania mortuo, Carolus filius ejus hodie Principatur in Hollandia.

Eodem anno Dominus Otto Archiepiscopus Trevirorum pia devotionis igne succensus mare cum patientia & humilitate non modica transiit, & sanctum Domini in Hierusalem sepulchrum visitavit. secum deferens pretiosa ornamenta altaris, armis insignita Pontificalibus, quae pro ministerio cultus divini fratribus Minoribus in Monte Sion in memoriam suae peregrinationis donavit.

Anno praenotato convenit magna militarium sive nobilium multitudo in regali oppido Sueviae Eßlingen dicto, ferales quasdam exercitationes inter se facientes in medio fori, quas torneamentum usitato vocabulo nuncupant.

MCCCXXXVI.

Anno Friderici Abbatis vicesimo sexto, Indictione Romanorum quarta, Ludovicus Comes Palatinus Rheni Bavariaeque Dux, ac Princeps Elector filius Regis quondam Ruperti, qui morabatur in Heidelberg, homo pius & inclutus, pro suorum remissione delictorum, mare devotus transiit, & sepulchrum Domini Hierosolymis visitavit: inde feliciter ad patriam reversus, barbam quam ex more nutrierat in peregrinatione, deinceps radi non permisit, sed in memoriam itineris sancti perpetuo servavit. Unde nomen Ducis barbati consecutus deinceps apud vulgares quandiu vixit non amisit.

In eadem peregrinatione fuit socius itineris atque laboris Joannes ultimus Comes in Spanheim, vir non indoctus, & arcanorum naturae valde cupidus, qui non modicam pecuniarum quantitatem professoribus secretarum artium, ut sunt Alchimistae, Astronomi, Aruspices, magi & necromantici, exposuit; semper enim habuit in curia sua homines aliquos talibus vanitatibus intentos, à quibus etsi deciperetur sapius, etiam mansuetus, nunquam tamen persuaderi potuit, ut eos à se repellere consentiret. Nam usque adeo curiositati vanae consensit, ut se posse intelligere speraret latratus canum, & voces avium.

Anno praenotato mortuus est Joannes de Fleckenstein Episcopus Wormatiensis octava decima die mensis Maii, anno Pontificatus sui sexto decimo, ante quem Episcopus fuit Matthaeus de Cracovia Polonus, qui obiit anno Friderici Abbatis circiter nono in majori Ecclesia Wormatiensi sepultus. Hinc vero Joanni de Fleckenstein in Pontificatu Wormatiensi successit Fridericus de Domneck majoris Ecclesiae praepositus, & praefuit annis decem & novem in paupertate Ecclesiae.

His quoque temporibus per continuum ferme septennium Anglicum Burgundionibus Galliam devastantes intollerabiliter clade affecerunt, ut paulo ante diximus. Erat illis diebus apud Valliconem in Gallia puella quaedam viginti annorum nomine Joanna, quae supra sexum & aetatem sapiens mirabilia aggredi non timebat. Nescio enim quo instinctu venit ad Regem Carolum septimum, asserens se missam à Deo, quatenus illi Regnum Gallorum restitueret ablatum. Vestem ergo simul & animum muliebrem deposuit, virilem utrumque assumpsit, accingentque gladio

Torneamentum Nobilium,

Ludovicus Comes Palatinus Rheni visitavit Domini sepulchrum.

Joannes Comes in Spanheim ultimus.

Fridericus de Domneck fit Episcopus Wormatiensis annis xix.

Joanna puella admirabilis pugnat pro Rege Gallorum.

gladio latus armata caballum aſcendit, ſeque exercitus Ducem exhibuit: multa cum Angliſ & Burgundionibus prælia geſſit, & ſæpius triumphavit, quouſque tandem ab Angliſ capta, ut ſuo loco dicemus. cremata ignibus fuit.

Capitulum
Ordinis
Provincia-
le ſeptimū
Erfordiaꝝ
celebratur.

Anno prænotato viceſimâ primâ die menſis Aprilis, celebratum fuit ſextum Ordinis noſtri Provinciale Capitulum Erfordiaꝝ apud ſanctum Petrum, in quo præfederunt Joannes ſancti Laurentij Martyriſ in Uraugia, Henricus ſancti Ægidij in Brunſchvich, Georgiuſ ſancti Ægidij in Nürenberga, & Nicolauſ in Brenzahauſen Monafteriorum Ordinis noſtri memorandi Abbateſ. Plura in eodem conventu patrum pro reformatione Ordinis laudabiliter inſtituta fuerunt. quorum tenoreſ in actiſ capituli de verbo ad verbum continentur.

MCCCCXXVII.

Inter Me-
diolani Du-
cem Philip-
pum & Ve-
netoſ fit
concordia.

Anno Friderici Abbatiſ viceſimo ſeptimo, Indiſtione Romanorum quintâ, inter Ducem Philippum Mediolani, & Venetoſ, qui Florentiniſ confederati multa in Longobardia conſtituerant prælia, pax & concordia reformata eſt; nec aliter Veneti in concordiam conſentire voluerunt, niſi Bergomum à Duce Mediolani, quaſi pro impenſiſ belli habitiſ, in ſuam priuſ recepiffent poteſtatem. Brixiam verò anno præterito violentâ manu ceperunt. Plureſ deinde Civitateſ, oppida & caſtella inſatiabilis Venetorum dominandi libido non ſolum à Mediolanenſibuſ, ſed etiam ab Auſtriaꝝ Ducibuſ, atque viciniſ in circuitu principibuſ partim dolo & fraude, partim violentè eſt conſecuta, quorum occaſione hiſ etiam noſtriſ diebuſ multa oriuntur bella.

Inter Epiſc.
Spireniſem
Rhabanum
& Civeſ
pro liber-
tate con-
tentio.

Eodem anno Rabanuſ de Helmſtat Epicoſpuiſ Spireniſ pro libertate privilegiorum, libertatum atque bonorum tam Cleri, quam Eccleſiæ memoratæ, gravem & diuturnam cum Civibuſ ſuiſ habuit diſſentionem, non ſine magno utriuſque partiſ incommodo. Hujus cauſa diſcordiæ memoratuſ Pontifex in Clerum ſuum non eatenuſ conſuetum exactio- niſ ponduſ impoſuit, per quod non minus Clerum, quam antea Civeſ in odium ſui provocavit.

Cumque & à Monafterijſ maximè noſtri Ordiniſ, quæ tunc in ejuſ Dioceſi erant ſeptem, & verbis mollibuſ & miniſ charitativum poſtuleret ſubſidiuſ, omneſ uno ore, unaque ſententiâ reſtiterunt, dicenteſ ſe ab omni exactioe ejuſ liberrimoſ.

Fridericuſ
hujus Mo-
naſterij
Abbaſ de-
fenſor li-
bertatiſ.

Fridericuſ quoque hujus Monafterij Abbaſ inter Prælateſ Eccleſiæ Spireniſ non ultimuſ, ſed antiquâ & longâ conſuetudine non minus quam Apoſtolice Sedei gratiâ Primuſ, ſingulari pulſabatur inſtantiâ, ut Epicoſpuiſ precibuſ conſentiret, qui cum eſſet vir prudẽſ, & monaſtica amator puritatiſ, optimè intellexit, quorſum hæc petitiõ nova Epicoſpuiſ protenderet caudam: unde & poſtulantibuſ inconſuetæ reſpondit. *Ego Monafterium Hirſaugia ab omni precaria exactioe cujuſcunque Principiſ & Epicoſpuiſ reperi liberrimuſ, & à ſacro ſancta Sede Apoſtolica ſingulari gratiâ privilegiatum, cujuſ libertateſ inſuper & manuteneſ ac deſenſare juravi, quod pro viribuſ etiam facturus ſum uſque ad mortem. Nihil dederunt antecelloſeſ meo Epicoſpuiſ, & ego nihil ei dabo. Si vim inferre perrexerit, Judicem habemuſ com- muneſ, qui & illi & mihi ſuperior eſt, Pontificem Romanum, ad cuiuſ peduſ contra injuriantem deponam neceſſario querelam.* Tacuit Epicoſpuiſ, & Abbaſ conſtantiam admirans laudavit.

Hirſaugia
libera dat
nulli tribu-
tum.

MCCCCXXVIII.

MCCCCXXVIII.

Anno Friderici Abbatis XXVIII. qui & ultimus fuit, Indictione Romanorum vi. Sigismundus propter continua in Bohemos bella pecunijs, ut dicebat, exhaustus à Martino Papa V. litteris impetravit consensum, ut sicut à Civibus & Rusticis Regni Germaniæ, ita & ab omni Clero per latitudinem ejus, pecuniarum posset levare subsidium. Exactio itaque gravis tam Clero, quàm populo per omne Regnum indicitur, à qua liber nemo habebatur. Qui mille florenorum possessionem habebat, ad fiscum Regium pendebat duos, qui verò centum, quartam floreni partem dare cogebatur. Reliqui omnes & singuli viri, & mulieres, filij & filia, servi & ancillæ, mercenarij, & familiares, quicumque & cujuscunque, quotquot annum impleverant ætatis xv. nullo penitus excepto tredecim obulos Hallenses, quorum duodecim faciebant unum album rotatum, & viginti quatuor albi tunc temporis florenum unum Rhenenssem, solvere ad instantiam Regis compellebantur.

Hanc magnam & insolitam pecuniarum contributionem Rex Sigismundus, ut pugnaturus contra Bohemos Schismaticos, ab omni Clero & populo totius Regni Germanici satis importunè exegit, quamvis eam non ab omnibus impetraverit. Militaris etenim Ordinis homines per Sueviam & Franciam Orientalem, & simul pauperes suæ jurisdictioni subiectos huic exactioni se submittere nullatenus consenserunt, dicentes se liberos esse à tributo, corpore tamen non pecuniâ, si necesse fuerit, libenti animo pro Ecclesia, & regno pugnatos. Major autem pars reliquorum Germaniæ hominum impostam sibi collectam à Rege solvebat; cujus nihil aut parum contra Schismaticos fuit expositum.

Ætas fuit anno prænotato nimis humida, & aquarum inundatio frequens & multa, quæ intulit mortalibus multa incommoda, in agris, frumentis, pratis, hortis, & vinetis, & primò famem & caritiam magnam, ac deinde pestilentiam per univèrsam penè Germaniæ Regnum horribilem induxit.

Anno prænotato XIII. die mensis Novembris, Fridericus Wifflinger hujus Monasterij Abbas XXXVII. jam senio & morbo plurimum gravatus moritur, anno Regiminis sui vigesimo octavo. Cujus corpus ante altare Catharinæ Virginis & Martyris debito cum honore sepelitur. Vir certè memoriâ dignus, & in sua conversatione optimus, quamquam subiectos sibi Monachos ad regularis vitæ observantiam reducere minimè potuerit. Gravatum ære alieno Monasterium reperit, quædam solvit, sed omnino reddere liberum à debitis, sicuti voluisset, nequaquam prævaluit.

De Wolframmo, hujus Monasterij Hirsaugiensis Abbate XXXVIII. qui præfuit annis xxxi. mensibus ix. diebus viii. & gestis illius temporis.

Anno igitur Dominicæ Nativitatis prænotato MCCCCXXVIII. corrente. Indictione Romanorum præscriptâ, XVI. die mensis Novembris, Prior & Conventus hujus Monasterij Hirsaugiensis in unum convenientes de ordinatione Novi pastoris necessarium

Sigismundus Rex contributionem exegit à Clero & populo.

Suevi & Franci Orientales Nobiles non consenserunt Regi.

Fridericus II. Abbas Hirsaugiensis xxxvii. moritur.

Wolfram-mus May-fer fit Abbas xxxviii.